53060/9

BUDAPESTI KIR. TANKERÜLET 9. ÉV

A PANNONHALMI SZENT BENEDEK-REND BUDAPESTI KATOLIKUS SZENT BENEDEK REÁLGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1931—32. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTETTE:
MATTYASÓVSZKY KASSZIÁN DR.
REÁLGIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1932.
KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 62. — TELEFON: JÓZSEF 343—55.

BUDAPESTI KIR. TANKERÜLET 9. ÉV

A PANNONHALMI SZENT BENEDEK-REND
BUDAPESTI KATOLIKUS
SZENT BENEDEK REÁLGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1931—32. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZETETTE;
MATTYASÓVSZKY KASSZIÁN DR.
REÁLGIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1932.
KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 62. — TELEFON: JÓZSEF 343—55.

„Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. I., Horthy Miklós-út 15. — Igazgató: Laiszky Jenő.

BÁRDOS REMIG Dr.
pannonhalmi főapát
1868—1932.

DR. BÁRDOS REMIG
PANNONHALMI FŐAPÁT
1868—1932.

Nehéz elhinni, hogy már nincs mellettem, a szomszéd szobában, s hogy nem kell félnem, midőn szól a rádióm késő éjfél körül, hogy áthallik hozzá s megzavarom úgyis nagyon nehéz és rövid álmát. Fiúk, Ti jól ismertétek főapát urunkat, hiszen az utolsó telet itt töltötte köztünk. S talán nem is gondoltatok Reá, hogy Neki köszönhetitek, hogy egyáltalában bencés diákok lehettek! Mert Ő csinálta meg a budapesti szentbenedekrendi katolikus Szent Benedek-reálgimnáziumot! Azt, amelybe most ti jártok, azt, amelyben most mi tanítunk! Ideálja egy szép gyönyörű intézet volt! Több tervet is készíttetett, most is megvannak, de — sajnos — kivitelre nem kerülhetett a dolog. Legutolsó öröme akkor volt, midőn megérte még, hogy a szomszédos dohányraktár a Rend tulajdonába ment át, s így most már megnyílt egyik főlehetősége annak, hogy végleges szép épületet emelhessünk.

Igen szerette volna megérni az új épületbe való bevonulást! De az Úr másképen határozott.

Emelt egy szép bencés iskolát: Kőszegen, a szentbenedekrendi katolikus Ferenc József-Gimnáziumot, megcsinálta a pannonhalmi szentbenedekrendi Gyakorló-Gimnáziumot, úgy hogy három intézet tekinthet reá, mint alkotóra s hogy a kőszegin kívül a többi nem úgy sikerült, mint szerette volna, nem rajta mult!

Kiváló szervező erő volt már fiatal tanár korában, midőn engem is tanított. Mi nemcsak szerettük, mint kitűnő tanárt és szerető atyát, hanem bámultuk munkakedvét és munkájának eredményeit: a gyönyörű ünnepélyeket, kirándulásokat és a Mária-Kongregáció alapítását, fejlesztését. Tanár korában vakációit tanulmányutakra használta fel s nemcsak Európát utazta be, hanem átutazott a szomszédos világrészbe is. Tanulmányutjairól és tanulmányairól a diákságnak, a nagyközönségnek beszámolt és sokáig volt Esztergom közönségének kedvelt tagja, az esztergomi Katolikus Kör szépszavú, szépmunkájú titkára. — Esztergomban fiatal tanár korában írta

tanulmányait, szerezte meg a doktorátust és vett részt a tankönyvek szerkesztésében, irásában.

Szomorú szívvel búcsúztak tőle tanítványai, tanártársai és Esztergom város közönsége, midőn a tizennégyéves tanárt Fehér Ipoly főapát kőszegi igazgatóvá nevezte ki. Kőszegen nagy munka várt reá. A kisgimnáziumot kellett kifejlesztenie nagygimnáziummá és megépítenie az új, modern épületet. Ebben az időben sokfelé járt és tanulmányozta az egyes intézeteket, internátusokat, hiszen nemcsak gimnázium, hanem ezzel kapcsolatban internátus is volt tervbe véve Kőszegen. A telek most is megvan a gimnázium közvetlen közelében. Az internátus azonban mindmáig nem létesülhetett.

Munkásságát így csak a bejáró ifjúság nevelésére szentelte. De emellett Kőszeg egész közönsége is érezte szervező erejét. Nem volt katolikus mozgalom, melyben ne vett volna részt, sőt ne lett volna vezető embere. Igen sokat tett a háború, a forradalom szenvedéseinek enyhítésére és különösen a kommunizmus rémségeinek meggátlására. Nemcsak maga, hanem egész tanári kara és diákjai is résztvettek a munkában és hazafias önfeláldozó munkájuknak örökké feledhetetlen emléket emeltek Kőszeg város történetében.

Ezután következett az ország újra-meghódítása és nyomorából való felemelése és felépítése. Ekkor emelte, 1920. május 19.-én, a Szt. Benedek-Rend Bárdos Remiget a főapáti méltóságba. Kőszeg város felejthetetlen munkásságát úgy hálálta meg, hogy megválasztotta díszpolgárává.

A főapáti méltóság azonban sok-sok terhet és megpróbáltatást hozott viselőjének. Amint az országra, a Rendre is reászakadt a forradalmakat, a kommunizmust követő Trianon átka. A gazdasági romlás nem kerülhette el a szerzeteket sem, amint mindig jobban és jobban éreztette az egész országgal szerencsétlen, nyomorthozó hatását. Nem tartozik megemlékezésünk keretébe, milyen nagy bajokkal, szerencsétlen kezdeményezések megváltoztatásával, milyen szellemi és társadalmi romboló áramlatokkal kellett neki felvennie a harcot a főapáti székben. De idetartozik annak megemlítése, hogy e harcban, e küzdelemben nem tántorodott meg egy pillanatra sem, hanem Rendjének, rendtársainak javát tartva szem előtt állhatatosan munkálkodott és küzdött egy jobb jövőért. S hogy ez nem sikerült neki, nem ő volt az oka. De a sikertelenség mégis elkeserítette, s aláásta egészségét.

Már 1928-ban meglátszott egész lényén a küzdelem okozta fáradtság; szívét megőrölte az izgalom. Balatonfüredre ment enyhülést keresni s habár állapota javult is, a nehéz terheket nem bírta s így vált szükségessé, hogy Róma kinevezéssel koadjutort adjon melléje 1929 augusztusában.

Ezután már nem vett részt a Rend kormányzásában. Legtöbbnyire Balatonfüreden tartózkodott, vagy Tihanyban s legutolsó telet itt töltötte köztünk Budapesten, abban a székházban, melyet maga alapított s mely legkedvesebb gondolata volt a legnehezebb körülmények közepette is! Tudta és érezte, hogy míly nagy fontosságú érdeke az Rendjének, hogy legalább 1500 éves jubileuma évére a hazával egybeforrott ezeréves együttlét után végre mégis legyen a Pannonhalmi Szent Benedek Rendnek az ország szívében is talpalatnyi földje, ahol egész erejével kifejthesse közvetlenül is hatását az ország újra való felépítésének és fenntartásának nagy munkájában. Megalkotta ezen kívül az öreg bencésdiákok egyesületét, melyet

mindig szeretettel dédelgetett és ápolt, hogy az összes bencésdiákok egyetértsenek, egyet akarjanak s így tudjanak cselekedni is sok-sok jót.

Budapesti tartózkodása közben látogatta meg 90 éves édesatyját, aki most is kénytelen megszállt területen a száműzött magyarok keserű kenyerét enni. Ki gondolta volna, hogy a fiú hamarább hagyja itt a nyomorúságos földet, mint az atya?!

De az isteni Gondviselés másképen gondolkodik és máskép ítél, mint mi földi gyarló emberek. A határozat az volt: Most már elég volt a szenvedésből, a hősies, a hang nélkül való, a panasz nélkül való tűrésből, most már vár Reád az égi haza szenvedéstől mentes, változatlan örök boldogsága. S a hívó szózat követőre talált, mikor nem is sejtettük. Tudtuk, hogy nagyon beteg, tudtuk, hogy veszély közt dobog a szíve, de mégsem gondoltuk, hogy ilyen egyszerre hagy itt bennünket. Munkaközben, írásközben jött el érte az égi követ. Nem volt halálküzdelme. Oly szépen halt meg, hogy a hozzá ujságot vivő gyerek nem is vette észre, hogy a halottnak vitte az ujságot. Csak mikor az étkezésnél nem jelent meg, mint máskor a pontos időben, csak akkor keresték és találtak rá székében ülve, kezében tollal s íróasztalán megkezdett levéllel.

Minden élet tanulságos a megmaradt emberek számára. Minden halál hangos beszéd az itthagyottak részére. Bárdos Remig élete és halála szintén útmutató a mi részünkre.

Munka, szeretet, kitartás minden ellenséges akadályok ellenére is, tűrés szó nélkül, bizalom az Istenben és megbocsátás az emberek számára, oly élet, melynek szép halál s a halál után szép élet lehet csak a jutalma, következménye.

Fiúk, majd ha többet éltetek az életből, gondoljatok vissza arra, akinek köszönhetitek, hogy Szent Benedek Atyánk fiai lettetek s akinek köszönhetitek, hogy az életben hasonló nehéz körülmények közt Ti is megálljátok a helyeteket és magatok is példát mutattok mindenki számára, hogy kell élni s a halál után sem meghalni, hanem élni, tovább élni, örökké élni....

Temetésén, Pannonhalmán, az egész ország, tanárok, öreg diákok; requiemjén Budapesten, melyet a bencésdiák: Hász püspök mondott, az összes tanulók és szinte az összes öregdiákok imádkoztunk lelke boldogságáért.

Have Pia Anima...

Mattyasovszky Kasszián dr.

TANTERVREFORMOT SZ. ERZSÉBET SZELLEMÉBEN!

Sz. Imre herceg halálának 900 éves jubileuma után Árpádházi Sz. Erzsébet halálának 700-ik évfordulóját ünnepelte a nemzet. A dicsőséges, gazdag Nagy-Magyarország talán közönyösebben haladt volna el az évfordulók mellett, s az ünnepségek alighanem csak kongregációs ünnepélyekre és templomi prédikációkra szorítkoztak volna. A szegény és összezsugorított Csonka-Magyarország azonban világraszóló ünnepségeket rendezett Sz. Imre jubileumán s országos megmozdulással idézte vissza a mai generáció emlékébe Sz. Erzsébet dicsőséges alakját. Igy intézetünk ifjúsága is szentbeszédből és szentmiséből álló triduumot tartott Sz. Erzsébet emléknapjain és megjelent a pesti Vigadóban tartott ünnepségen. Mert Csonka-Magyarországnak vigasztalásra van szüksége, s ezt a sivár jelen közepette a jövőbe vetett reménysége mellett csak multjában találhatja fel. Másrészt ez a maradék magyarság új jövőt, ismét szép, gazdag, erős jövőt akar s a letünt századok történelmi alakjaiban boldogan fedezi fel a példákat, akik iránymutatói lehetnek az új jövő megteremtésében.

Ebből a szempontból napsugaras fénnyel ragyog bele az ifjú magyar nemzedék szemébe Szűz Sz. Imre alakja, de semmivel sem jelentéktelenebb Sz. Erzsébet példaadása sem. Sz. Erzsébet asszony nemcsak kortársa és tanítványa, hanem valósággal versenytársa volt a legszociálisabb szentnek, az assziszi Poverellónak. Rövid, mindössze 24 évre terjedő életét már a tipegő gyermekkortól kezdve a szociális szeretet jellemezte, utolsó éveiben pedig nem is ismert más hivatást, mint a szegények, betegek, gyermekek, özvegyek, exisztenciátlanok szolgálatát pénzadományban, kenyérben, ruhában, szociális intézmények létrehozásában, betegápolásban. Született királyi hercegnő létére kolduszegénységre kárhoztatta magát, hogy szűkebb hazájában, Thüringiában és Hessenben, megoldja a szociális kérdés problémáját.

Ez az, amiért Sz. Erzsébet alakját éppen korunknak fel kell támasztania s szellemét — minden egyebet megelőzve — magába kell szívnia. Ennek a kornak ugyanis mindenekelőtt szociális szellemre van szüksége, mert semmi egyéb nem fogja megmenteni a pusztulástól, ha ezt az egyet magáévá nem teszi. Minden magyar ész és szív egyetért abban, hogy nem-

zetünk csak a régi ország határai között találhatja meg nemzeti életének feltételeit, s ezért mindennapi imádságunkat és mindennapi munkánkat Magyarország feltámadásának szenteljük. Azt azonban már nem akarjuk mindannyian átlátni, hogy a szociális berendezkedés a békerevezióná l is aktuálisabb, sürgősebb, mivelhogy annak elhanyagolása még a megmaradt magyarság létét is veszélyezteti.

Ha ezt a tételt elfogadjuk, sürgősen hozzá kell látnunk az ifjúság szociális neveléséhez. A középiskolának kifejezetten is elsődleges „feladata, hogy a tanulót vallásos alapon erkölcsös polgárrá nevelje", s ebben voltaképen benne van már a szociális irányú nevelés is. Ezzel a bennfoglaltsággal azonban már nem elégedhetünk meg, hanem kimondottan azon kell dolgoznunk, hogy ifjúságunk vallásos, hazafias *és szociális* polgárrá nevelődjék.

Mint minden irányú nevelés, ez is csak oktatással és szoktatással érhet el eredményt. Ezért igyekezett iskolánk is minden alkalmat felhasználni arra, hogy rámutasson az égbekiáltó nyomorra, mely a fővárosi banliőben, a külvárosok nyomortelepein éhségre, ruhátlanságra, verem- és istállólakásokra, egyszóval pusztulásra kárhoztatja a magyar exisztenciákat s ezzel együtt erkölcsi, hazafias és társadalmi nihilizmusba dönti. A szoktatás elve alapján iparkodtunk alamizsnáskodásra is rábírni tanítványainkat, többek között karácsonyra ruhát gyűjtöttünk s belekapcsolódtunk a főváros ebédeltetési akciójába.

Ez azonban még nem lehet elegendő, mert még csak a karitász jegyében mozog. Sz. Erzsébet karitásza csodákat művelt ugyan a középkor kezdetleges államrendjében, s a fővárosi katolikus karitász is csodákat művel, de ez mind kevés. A szociális nyomort ma már nem a karitász, hanem csak a jog s csak az állam ereje tudja megoldani. Ki vélhetné, hogy a jövő állama, a legközelebbi jövőé is, jószívű adakozókra bízhatná — akárcsak jelentősebb részben is — a társadalom megmentését? Nem, itt egészen új állami rendnek kell születnie, amely az állam minden egyes polgárának biztosítja szellemi, erkölcsi és anyagi életlehetőségét. Ha a XX. század állama nem tudná ezt megvalósítani, szükségképen válságba jut mindaz, amit ma európai kultúrának nevezünk.

Ennek az új, szociális állami berendezkedésnek a szellemében kell tehát nevelnünk az ifjúságot. Az 1920. évi 110.492—V. sz. VKM. rendelet be is iktatta a „közgazdaságtani és társadalomtani alapismereteket" a VIII. osztály tantárgyai közé, az 1924. évi 3826. eln. sz. VKM. rendelet azonban törölte ezt a tárgyat, az 1924-es tanterv ki is hagyta, s azóta hiányzik tantervünkből a rendszeres szociális nevelésre való lehetőség. Csak fejezetekben tárgyaljuk e kérdést erkölcstanban, történelemben, s alkalom van rá kitérni földrajzban, esetleg irodalomtörténetben, filozófiában. Az utóbbi évek társadalmi válságai viszont arról győztek meg bennünket, hogy állampolgári nevelés lehetelen e kérdések beható tárgyalása nélkül.

Tehát szociológiát a középiskolába! Ez ma van annyira életbevágó tudomány, hogy többet ne mondjunk, mint a középiskolának bármely más studiuma, és nem szabad sajnálnunk akármelyik más tárgy megrövidítését a rendszeres szociológiai oktatás és nevelés érdekében. De nem is kellene e miatt egy tárgynak sem érzékenyebb rövidséget szenvednie. Ha nem tudnánk találni olyan tárgyat, amelyiknek heti óraszámát eggyel megrövidít-

hetnők, csupán még egy napot kellene a VII. vagy VIII. osztályban 6 órára beosztani, mint ahogy a 3. testnevelési óra kedvéért történt.

Szerény véleményem szerint elsősorban a katolikus iskoláknak kellene egyetérteniök a szociális nevelés sürgetésében. Az egyház volt minden idők legszociálisabb gondolkodója és tényezője, s XI. Pius pápa Quadragesimo anno c. enciklikája a bizonyság rá, hogy az egyház ma sem törekszik kevesebbre, mint hogy új társadalmi-gazdasági berendezkedés sürgetésével megújítsa a föld színét. Ezt a törekvést kell magunkévá tennünk, s ez lesz Sz. Erzsébet jubileumának maradandó gyümölcse.

Szolomájer Tasziló.

A FÉLINTERNÁTUSRÓL.

Előadás a budapesti szentbenedekrendi reálgimnázium tornatermében 1931 október 9-én tartott szülői értekezleten.

Megállapítható, hogy az intézeti nevelés nem elvont gondolkodás eredménye, kitalálása, hanem az élet szükségszerű követelménye. Az ily irányú kezdeményezések, ezek fejlődése és tökéletesedése csakis lelkes, az ifjúság érdekeit felkarolni akaró nemes emberszeretet és kultúrérzék örvendetes bizonyságai.

Ez nyilatkozik meg abban is, hogy amióta Budapesten megkezdtük működésünket, nagyon sokszor adtak a szülők azon óhajuknak kifejezést, bárcsak volna reálgimnáziumunkkal kapcsolatos internátusunk. Amikor mindenkinek be kellett látnia, hogy ezen óhaj — bármily megértésre talál is részünkről — mostani épületünkben teljesíthetetlen, voltak, akik azt a gondolatot vetették fel, nem lehetnének-e a tanulók napközben az intézetben, ahol megfelelő felügyelet mellett töltenék el a délutánt.

Ebben a formájában már nem ütközik oly leküzdhetetlen akadályokba a szülők óhaja. S minél behatóbban foglalkozott ezen gondolattal a tanári kar, annál világosabban sorakoztak fel a tervet támogató argumentumok. Végül is azt láttuk, hogy itt egy nagyon is korszerű kérdés vetődött fel, melyet a szülői társadalom és az ifjúság érdekében fel kell karolnunk és akár áldozatok árán is, de megvalósulásához segítenünk.

Mindenki ismeri munkaprogramunkat, aki csak némi kapcsolatban is van intézetünkkel. Tanítói hivatásunkat nem meríti ki az órarend. Nemcsak az a célunk, hogy a tanrend anyagát közvetítsük, aminek értéke magában véve nagyon kérdéses. A mi célunk az, hogy a rideg ismeretanyagban is oly értékeket nyujtsunk az ifjúságnak, melyre az élet nehéz útjain is mindig támaszkodhassék, melynek segítségével ne csak felvehesse, hanem a győzelem biztos reményével meg is vívhassa azon küzdelmeket, melyek alól senki ki nem vonhatja magát. Ezt pedig jelen körülményeink között csak a tudásanyag közvetítésének *módjával* érhetjük el. Amint az édesanya a neki sajátos, szavakkal meg nem határozható „anyai szeretet" varázsával gondolat- és érzésvilágát, egész egyéniségét visszhangoztatja gyermekében, — amint az édesapa következetes szeretete mellett is fenntartott csorbítatlan tekintély s élő példa marad fia szemében, — úgy a tanár is fegyelmező s tekin-

télyt biztosító fennsőbbsége mellett is a szeretet hatalmával közelebb hozhatja az ifjú eszéhez és szívéhez egyaránt még a legszárazabb és legelvontabb ismeretanyagot is.

Ahol pedig ez az előrelátó szeretet a mozgatóerő, ott a tanító nem egyszerű mesterember s száraz oktató, hanem az a lelkes nevelő, kinek szeme előtt nemcsak a tudás száraz anyaga áll, hanem az ifjú az ő maga egész valóságában, lelkével, szívével, eszével, kit éppen az ő mesteri munkája van hivatva kialakítani azzá, amivé teremtetett: a teremtés koronájává.

Amióta a keresztény pedagógia létezik, elválaszthatatlan az evangéliumi szeretettől. *Célkitűzése egy:* a becsületes, boldog ember, ki tudja, hogy felette van az Ur, körülötte pedig felebarátai. Tehetségeit is akként kell kialakítania, hogy mindenkor a főparancsolattal teljes harmóniában munkálhassa saját boldogságát.

Az eszközök és módok azonban változtak. Az élet kaleidoszkópszerű változásai közepette a hivatott pedagógusnak nagy körültekintéssel kell megválasztania az utakat és módokat, melyek legalkalmasabbnak látszanak az ideális célkitűzés megvalósítására. És, ha lépten-nyomon nagy nehézségekkel kell megküzdeni a gyermek nevelése terén, a legnagyobb probléma ma is éppen a középiskolai tanulók nevelési és oktatási berendezése és menete. Ha csak a két adottságot vesszük is: *az ifjú korát és a középiskola tananyagát,* a legnehezebb és eddig még megoldatlan kérdések előtt állunk. S hogy mégis több-kevesebb eredményt tud felmutatni a középiskolai munka, az egyedül azon nemes ideálizmus javára írandó, mely nélkül középiskolai tanár s annak munkája el nem képzelhető. Mindenesetre könnyebbé válik ez a munka s biztatóbb az eredmény ott, ahol a tanulók otthona és az iskola a legharmónikusabb munkatársak.

Jóleső és biztató tudattal szögezhetjük le, hogy intézetünkben ezen együttműködés megvan. Ez tette lehetővé, hogy a szülők betekintést nyertek intézetünk munkájába, s viszont a tanári kar tiszta képet alkothatott magának a tanulók otthonáról.

Amikor tehát felvetődött az új gondolat, a *napközi internátus* vagy *félinternátus* gondolata, akkor éppen ezen kölcsönös ismeretek alapján komoly tárgyalás alá is vehetjük a kérdést, mert ez a gondolat csak természetes következménye a szülői ház és az iskola hormonikus együttműködésének és a hivatása magaslatán álló tanári kar áldozatos szeretetének.

Ezen szükséges előzmények megállapítása után most már rátérünk tulajdonképpeni feladatunk tárgyalására: mi az a napközi vagy félinternátus, mi a célja s mit várhatunk tőle?

A napközi vagy félinternátus, amint a neve is mutatja, nem teljes, hanem csak nappali bennlakással egybekötött nevelési rend. A tanuló reggel 8 órától d. u. 6—7 óráig az intézet lakója. Ezen időbe esnek a rendes délelőtti előadások, az ebéd, pihenés, üdülés, a rendkívüli tárgyak: francia, német társalgás, gyorsírás, vívás, zene, a következő napra való készülés s közben az uzsonna. Az ifjak az utolsó rendes tanórától kezdve állandó tanári felügyelet mellett étkeznek, üdülnek, tanulnak.

Lássuk, hasznos és szükséges nevelési berendezkedés-e ez és milyen okok szólnak az ilyen félinternátus mellett!?

Napjainkban világnézetre való tekintet nélkül minden vonalon egyre nagyobb és szorgosabb figyelem kíséri az ifjúság nevelésének kérdését.

Természetes következménye ez egyrészt azon nagy érdeknek és érdeklődésnek, mely a társadalmi mozgalmakat kíséri, de másrészt mindenki felismeri azokat a hatalmas értékeket, melyek ifjúságunkat teszik hivatottá egy jobb és határozott irányú jövő kialakítására. Ma már nem elégedhetünk meg különösen a fiúközépiskolákkal egybekötött nevelőintézetekkel, mert számuk aránytalanul kicsi, és a szülőknek csak egy nagyon kis százaléka van nyomasztó gazdasági viszonyaink közt azon helyzetben, hogy gyermekét ilyen kiváló intézetekben neveltethesse. Pedig érzi a szülő és iskola egyaránt, hogy — elsősorban is a nagyvárosi viszonyokat tartva szem előtt — a mai társadalmi és hivatalos elfoglaltság sokoldalúsága az ifjúság nevelése terén is szükségessé tesz bizonyos, ha nem is új, de eddig szokatlanabb nevelési berendezkedéseket.

A gyermeknevelés leghivatottabb otthona, a szülői ház, sokszor csak a legnagyobb nehézségek árán képes ezen elsőrendű nemes hivatásának megfelelni, de akárhány családnak nincs meg a fizikai lehetősége sem arra, hogy ezen felelősségteljes, körültekintést, időt, ép idegzetet kívánó nevelési munkát szeretetének melegházában, lelkiismeretének kívánalmai szerint elvégezhesse. Nem a ráhivatottság hiánya vonja el a szülőt a neki oly kedves nevelő munkától, hanem az a több oldalról egyre növekvő társadalmi és hivatalos lekötöttség, mely a ma emberét sokszor a saját anyagi és erkölcsi, egyéni és családi érdekeinek mostohább vitelére kényszeríti.

Ez a főváros szülői társadalma előtt nem szorul bizonyításra. Minél érzékenyebb a szülői lélek szeizmográfja, annál jobban szükségét látjuk annak, hogy legalább is az iskolai feladatok végzéséhez, a gyermek szellemi kiképzésének helyes vezetéséhez, a munkakedv fokozásához és a kötelességtudat kialakításához szüksége van egy segédszervre, mely a legtermészetesebb kiegészítő kapocs az iskola és a szülő nevelési munkája közt.

A középiskola tananyaga komoly és terjedelmes. A tanterv ideális elgondolása szerint csak nagyon kevés munkája maradna a tanulónak otthonra, mert az anyagot csak alapos magyarázat és kellő előkészítés után adjuk megtanulandó leckére. De azért bizony tudjuk nagyon jól, mi, tanárok, s tudják sokszor nagyon keserves tapasztalatok alapján a szülők, mennyi időbe, szóba, biztatásba, sokszor fenyegetésbe és könnybe is kerül egy-egy lecke megtanulása. De ha ezt a nehézséget közelebbről vizsgáljuk, azt látjuk, hogy legtöbbször igen nyilvánvaló okai vannak. A tanuló délutáni ideje teljesen szét van szaggatva. Hazamenet az utcán elszórakozódik, valami lefoglalja figyelmét, s teljesen kiesik a fegyelmezett gondolkodásból; hazaérkezik, de édesatyja, nagyobb testvérei, sokszor az édesanya is, még hivatalban, vagy más elfoglaltságban távol vannak, — egyedül van, vagy a cselédséggel. Nem is lehet tőle rossznéven venni, sőt okosan cselekszik, ha nem ül azonnal tanuláshoz, hisz 5 órai komoly munka kimerítette. De egy kis pihenő után a legjobb szándékkal nekiül a tanulásnak, alig teszi meg az előkészületeket, megjönnek a család tagjai, itt az ebéd ideje; egy kis sétára is szüksége van; hazaér friss erővel, látogató van a háznál s ha nincs is a társaságban, gondolata sokszor oda téved. Esteledik, hazaér fáradtan az édesatya, kikérdezi, a fiú csak gyöngén vagy sehogysem tud. Következik az otthonlévők kérdőrevonása, miért nem volt becsületes munka s tanulás? Megbomlik a béke, kínos csend az egész lakásban, gyors vacsora s utána a szegény fiú akkor is még a könyv mellett ül, elkeseredéssel telten,

nyomott hangulattal körülvéve s bóbiskol aggódó szülei teljes asszisztenciájával, amikor már édes álmok országában kellene új erőt gyüjtenie a holnapra.

Ez az egy kép s a sok-sok változatban megismétlődő esetek kérlelhetetlen logikai szükségszerűséggel mutatnak rá azon okokra, amelyek elsősorban is itt a fővárosban indokolttá teszik a középiskola mellett működő félinternátus megszervezését. Ezen okok: 1. az utca, mint a szülői háznak és iskolának sokszor nagyon veszedelmes nevelőtársa; 2. a szülők hivatalos elfoglaltsága; 3. a szülők, illetve a család társadalmi élete; 4. a szórakozási alkalmak sokfélesége és 5. az időveszteséget jelentő nagy távolságok.

Ha mindezen okokat, melyek a valóságban diákjaink óriási százalékánál meg is vannak, fontolóra vesszük, arra az eredményre jutunk, hogy *a félinternátusok* a nagyvárosi középiskoláknak oly lényegesen kiegészítő részévé válnak, melyek *az iskola és a család tanulmányi berendezkedésében nélkülözhetetlen tényezők lesznek.* Ezt az állításomat azzal vagyok bátor bizonyítani, hogy a diákokat szólaltatom meg és a kedves szülőktől kérem a választ. Sok tanulót megkérdeztem az I. osztálytól a VIII.-ig, hogy átlag mennyi időre van szükségük a napi készüléshez? A felelet az volt, hogy két, legfeljebb három órára! Ha pedig a kedves szülők válaszát kérnénk, azt kellene legtöbbször hallani, hogy bizony, a szegény fiú egész délután, sokszor este is, kora reggel is a könyv mellett ül, azzal alszik el, azzal ébred fel. Nem is kétlem. Tapasztalatból tudom, de meg a fenti okok is ezt igazolják.

Ez volt az érem egyik oldala. Lássuk hát a másikat is! Az a kérdés most már, ha otthon minden idő a tanulásra megy, vajjon a félinternátusban elég-e a délután? Erre határozottan azt válaszoljuk: igen! Kivételesen lesznek napok, melyeken több a tanulnivaló anyag, és lesznek egyesek, kiknek nehezebben megy a tanulás, de még talán ezeknél is csak elvétve fordul elő, hogy ne tudjanak elkészülni. Ennek megvannak a maga pszichológiai és fizikai okai. A tanuló gondolkodása nem forgácsolódik szét, nincs meg az a sok zavaró körülmény, mely egész lényét a tanulmányi körön kívül lefoglalná s a szórakozottság zavarát idézné elő, a komoly milieu, a szorgalmas társak jólható példája, no meg az állandó felügyelet, — mindmegannyi lélektani és külső momentum, mely a tanulási kedvet fokozza, a készséget ébren és egyensúlyban tartja. Sarkalja a diákot a szorgalmas tanulásra az a tudat is, hogy dolga végeztével haza menve, teljesen a családé. Otthon lesz egészen gond nélkül, a napi távollét s becsületes, komoly munka után üde lélekkel élvezheti a családi együttlét kellemetességeit, részt vehet nemes szórakozásaiban, társadalmi életében. Becsületes munka után haza viszi napsugaras ifjú lelkét, gyermekes játszi kedvét s aki eddig a családi kedélyélet kerékkötője volt, most a sokoldalú szeretet központjává, derűjének kedvesen csacsogó forrásává lesz. Hogy ez milyen értéket képvisel a család, de különösen *a gyermekek kedélyvilágának* kialakulásában, azt csak egy külön tanulmány keretében lehetne kellőképpen mélatni.

Ismételten említettem, hogy az ifjak becsületes munka és kötelességteljesítés után térnek haza. Igen, mert ez *a becsületes munkára és kötelességteljesítésre való ránevelés a félinternátus pedagógiai célkitűzésének egyik vezérgondolata.* Ezen intézménynél ugyanis nem munkaapasztásról, hanem *a fölösleges s tétovázó munka megszűntetéséről van szó.* A tanári felügyelet

nem azt jelenti, hogy talán korrepetálás, instruktorkodás, vagy rendszeres kikérdezés számba menő munkát akarunk végezni, hanem csak annyit jelent, hogy a tanulók ellenőrzés alatt kötelesek munkájukat végezni, melynél a felügyelő tanár nem instruktor, hanem pedagógus, ki arra ügyel, hogy a lelkiismeretes kötelességteljesítést senki el ne mulassza, egyik a másikat ne zavarja, az időt mindenki felhasználja, s ami sok diáknál szükséges, ránevelje, rászoktassa *a rendszeres tanulás módjára.*

Azért minden félreértés elkerülésére hangsúlyozottan kiemeljük, senki se gondolja, hogy ez a félinternátus mentsvára lesz a rossz tanulónak, vagy hogy talán a gyenge tanulót a felügyelő tanár rendes instruálásban részesíti s így biztosítva volna a bukás ellen. A félinternátus nem mentsvár, nem a bukás ellen biztosító intézet, nem művel csodákat, de azt feladatául tűzi ki, hogy *rendszeres munkára* akarja nevelni a mai kor gyermekét. Ez pedig sokat jelent most, amikor egyrészt sokat kíván az élet mindenkitől, másrészt annyira szétforgácsolódnak az erők, hogy a rendszeres munka, a határozott céltudatosság következetes kialakítása lehetetlen az erre ránevelt biztos tudat és akarat nélkül. A napirend, mely mindig szem előtt tartja az ifjú egészségi és tanulmányi szempontjait, *helyes időbeosztásra* nevel s így, miután az időt, mint értéket felismertük, rávezet a tanulás helyes módjára is, s megtanít az idővel való takarékosságra.

Az intézet meg tudja adni a félinternátushoz szükséges berendezést, nevelő erőket, a szellemi élet feltételeit és így az ifjú munkájába beleviheti azon szükséges értékeket, melyek a munka rendszerességét és célszerűségét biztosítják. A rendszeres munka ilyen légkörében egyre jobban kifejlődik az ifjú munkakedve, kötelességszeretete, szellemi erejének felismerése és becsülni és élvezni tudása. A rendszeres beosztású szellemi munka szorgalomra, gondosságra, kitartásra, becsületérzésre, önállóságra és önbizalomra, türelemre és alkotnivágyásra nevel és sok rossztól visszatart, ami *az erkölcsi nevelés erőssége.* Neveli az ifjak iskolánkívüli együttléte *a szociális érzéket,* mely megszünteti az önzést, és elmélyíti a nemes felebaráti szeretetet, egymás megbecsülését. Itt tanulja már meg, hogy elnéző legyen, segítsen, lemondjon, s alkalmazkodjék.

A megszokott iskolai környezeben végzett munka könnyebb az ifjúnak, mint a sokszor zavaró körülmények közt folyó otthoni tanulás. Nemcsak azért, mert figyelme ment marad az idegen behatásoktól, hanem azért is — s ez igen fontos feltétele a nevelés símaságának —, mert minden külsőleg alkalmazott erőszakos eszköz nélkül, természetesnek tartja azt a munkát, melyet végeznie kell. *Állandó nevelő hatások alatt áll,* de ezek fegyelmező ereje nem súlyosodik rá, hanem ösztönzi, segíti a kis jóakarattal haladni akaró ifjút is. Szinte észrevétlen az állandó ráhatás, ami által az ifjú nevelése nem lesz elvont pedagógiai elvek rideg, sokszor ellenkezést kiváltó alkalmazása, hanem maga *az ifjú diák természetes életfolyása.* Ezen fontos körülmény nemcsak a tanulási kötelesség lelkiismeretes és eredményes elsajátítását fogja eredményezni, hanem az ifjú lelki és szellemi világából kitermeli azon *értékérzetet,* mely a jellemnevelést szolgálja, külső viselkedésének határt szab, helyes meglátását elősegíti, akaratát szabályozza.

S ezen állandó fegyelmező erő mellett a gyermek még sincs kiszakítva a nevelésnek meleg s természetes otthonából, a családi körből, sőt a délutáni komoly munka után minden más gond nélkül teljesen a családé. Hogy ez a

gyermek és a család szempontjából egyaránt mit jelent, azt mindenki érzi és tudja. Ezért mondtam, hogy *a félinternátus korunkban a középiskolai nevelésnek és oktatásnak szükségszerűen kiegészítő része, illetve berendezkedése.*

Ez volna tehát főbb vonásokban előadva a félinternátus belső berendezkedésének, életének elgondolása.

A tanári kar hivatásbeli kötelességét véli teljesíteni akkor is, amikor ezen nagyon is életbevágó gondolatot a félinternátus remélhető eredményeivel a T. Szülők előtt megismerteti. De ennél tovább is akarunk menni. Talán az elgondolás megvalósításának lehetőségeivel is foglalkozhatunk. Most tehát röviden azt leszek bátor ismertetni, hogyan s miképpen volna ilyen félinternátus megvalósítása a mi mostani körülményeink között is lehetséges?

A félinternátusnak szüksége van: 1. tanulótermekre; 2. ebédlőhelyiségre; és 3. oly helyre, ahol a fiúk szabad idejüket tölthetik el.

Tanulótermekül a jól szellőzött, villanyvilágítással ellátott osztálytermek szolgálnak.* Itt minden fiúnak megvan a saját szekrénypolca, ahol könyveit és iskolaszereit rendben tartja. Haza ugyanis csak kivételesen vinne valamit az iskolai dolgaiból.

Ebéd ideje 1 órától fél 2-ig, helye a tanári kar ebédlője. Az ebéd három fogásból áll. Péntek és más parancsolt böjti nap kivételével naponkint leves, húsétel főzelékkel vagy köritéssel és tészta vagy gyümölcs. Az uzsonna, melyet jó időben az udvaron is elfogyaszthatnak: gyümölcs, géme, vaj, méz, tej vagy kakaó kenyérrel. Az étkezésnél különös gondot fordítunk arra, hogy a higiénikus, tápláló s a fiatal szervezetnek megfelelően elegendő ételeket tiszta és izletes tálalásban kapják a fiúk, kiknek kifogástalan viselkedésére és modorára a fehér asztalnál is gondja lesz a velük együtt étkező felügyelő tanároknak. Étkezés után egy órai idejük lesz a pihenésre, üdülésre. Ennek helye az udvar, rossz időben a folyosók, esetleg a tornaterem.

Félháromkor kezdődik a készülés másnapra, a komoly, rendszeres munka, melyet az uzsonnaidő félórai megszakításával mindenki tanári felügyelet mellett, lelkiismeretesen tartozik felhasználni.

Szünetnapokon természetesen a félinternátus is szünetel.

Kell, hogy ha a félinternátus ilyen elgondolásában van igazán szükséges nevelő érték, akkor annak kiviteli lehetőségeit ismerjük. Ezért tartottam szükségesnek a félinternátus technikai kivitelét is vázolni. De azután kell az is, hogy ez a gondolat elindíttassék s minél szélesebb körökben is-

* A szülői értekezleten kifejezésre jutott egyesek részéről az az aggodalom, hogy mostani ideiglenes épületünk nem megfelelő. Folyosói keskenyek, sötétek, udvara kicsi, stb. Igaz, s mi érezzük ezt legjobban. És mégis mindig hálásan gondolunk a székesfőváros vezetőségének megértésére, hogy a háború utáni nehéz viszonyok közt ezen formában is lehetővé tette az intézet megvalósulását. Ha nem is felel meg a modern kívánalmaknak, tágas, magas, világos és tiszta termei az egészséget semmiképp sem veszélyeztetik. Igy nyugodtan állíthatjuk, hogy ahol 50—80 tanuló hallgatja napról-napra az előadásokat, ott 15—20 félbennlakó ifjú kényelmesen, egészségének legkisebb veszélyeztetése nélkül végezheti a délutáni munkáját, és a kis udvaron, ahol délelőtt a 10 percekben 500 tanulónak van mozgási lehetősége, ott 40—50 fiú is megtalálja helyét az üdítő játékra. — Különben is, amint látjuk, hogy a szülők nagyobb számban veszik igénybe fiaik részére ezen félinternátust, a lehetőség szerint gondoskodni fogunk megfelelő helyiségekről.

mertté váljon. Szinte hallani vélem sokak részéről azt az ellenvetést, hogy igaz, szép gondolat az egész, de nagyon időszerűtlen. Gazdasági vonatkozásban ez az ellenvetés még némileg megáll, de egyéb vonatkozásban éppen a mai súlyos körülmények sürgetik a gondolat megvalósítását.

Mindenki érzi a jelen válságos helyzet súlyos megpróbáltatásait. Előttünk állnak a gazdasági, társadalmi, erkölcsi válság napról-napra felmerülő problémái. Vajjon nem a nevelés terén kell-e ezen válság s nehézségekkel szemben legelsősorban is megkeresnünk s megtalálnunk azokat a védelmi és segítő berendezkedéseket, melyek képesek megadni fiainknak azt a több erőt, több tudást, szilárd jellemet, rendszeres munkakészséget, erősebb akaratot, szóval azt a teljes felkészültséget, melyre az egyre változó és súlyosbodó életkörülmények közt oly nélkülözhetetlenül szükség van? Vajjon, nem a mostani, szinte őrült iramban száguldó életben kell-e gondoskodnunk arról, hogy ez a nagy munkatöbblet, melyet az iskola és az élet egyaránt kíván, ne gyengítse és ne tehesse tönkre azt a fiatal idegzetet, ami az annyi életizgalmat látó ifjúságunkra végzetes veszedelmeket jelent? Hogy ezen lehetőségekkel szemben védekezhessünk, nyugodt, biztos *munkabázist* kell teremtenünk dolgozni akaró fiaink számára. Ennek pedig egyik formája a *félinternátus*.

Tanári karunk minden tagja jól megfontolva ezen félinternátusi intézmény pedagógiai és szociális, de még gazdasági jelentőségét is, kész meghozni azt az áldozatot, hogy a nem kis fáradságot jelentő felügyeletet magára vállalja. Munkatársul szegődik tehát a szülő mellé az iskola hivatalos óráin kívül is abban a reményben, hogy a rendszeres munkára való ránevelés megkönnyíti az ifjúságnak feladatát, a rendszeres kötelességteljesítés pedig megkedvelteti a munkát.

Ez az anyagi oldala a gondolat megvalósításának egyik legkellemetlenebb része nemcsak a szülők részére, hanem a mi részünkre is. Intézetünket fenntartó Rendünk multjára visszatekintve, kultúrtörténeti tények bizonyítják, hogy a magyar Szentbenedekrend sohasem volt szűkmarkú ott, ahol a keresztény magyar művelődés és az ifjúság érdekében újabb áldozatokkal kellett megjelennie. Csak egyet említek, ami hozzánk legközelebb áll, a budapesti reálgimnázium létesítését. Mindenki tudja, hogy, ha mezőgazdasági életünk nem lett volna ily katasztrófális, mi siettünk volna elsősorban, hogy segítségére legyünk a szülőknek ezen igen fontos nevelési berendezkedés, a félinternátus felállításában. Igy azonban nem adhatunk mást, mint a tanárok önzetlen fáradságában megnyilvánuló, de nagy értéket képviselő erkölcsi támogatást.

Mint már említettük, főcélunk ezen ismertetéssel az, hogy a T. Szülők figyelmét ezen lehetőségre felhívjuk. Kiviteli módozataira pedig azért mutattunk rá, hogy, ha csak annyi jelentkező is akad, hogy a gondolat ráfizetés nélkül megvalósítható, akkor már meg is kezdhetné a félinternátus működését. A gondolat érni fog s biztosra veszem, hogy előbb-utóbb igen fontos és keresett nevelőberendezés lesz a félinternátus a szülők és a hivatalos körök előtt egyaránt.

Szekeres Bónis.

ÚGY GONDOLKODJAM, MINT A GYERMEK...

Lelkigyakorlatos szülői konferencia.

(Gondolatvázlat.)

„Mikor gyermek voltam, úgy beszéltem, mint a gyermek, úgy éreztem, mint a gyermek, úgy gondolkoztam, mint a gyermek. De amikor emberkorba jutottam, felhagytam azzal, ami gyermekhez illett." (I. Kor. 13, 11.)

Én most perbe szállok a szentírással. Rágondolok erre a csupa-élet drága diáknépre, akinek lelkén már második napja dörömbölök és azt érzem: ha az apostol levele azt akarná mondani, hogy a felnőtteknek el kell kapcsolódniok a gyermek világától és elfelejteniök mindazt, ami a gyermeké, akkor nekem most vétót kellene kiáltanom a szülők gyülekezetében. Mert a szülő és a nevelő az, aki éli ugyan a felnőttek világát és valósítja a felnőtt gondolatait, de ha a gyermekeit jól akarja nevelni, akkor *nagyon jól kell tudnia a gyermek tudományát: úgy beszélni, mint a gyermek, úgy érezni, mint a gyermek, úgy gondolkozni, mint a gyermek* . . . Enélkül messze sodródnék tőle és közte és gyermeke közt a meg nem értésnek nehéz szakadéka nyílna. Ha viszont benne tud élni a kis fiának, vagy kamasz fiának gondolatvilágában, tud nézni, érezni, gondolkozni, úgy, mint ő a fejlődés különböző fokain, akkor észreveszi, hogy más a világ onnan nézve, mint a felnőttek hegyéről.

1. Régi emlék mosolyog reám . . . Amikor a regnumi cserkészeimnek az első párevezős, guruló üléses csónakot vettem . . . Áttanultam néhány szakkönyvet, kitűnően értettem elméletben az evezők kezeléséhez és a vízenjárás minden csinját-binját. Aztán beültettem három ügyes fiút a csónakba, magam a parton állva dirigáltam őket. És felháborodva láttam, hogy mindig mást tettek, mint amit én vezényeltem. Csak imbolyogtak, bukdácsoltak, az evező egyre vízbe akadt és befordult a hajó alá, a kormányos arca verejtékével húzta a zsinórt és mégsem fordultak arrafelé . . . stb., stb. Kifejtettem előttük véleményemet az ügyességüket illetőleg és akkor azt mondta az egyik: Tessék beszállni, parancsnok úr és megpróbálni! Nem megy, hiába! — Nagy dérrel-durral beszálltam és megragadtam az evezőt — és első csapásra olyan „rákot fogtam" vele, mint a pinty. És imbolyogtam, bukdácsoltam, az evező egyre a vízbe akadt . . . és zajos derültség közepette rájöttem arra, hogy más az: kint állva a biztos parton dirigálni a csónak-

ban ülőket és más ott hánykódni a nagy vízen és együtt mozogni, élni az ingó csónakkal.

Szülők és nevelők, hej, sokszor ott állunk a magunk világszemlélete biztos partján és dirigáljuk a fejlődés árjában imbolyogva küzködő fiainkat valami türelmetlen meg-nem-értéssel! Követelünk, ítélünk, büntetünk és sokszor vagyunk igazságtalanok, mert mást gondolunk, érzünk, látunk, mint a gyerek s nem értjük meg őt.

Más a világ a gyermekévekből kifelé nézve! Más a gyermek gondolata tanárról, leckéről, játékról, örömről, búról. Melyik szülő értette meg valaha, mi öröm van abban, ha a széles, száraz aszfaltról letér az ember és a mellette lapuló tenyérnyi kis pocsolyába beletapcsikol? Minden gyermek sáros cipővel kerül haza ilyenkor és minden apa meghúzza a fia fülét, mondván: „Nem tudsz vigyázni a cipődre, kölyök?" — pedig valamikor, sok évvel ezelőtt valamennyi papa épp úgy megtalálta a pocsolyán átsétálás örömét és éppen úgy fülhúzást szenvedett érte. — Vagy legutóbb, amikor egyszer tanárok számára kellett pedagógiai előadást tartanom s megkérdeztem a kis kollégistáimat: mit mondjak a tanár uraknak, milyenek legyenek? — hát azt hallania kellett volna minden tanárnak, ami mindent az a csibészsereg tanácsolt! Más az ő gondolatuk, hiába!

Le kell tudnunk hajolni a gyermek világához. *Legyen türelmünk hozzá, hogy meghallgassuk őt.* Ne úgy kapásból ítéljünk, zordon felnőtt-szemmel rápillantva az ügyre; hadd mondja el a gyermek, hogyan látta ő a dolgot, micsoda motívumok vezették, és miért pont így intézte el azt? *Igyekezzünk megérteni őt,* belehelyezkedve a gondolatvilágába. Mondhatnám: szálljunk be a csónakjába és járjuk végig vele a szóbanforgó csibészség útját. Hányszor tesz rosszat a gyermek úgy, hogy jót akart és meg volt győződve róla, hogy jót csinál; ilyenkor csodálkozva néz a haragvó felnőttre és bár szólni nem mer, de magában azt gondolja: miért büntetsz, hiszen én nem akartam rosszat! Csak egy, gyakran előforduló esetet említek. Ha a gyermek egy felnőttel kerül szembe, ne adjunk minden további nélkül az utóbbinak igazat csak azért, mert az már nagy; — bizony, sokszor lehet igaza a kis embernek velünk szemben is. Éppen multkorjában panaszkodott pl. egy kis Sanyi nagy keservesen, hogy megbüntette a papa, mert nem akarta engedni, hogy Masa néni megcsókolja az arcát. Masa néni több tavaszt látott úrhölgy; én ismerem őt és megértem a Sanyit. A papa a biztos parton állva, csak a jövő terveket látta: segítség, támogatás, örökség. Sanyi minderről nem sejt semmit, ő védekezik a nem kívánt csókok ellen. A papának meg kellett volna indulnia a kis fia gondolatainak útján és kicsi fáradsággal tökéletesen megértette volna őt. És akkor a „megértés" pontjától csendes beszélgetésben Sanyival együtt kellett volna visszafelé indulnia ezeknek a gondolatoknak a vonalán és úgy vezetni a beszélgetést, hogy mire a papa nézőpontjához elérnek, Sanyi teljesen értse az édesapja álláspontját. Az ilyen beszélgetés jelent egy kis összeszedettséget, türelmet, de viszont nagyon-nagyon fontos, hogy *a gyermekekkel az ő gondolatai vonalán járva, úgy érkezzünk el az igazsághoz, hogy ő is teljesen meg tudjon érteni bennünket.* A gyermek nem rossz és nem akarja a rosszat; szívesen belemegy minden kívánságunkba, ha meg tudjuk értetni vele magunkat. Bizony, hibázunk és visszaélünk a magunk erősebb voltával, ha megszokott mozdulattal a nádpálcáért

hajolunk le minduntalan olyankor, amikor a kis fiúnak lelke fölé kellene lehajolnunk.

Mi a soproni kollégiumban minden szombaton este „népgyűlést" tartunk a kis fiúkkal; ilyenkor megbeszéljük az elmúlt hetet, jót, rosszat, megkritizálunk mindent, azután a jövő hét terveit tárgyaljuk meg, de úgy, hogy mindig megmagyarázzuk nekik, hogy mit miért kívánunk. A legegyszerűbb szabálynál is ez a módszer válik be minden más előtt. Ha pl. azt akarom, hogy a folyosón ne bömböljön a gyermek, akkor célomat sokkal könnyebben elérem, ha egy népgyűlésen arról beszélek nekik, hogy a közösségért minden egyesnek áldozatot kell hoznia, hogy ez ajándék, amit szeretetből egymásnak adunk s hogy a folyosón a csendes járás is egy ilyen ajándékunk a közösség számára, — mintha nagy dérrel-durral kihirdetem, hogy: aki pedig bömböl a folyosón, azt elverem! Előbbi esetben a gyermek munkatársammá lesz a közösségért való élésben, utóbbi esetben egy erőszakos, fenyegető felnőttel szemben virtussá lesz úgy bömbölnie, hogy rá ne jöhessen, ki volt az.

2. Sokszor elmondjuk, hogy a gyermek a jövő. De csak frázis marad előttünk és nem lesz a nevelés alapvető elvévé. Pedig, ha bennünk élne annak a tudata, hogy *a fejlődő ember életének minden mozzanatát a nagy Élet nézi* és hogy jellemének kicsi, határozatlan vonásai óriási kontúrokká nőve, férfijellemének alapvonalai lesznek, bizony másképpen törődnének sok aprósággal! Hányszor mondjuk jellemhibára: „Jaj, de helyes!" (mikor a kicsi olyan bájosan füllent, vagy mikor olyan szellemesen kibújik a kötelesség alól, vagy olyan ennivaló módon csücsöríti a száját, miközben egy, a házmestertől ellesett, mennydörgős, mocskos kifejezést reprodukál, stb.). És diák- meg kamaszkorában hogyan számonkérjük tőle az etikettet (l. Illemkódex paragrafusai), de elfelejtjük éppen úgy beleidegzeni a sokkal fontosabb etikát (l. Katholikus erkölcstan). És az élet nagy kérdéseire sokszor de ferdén neveljük, pedig *ahogyan most megtanulja őket, úgy lesznek életelvei később!* Mutatóba csak egypárat:

Az engedelmesség . . . Önmagam akaratának önkéntes alávetése egy másik akaratnak, amely jó, ha vezet és irányít, mert az életnek biztosabb ismerete dirigálja. Tehát nem úgy, hogy a felnőtt erős, brutális akarata lenyomja a kis akaratot és kényszeríti, hogy szót fogadjon, — hanem mosolygós készséggel szót fogadó munkatársammá tenni a fiút abban, amit el akarok érni. Mosolygós engedelmesség ott van csak, ahol mosolyogva tudnak parancsolni és számonkérni! És az igazi parancsoló fölény nem az ordító, vezénylő őrmesteré, hanem a halkszavú férfié, akinek csendes szava mögött azonban ott érzik az Erő. A gyermek soha nem szorul arra, hogy ezt az erőt kimutassuk és éreztessük. A sejtett erő mindig jobban imponál, mint a kitört erő, mert az elsőnek különleges színezetet ad megfegyelmezett mivolta és kiszámítatlansága. („Ha ez egyszer elszabadul, mi lesz itt?!". . . .) A halkszavú ember sokkal jobban imponál és jobban tud parancsolni, mint a nagy hangon kiabáló. Annak a hangjától félnek, ettől magától éppen azért, mert nincs hangja. Ha azonban hang, ököl, büntetés az, amitől félve engedelmeskedik a gyermek, akkor elérünk pillanatnyi meghunyászkodó alárendeltetést, azonban az engedelmesség szellemére soha ránevelni nem fogjuk, sőt meggyülöltetjük vele az engedelmesség erényét egyszer s min-

denkorra. „A papának jó szótfogadni, mert az ő parancsaiból mindig valami jó jön ki" — ezt kell éreznie a fiúnak az édesapja parancsaival szemben.

Helytállás a kötelességgel szemben. Van egy kis Kolibri fényképezőgépem. 4×6 cm-es képeket csinál: parányi vonalakkal és foltocskákkal. Ha azonban a nagyító gépbe teszem a filmet, hatalmas arányúvá megnőnek ugyanazok a vonalak: mind ott van és mind úgy van, mint a kicsin, csakhogy hatalmas arányban megnőve. Nos, a férfi a megnagyított képe a gyermeknek: jelleme alkotó vonásai ugyanazok, mint amelyek a gyermekjellemet alkották. Nézem a régi osztálytársaimat . . . Ma az életben ugyanolyanoknak látom őket, mint ahogyan a diákarcukat ismertem: látom a bohémet, a félszeget, a mosolygós bölcset, a melegszívűt, az abszolút megbízhatót, stb., stb. Az élet sok mindenre megtanítja ugyan az embert, de jellemének alapvonásait a diákkorból hozza magával.

Kis diákkor képe kicsi vonásokból. Kicsi ember, kis kötelességek, kis bánatok, vesződések . . . Aztán megnagyítódik minden az évek nagyító gépén és jön a férfi a nagy kötelességekkel, nagy gondokkal, nagy örömökkel. S ahogyan szemben állt velük, míg rövidnadrágos kis ember volt, úgy állja meg helyét a nagy Élet arca előtt is. Akinek lelkébe beleidegződött a kötelességteljesítés abszolút imperatív mivolta, az helytáll az élet minden feladatával szemben. S aki diáknak megbízható volt, az lesz férfinek is.

Csak az a szükséges, hogy mi, pedagógusok, nagyon vigyázzunk egy szóra és higyjünk annak hatalmában. *„Beleidegződjék"*, vagy amint a katonák mondják: belesulykolódjék az erény a fiú lelkébe. Hagyjunk fel azzal a naiv hiedelemmel, hogy, ha valamit egyszer megmondottunk nekik, attól kezdve mindig meg fogják tartani. „Légy, fiacskám, mindig kötelességtudó!" — ettől még nem lesz azzá a gyermek. Felfigyel rá, akarja is, másfél óra mulva már csak szeretné, két óra mulva szerette volna és másnapra elpárolgott a fejéből az egész bölcs intelem. Nem azért, mert rossz és nem akarja megtartani, hanem azért, mert a jót nem értelemmel fogjuk meg, hanem akarattal. Százszor és ezerszer újra visszatérni rá, más és más oldalról meg-megforgatni és szuggerálni, sulykolni, sulykolni, míg annyira beleidegződik, hogy a gyermeknek először szokásává, aztán értékévé, végül jellemvonásává lesz. Rengeteg türelem, állandó éberség és végtelenül nagy szeretet kell ehhez a beidegző munkához.

Amikor a diák szíve megnyílik . . . Ha a diákszerelem szóba kerül, két csoportra oszolnak a felnőttek. Az egyik résznek megcsillan a szemében valamilyen kegyeletes meghatottság: régi emlékek, aztán költeménysorok, regényrészletek, egy-egy régen olvasott novella gondolatai rémlenek fel előtte és elnéző mosolygással néz az ifjúkor bohóságai felé. Valahogy úgy, ahogyan az „Iglói diákok" meséjét nézzük a színpadon. — A másik rész ráncbaszedi a homlokát, elítélő arcot vág és szeretkezésre, szexuális gyönyörökre, bűnre, egy lezüllött kor zilált erkölcsiségére gondol.

Én egyikkel sem tartok. Én szétnézek és keresem az édesapákat, édesanyákat, nevelőket, akik megértik, hogy, ami bohó játék akkor, ha saját multjába néz vissza az ember, vagy Istent sértő nehéz bűn, ha lezüllött emberek életében keresem, ugyanaz a kamaszkorba forduló diáklélek számára nagy életprobléma: bohó, vagy ideálisan szép, vagy csunya, vagy bűn aszerint, amint a gyermek lelkében kidolgozódik. És hogy nem lehet kedélyes mosolygással útjukra engedni: „Hadd forrják ki magukat! Mi is ilyenek

voltunk!" — de nem szabad rideg elutasítással beleburkolózni az erkölcsbíró köpenyébe sem, mondván: „Bűn az, bűn, kerülj, menekülj . . . !" — hanem le kell hajolni a gyermek lelke fölé és a fejlődés diktálta ösztönös megmozdulások sodró erejét kihasználni arra, hogy az élet legnagyobb mélységei felé vezető úton elindulva, egy csomó ideált, szép gondolatot és lassan kijegecesedő elvet vigyen magával.

Mosolygós szemű, csupa-erő diák. Mondjuk, ötödikes. Mondjuk, Tibornak hívják. Nos, a Tibor egy szép napon arra ébred, hogy egy kisleány (valami kis Gizus, vagy Vica, vagy Erzsike, olyan kis polgárista csitri, aki az V.-es Tiborok szívét meg szokta hódítani) képe egyre odatolakszik a könyve szövegei közé. Tanulásnál, mélázásnál, álomban egyre ott mosolyog a kisleány arca. Ha az utcán találkoznak, elpirul és félszegen köszönti; a kisleány is elpirul és épp olyan félszegen bólint vissza. És attól kezdve egymásról álmodoznak. És jönnek a pajtások és a barátnők, hozzák a közelebbi híreket és a kölcsönös elejtett nyilatkozatokat. És a fiú kezdi rendesen megkötni a nyakkendőjét, a cipőjét is kitisztítja, mielőtt az utcára lépne, a kabátját is kikeféli; a kisleány is hosszabb perceket tölt a tükör előtt és magán érzi mindig „valakinek" a bíráló szemét . . . És ekkor már benne vannak a diákszerelem áradatában. Megindulásnál jelentkezik már *a két fő motívuma a gyermekszerelemnek: hiúság és romantika.* Az egyéni romantikus érzésen kívül táplálja: sok olvasott regény emléke és szentimentálizmusa, és a jó barátok aláfűtése. És néhány nap mulva eget ver már a kis szívekben a roppant nagy szerelem.

Áll a nevelő és nézi . . . Mit tegyen? . . . Megmondja nekik: Csacsik vagytok; ezt a szerelmet úgy elfújja majd az idő, mint a tavaszi barkák könnyű porát; egy év mulva egymásra sem emlékeztek már! — Vagy rájuk támadjon: Bűnös érzékiség kísért, az ördög játéka, törd le magadban és irtsd ki a gondolatot! — Vagy szigorú tilalommal álljon a kettő közé és kezében korbácsot suhogtatva, küldje vissza Tibort a könyvei, a kisleányt a babái közé? . . .

El nem szabad felejtenünk, hogy a biztos partról, ahonnan mi nézzük az ügyet, az egész csak átfutó kis játéka a fantáziának és romantikus gyermekléleknek; ámde Tibornak ez momentán az élet legnagyobb problémája és legszebb élménye. És azt sem felejthetjük, hogy az ilyen feltámadó kis diákszerelmek a legritkább esetben keresnek bünt vagy fakadnak bűnös vágyból. forrásuk: hiúság és romantika.

Ha kinevetem, bezáródik előttem a gyermek: „Ez nem ért meg engem!" És a szerelem kérdése vonalán többé nem juthatok közel hozzá. — Ha megijesztem, elkerül és más lelki tanácsadót kérdez, akinek felfogása közelebb áll az övéhez. Ezért olyan sok a diákok közt a lelkiélet vándora. — Ha megtiltom és meg akarom akadályozni az érzés és a játék továbbfejlődését, akkor már eleve elveszítettem a csatát, mert olyan hatalmas ellenféllel állok szemben, akivel szemben nem győzhetek. És ez: a fiúnak olvasmányaiból merített szerelem-élményei. Egy csomó regényt elolvasott minden V. osztályos fiú és sok-sok szentimentális romantika futott végig a lelkén. (Ha eddig nem olvasott volna, akkor most falja a szerelmes regényeket.) És öntudatlanul végigéli lelkében a regényeit: ő is úgy érez, úgy gondolkodik és hasonlókat tervez, mint a könyvek hősei. És ha én szigorú tilalommal eléje állok, biztos lehetek abban, hogy olvasott olyan regényt is, ahol a zordon

apa és a kőszívű anya vagy emberfaló nevelő útjába áll a szerelmeseknek, akik sok cselfogás és titkos küzdelem után végre is mindennek dacára célt érnek — és akkor végigjátssza ő is a tilalom ellenére győzelemre törekvő hős történetét: titkos utakat keres, levélkék, találkák és naív fondorlatok útján viszi tovább szerelmi történetét. — És ha megpróbálnám csendes mosolygással megmondani, hogy milyen nagy csacsiság az egész és mennyire csak átfutó epizódja az életének, azt el nem hinné, hiszen ő végtelenül komolyan veszi az egészet, öröme van, vagy szenved alatta és számára ez éppen olyan nagy dolog, mint a férfi életének bármilyen igazán nagy problémája.

Itt is az a fontos feladata szülőnek és nevelőnek: le tudjon hajolni a gyermeke lelke fölé, meg tudja érteni őt („úgy érezni, mint a gyermek, úgy gondolkozni, mint a gyermek") és a gyermek gondolatai vonalán végigjárva, úgy tudjuk átadni nekik a maga felnőtt lelkének meglátásait, hogy a gyermek megérezze a jóakaratot, megértse őt és szíves meggyőződésből hajoljon a szavára. Az első ilyen diákszerelem az első alkalom, ahol a fiú az élet nagy kérdőjelével szembenéz s mint „férfi" találkozik a „nő" titokzatos világával. És fontos tudnunk, hogy *ahogyan most megtanul nézni a leányokra, velük érintkezni, róluk gondolkodni, úgy fog érezni, gondolkodni, viselkedni egész életén át.* Bár tudom, hogy bohó gyermekjáték, a fiú kicsi szerelmét mégis komolyan kell vennem és rajta keresztül egy csomó új meglátással, gondolattal gazdagítanom a lelkét. Ha a fia gyermekszerelembe bonyolódik, az édesapa ne háborogjon, az édesanya ne sírjon aggódó könnyeket, vagy ne szigorú tilalmakat mondjanak, vagy ne az iskolát szidják, amely nem tud eléggé vigyázni a fiúra, hanem vegyék elő Marczell „A kemény parancs" című könyvét, komoly szeretettel olvassák át és tanulják meg belőle a szerelem nagy gondolatait, azután adják a fiuk kezébe és olvastassák, beszéljék meg vele a szerelem, házasélet, leánykérdés, stb.-nek a katolikus világnézet szerint való meglátását. A nagy szerelem elszáll és a gyermek csendes röstelkedéssel gondol reá vissza később, — de megmaradnak lelkében az ideálok és eligazítások, amelyeket a megértő nevelő a szerelem kapcsán oltott beléje; elviszi őket kincsül az egész életére. És gazdagabban kerül ki a bohó szerelemből, mint ahogyan beleindult.

3. *A nevelés methodusára vonatkozólag* hadd álljon itt néhány észrevétlen kis irányítás, amelyek a gyakorlati életben döntő fontosságúvá lehetnek.

Ne kiméletlen prés nyomja felülről a gyermeket a jóra: „Akard, vagy jaj neked!" Ő maga lássa meg a jót, az hívja őt és ő szívesen menjen, keresse, kívánja. Úgy is írhatnám ezt: mindig pozitivummal előtte sietni, nem pedig hátulról negatívummokkal rettenteni. Nem azt mondom: „Ne bántsd a kisebbet! Milyen csunya az!" — hanem: „Szeresd a kisebbet! Milyen szép az!" — Vagy nem így: „Ne hazudj, mert pofon ütlek!" — hanem: „Őszinte légy s megbecsüllek!" — E tekintetben a cserkészek tíz törvényétől nagyon sokat tanulhatnának a mamák és papák.

Mindig a kérdés mélyére hatoljunk s a gyökerét fogjuk meg, ne elégedjünk meg felszínes kezeléssel. Hiba, ha csak azt irtogatjuk a fiúkban, ami kifelé jelentkező rosszaság; fontosabb, hogy azt a forrást igyekezzünk betömni, amiből ez a rosszaság ki-kicsobban. Ha a Guszti nyakon vágta a Jenőkét, akkor ne az legyen a felelősségrevonás alapja: miért bántottad ezt a gyermeket? — hanem a durvaság gyökere: Látod, milyen fegyelmezetlen

vagy? . . . Érdekes e ponton a szülők következetlensége, akik egész éven át nyugodtan nézik a kisfiuk játékát, sok-sok időmulasztását, de ha év végén szekundát hoz a bizonyítványban, elkapják és alaposan megverik. Miért? Segít ez? Jobbá lesz tőle a gyermek? Egész éven át aprólékos pepecselő gonddal tessék ránevelni felelősségérzetre, kötelességtudásra, idő-megbecsülésre, diák-önérzetre, akkor a következmény: a bizonyítvány a szülő nevelő munkájának eredményét is szépen meg fogja mutatni. Hiszen a kis ember nem akkor hibázott, amikor a rossz bizonyítványt szepegve átadja, hanem egész éven át sokszor hibázott és mi láttuk s nem igyekeztünk a jelleme hibaforrását betömögetni.

Ne külső fegyelmező eszközökre építsünk, hanem *a lelkiismeret kritikájára.* Ha a kollégiumi tanulóban csak akkor van rend, ha én vagy a prefektus atya ott ülünk a fiúk között, akkor szomorú nevelők vagyunk! A gyermek lássa a jó törvényét, értse meg, hogy ez jó és hogy ő nem tehet mást, mint hogy követi, tartja. És a lelkiismerete tartsa a gyeplőt: az előtt érezze felelősnek magát a törvény megtartásáért. — Sokat írnak és beszélnek manapság a fiúk önállóságra neveléséről. Lehet ott, ahol a lelkiismeret áll őrt az önállóság mögött. Mert nem elég csak a tettekben szabadságot adni és egyéni felelősségre bízni mindent; kell az ítélet szabadsága és önállósága mint alap, amelyre a másikat építem. Ha a fiú megbízható (azaz, ha a lelkiismerete szava minden jót és rosszat azonnal elkiált), akkor engedhetek neki nyugodtan önállóságot. Nem preceptorok, zordon felügyelők, őrök, kémek kellenek a gyermek világa ellenőrzésére, hanem helyesen kidolgozott lelkiismeretek. Egyedül akkor lehetek nyugodt, hogy ha magára hagyom, akkor is mindig megtalálja a fiú a helyes utat.

Mindig elvi magaslaton álljunk! Nem én vagyok az erkölcsi vagy fegyelmi világ kútfeje, őre, központja, hanem fölöttem álló hatalmas Erő, akinek akaratát én csak tolmácsolom. Ur a gyermek fölött a Törvény, a Jó, a Rend akkor is, ha semmiféle előljáró nincsen mellette. Tehát megint nem úgy: „Megtiltom a verekedést és megnyúzlak, ha mégegyszer . . . !" — hanem: „Krisztus szeretet-törvénye . . . Megtartottad? . . . Nem szégyenled? . . ." Épp úgy: nem én tiltom és büntetem a mocskos beszédet, tréfákat, hanem a katolikus erkölcstörvényen át Isten tiltja . . . Nem Tőlem félve tart csendet a tanulási idő alatt a tanulóteremben a gyermek, hanem, mert így kívánja a bajtársiasság a többivel szemben, stb. Személyi ráhatás addig tart, míg jelen a személy és szuggesztív erővel ránehezedik; az elvek hatalma alól épp úgy ki nem bújhat a gyermek, mint az élő ember, ki nem tud futni az égboltozat alól. Ha felépítem a fiú fölé az elvek égboltozatát, akkor állandó hatást építettem és ő is jobban megérti és szívesebben követi a jót. Itt megint utalok a cserkésztörvényekre: sokat tanulhatunk belőlük!

Ezt a gondolatsort egy nagyon fontos kérdés megpendítésével zárom. A fegyelmezés és a *büntetés kérdése* nehéz pontja a pedagógiának és bizony, sokszor súlyos hibákat követünk el e téren. A helyzet az, hogy ha a gyermek vétett valamit, úgy érezzük, vétségét nyomon kell követnie a büntetésnek. És ezt a büntetést egy haragvó felnőtt rója ki és hajtja végre s a gyermek elszenvedi, mert ő a gyengébb s nem tehet ellene semmit. *Büntetéseink főmotívuma legtöbbször a harag* a fiú rosszasága felett és éppen ezért többnyire bosszúálló színezetű: „Meglakolsz, kölyök!" A gyermek ke-

servesen elszenvedi büntetését s utána vigyáz, hogy máskor rá ne jöjjenek hasonló hibájára. *Nem tesszük jobbá, csak óvatosabbá a rosszban.* Ez pedig az egész büntető-pedagógia csődjét jelenti.

Mert mi történt? Kipontozva áll a fiú előtt a Jóság egyenes útja: ezt kell, ezt szabad, ezt meg ezt nem szabad. A fiú hibázott: letért az egyenes útról, tilosba tévedt. A nevelő feladata, hogy visszavezesse az útra és beállítsa egyenes irányba. Ha eltévelyedésében nyakon csípem, elnadrágolom és ott hagyom tovább tévelyegni, anélkül, hogy segítenék rajta, akkor mi jót sem tettem vele. A lényeg az, hogy visszataláljon az egyenesbe. Tehát konkrét beállításban: *ha rosszat tett a fiú, az a fontos, hogy ezt belássa, elítélje, lelkileg elforduljon tőle és egész erejével a jó felé forduljon.* Ha ezt elértem, vagy elérte ő maga, akkor semmi szükség arra, hogy megszenvedtessem. Gondoljunk a legnagyobb nevelő: Krisztus pedagógiájára, amely a szentgyónásban tárul elénk. A bűnös tudatára ébred hibájának, szégyenli, megbánja, a gyóntatószékben meggyónja s megfogadja, hogy többé nem vétkezik . . . És Krisztus nem csapásokkal sujtja, hanem felemeli feléje megbocsátó kezét: „Ego te absolvo . . . Én téged feloldozlak . . ."

Nálunk a kollégiumban az a szokás, hogy ha valaki gonoszságot cselekedett (akár kicsi fegyelemsértés, akár nehéz jellembeli hiba kitörése, vagy súlyos rosszaság), azt leültetjük és elbeszélgetünk vele. Apró kérdések rávezetik a helyes ítéletre, beláttatják vele hibáját és megtanítjuk értékelni is azt. És amikor belátta, szégyelli s fogadja, hogy „többé nem!", akkor büntetés helyett jön a kérdés: *Milyen elégtételt adsz ezért a rosszaságért?* És a gyermek vállal valamit, a rosszaságával ellentétes jótettet vagy szolgálatot, vagy fegyelmezési gyakorlatot, amelyet a maga lelkiismerete ellenőrzése alatt végez el és aztán jelenti: kérem, készen vagyok. Ez a rendszer jobban bevált, mint akármilyen szigorú keménység. Ajánlom a szülőknek! Nem okoz ugyan fájdalmat a gyermeknek, de visszavezeti az egyenes útra és megindítja rögtön a jónak valamilyen gyakorlásával. És végre is: ez a fő.

Van néha büntetés is, testi fenyítés is. Nagyon ritkán, de előfordul, hogy el kell verni egy gyermeket. Azonban csak akkor, ha jó szó, buzdítás, fékentartás nem segít: ha a fiú akarata gyenge ahhoz, hogy őt a jó vonalán előre mozgassa és megtartsa. Akkor, mint egy segítő, javító eszköz (de soha nem mint a felnőtt bosszúja) jöhet akár a nádpálca is, de csak úgy, hogy az édesapa szeretettel megbeszéli ezt is a fiával: „Látod, mennyit kértelek, beszéltünk, igértél és nem lett belőle semmi . . . Nem tart meg az önérzeted, nem a szégyenérzet, nem a szeretet, hogy minket meg ne szomoríts. Kénytelen leszek megverni téged, hogy a Fájdalom és a Félelem segítsenek ott, ahol semmi sem használt . . . Belátod, hogy kell ez? Ugy érzed te is, hogy szükséged van a verésre? Enélkül nem megy? . . ." Ha a gyermek úgy érzi és mondja, hogy nincs még szükség verésre, menni fog nélküle is, akkor még mindig nem bántjuk, hanem várunk tovább. S ha mégis újból hibázik és szükséges, hogy fájdalommal szorítsuk a jóra, akkor ő maga is látja és érzi, hogy nem azért kapott ki, mert „a papa dühös volt", hanem szeretet diktálta a büntetést is. Hej, ha minden szülő átgondolná és megértené a testi büntetés pszichológiáját! Mennyivel kevesebb igazságtalanság történnék a fiúkkal és mennyivel több lenne a pedagógiai eredmény! . . .

4. Befejezésül két nagy kérésem van a kedves szülőkhöz.

Ne vegyék el a gyermekeiktől az optimizmust, hitet, bizalmat! Nyomo-

rúságos, nehéz az élet. Küzd az, aki azelőtt jólétben élt, nélkülöz, aki gazdag volt, szenved az azelőtt örvendező és sok-sok rosszat igér a jövő. A gyermek ne lásson ebből többet, mint amennyit felfogni és feldolgozni képes! Szülők gondját, felnőttek baját ne osszuk meg vele! Legyen felhőtlen kisfiú-kora, diákélete, hiszen szükséges az ember számára, hogy minden egyes fázisát az életének igazán átélje, örömeit megtalálja. A mai felnőtt társadalom éppúgy, mint a folyóiratok, hírlapok irodalma, állandóan nyafog és jajgat a sötét jövő miatt és sikerült is a főiskolás ifjúságot egészen elvadítanunk és reménytelen kedvetlenségbe hajszolnunk. Mire jó? Ne vegyük el az ifjúságtól a hitet Istenben, emberekben, jóságban, önmagunkban; ne vegyük el a reményt a maguk nagyrahivatottságában és jövőjében; és ne vegyük el a jóság szeretetét, élet szeretetét és azt az életszomjúságot, amely egyedül tudja nagy irammal előre vinni egy megzilált nemzet ifjúságát! A szülők lelkéből optimizmus áradjon a fiaikra! Ne egy megvert hadsereg nyomorult vánszorgásával menjenek neki az életnek, hanem az újra-építők diadalmas magabízásával!

Ne vegyék el tőlük a szépen megélt élet példáját! Nem a szó nevel, hanem az élet, a tett. És a szülők kötelessége megélni a fiaik előtt a katolikus férfi vagy nő életét olyan szépen, ahogyan azt ideális beállításban ő az iskolában megtanulja. S itt vigyázzunk: nemcsak jólétben és gazdagságban és örömben lehet szépen élni; lehet azt nyomorúságban, gondban, bajban is. És ha anyagi válság, szegénység, nehéz bajok állnak a családon, akkor azt lássa a gyermek, hogyan kell szépen élni ilyen alkalommal és ilyen körülmények között. A fiú áll az életfolyam partján és nézi — a szüleit. Tőlük tanul élni. Szép életet tanuljon! Lássa, hogyan kell nemesen, szépen, katolikus módon embernek lenni.

Mindehhez, persze, kell nagy-nagy felkészültség és nagyon mély lélek. Kell szív, meleg, szerető, amely tud tűrni, várni, bízni, szeretni és önmaga feledésével, áldozatkész odaadással a gyermek sorsa fölé hajolni. És kellenek idegek, amelyeket acélossá, mindent bíróvá tesz a szeretet. És kell erkölcsi tőke: kegyelem, biztosság a jóban, lelki fölény és erő, sok-sok diadalmas erő. És mindezek forrása és alapjaként kell az Isten előtti felelősség nagy öntudata. Édesapa, édesanya nevelő munkájában Isten előtt áll s az Ő munkáját végzi, hiszen végre is egy kis embert nevel fel egésszé, naggyá, akit Isten akarata állított a világba és akivel Neki vannak tervei. Isten munkájának öntudata, előtte való felelősség megérzése, reáhagyatkozás és egész lélekkel belékapaszkodás: ezek nevelik igazán keresztény pedagógussá a 20. század sokat küzdő felnőtteit.*

Dr. Koszterszitz József,
a soproni Szent Imre Kollégium igazgatója.

* Ezen konferenciát a budapesti bencés reálgimnáziumban a lelkigyakorlatok alkalmával tartotta a szerző 1932 február 23.-án.

A KATOLIKUS BENCÉS DIÁKOK EGYESÜLETÉNEK BUDAPESTI OSZTÁLYA.

(1931—32.)

Ugy gondolom, hogy erről az egyesületről való megemlékezésre legmegfelelőbb hely az Értesítő.

Ezt kapja kézhez minden bencés diák, ebből ismeri meg a bencés iskolák életét s ebből kell, hogy megismerje a régi diákok összetartozását, egymás támogatását, segítését, az öreg diákok egész életét.

Az Értesítőnek ezen kis részéből készíthetünk különlenyomatokat s ezeket megküldhetjük az összes öregdiákoknak is, hadd tudjanak ők is mindent szövetségünkről, hadd ismerjék meg az osztály életét és hadd közeledjenek ennek révén is egymáshoz és régi intézetükhöz.

A Bencés Diákegyesület Budapesti Osztálya ezen iskolai évben tartott két teljes gyűlést, négy szűkebbkörű megbeszélést, egy választmányi gyűlést, egy közgyülést és résztvett az Országos Egyesület közgyűlésén. Megtartotta havonkint barátságos összejöveteleit, ahol többizben nemcsak a folyóügyekről tárgyalt, hanem komoly és a napirenden lévő fontos ügyeket is megbeszélt. E barátságos összejövetelek hovatovább mindig bensőségesebbek és látogatottabbak lettek s az igazi barátságot és az együvétartozás érzetét nagyban táplálták és növelték.

Közgyűlésünket április 14-én, csütörtökön tartottuk, melyen az 1931. polgári évről számoltunk be. Az elnöki megnyitó és az üdvözlések után az ügyvezető igazgató tartotta meg beszámolóját.

Mélyen Tisztelt Közgyülés! Kedves Diáktestvérek!

Első alkalommal van szerencsém magyar hazánk fővárosában eggyéforrott bencés diákokat igaz szeretettel üdvözölhetnem. Még nincsen egy éve, hogy a budapesti osztály vezetését át kellett vennem s a közgyülésünk is csak az 1931. évről szól, igy tehát sok dologról nem tudok beszámolni.

Amint tudjuk, Egyesületünknek kettős célja van: 1. Ébrentartani kint az életben is a ragaszkodást egymás iránt, egyesült erővel valóra váltani a szívünkbe vésett vallásos és hazafias eszméket s evégből állandó lelki kapcsolatot tartani fenn egymás és intézetünk között. 2. Erkölcsileg és

anyagilag támogatni a bencés gimnáziumi és főképpen a bencés intézetekből kikerült főiskolai hallgatókat.

Szép és nemes cél. Bár mindenben meg tudnánk neki felelni.

Az első cél megvalósítására tartottuk a havi (minden hónap második csütörtökén) barátságos összejöveteleinket. (Összesen: 9.) Örvendetes állapíthatjuk meg, hogy majdnem minden alkalommal többen és többen voltunk együtt és a barátságos összejövetel valóban barátságos volt, kedélyes megemlékezések és megbeszélések fűszerezték a napi komoly dolgok érlelte eszmecseréket. Ezek a havi összejövetelek tartották fenn a baráti kapcsolatot és ezeken az összejöveteleken értesültek a tagok egymás dolgairól, sikereiről, esetleg aggodalmairól és itt forrtak egybe a Rend életével. Egy alkalommal komoly megbeszélés tárgya volt a mai szociális és gazdasági nehéz helyzet, előadó Strommer Viktorin dr., budapesti bencés házfőnök úr volt. A tartalmas előadás kapcsán igen sok, mélyreható hozzászólás emelte azon estének nívóját.

Minden tagunkat szeretettel meghívtuk a bencés reálgimnázium összes ünnepélyeire és a szülők számára tartott lelkigyakorlataira. Amint értesültem — hiszen abban az időben még nem voltam Budapesten —, igen szép számban voltak jelen tagjaink közül is a lelkigyakorlatokon. Hálás köszönet Blazovich Jákó igazgató úrnak, aki ezeket a lelkigyakorlatokat szíves volt megtartani.

Hasonlóképpen meghívást nyertek tagjaink a Bencés Oblátusok Egyesületének előadásaira is, hogy így is a bencés gondolatot magukban tovább ápolhassák és fejleszthesék.

Gyászmisén imádkoztunk elhalt tanárainkért, jótevőinkért, tagjainkért és az elhalt diákokért. Cseh Jenő dr., szeretett tagtársunk temetésén és érte szolgáltatott szentmisén szép számmal voltunk jelen.

Midőn ezekről beszámolunk, tudjuk, hogy még igen keveset tettünk Egyesületünk első céljának megvalósítása érdekében, de terveink már vannak és iparkodni fogunk minél tökéletesebben megfelelni a célnak: a barátság, az összetartás, az egymás segítése eszméjének fejlesztését illetőleg.

Négyszer jöttünk össze ilyen gondolatok és tervek megbeszélése végett azok, akiknek szívén nyugszik az Egyesület fejlődése.

Kétízben pedig rendes összejövetelt tartottunk a központ felhívására, az alapszabályok módosítását illetőleg. Ezen célból Győrött ülésező szűkebb bizottságba Saly Árpád dr. testvérünket küldöttük ki. S hogy mily nagy tekintélye van budapesti osztályunknak, mutatja az a körülmény, hogy a többi osztályok javaslataival szemben a mi osztályunk felfogását fogadták el a vezetőség tagjai.

Szándékunk mindenekelőtt is a főiskolások csoportjait újra életrehívni, az Egyesület tagjairól katasztert készíteni s a barátságos összejöveteleknek mélyebb tartalmat adni. Reméljük, hogy a jó Isten segítségével mindez, ha nem is rohamlépésekben, de lassan-lassan sikerülni fog.

Legyen szabad most áttérnem Egyesületünk másik céljára: a segélyezésre.

Bevételeink: Tagdíjak és adományok. Tagdíjak vajmi csekély összegre rúgnak, segélyeink sem nagyok, de mégis igen örvendetes, hogy egyes pénzintézetek nem feledkeztek meg rólunk s ezt kiváltképpen kedves tagtársunknak: Schandl Károly úr őméltósága közbenjárásnak köszönhetjük. Le-

gyen szabad neki ezért e helyen is hálás köszönetet mondanom és kérnem őt, hogy hathatós támogatását ezután se tagadja meg tőlünk!

Csekély összeget tudtunk csak így is főiskolásaink segélyezésére fordítanunk. Első félévben 300, második félévben pedig 330 pengő volt az, amit e célból ki tudtunk utalványozni. Középiskolásainkat egyáltalában nem volt módunkban segíteni. Reméljük, hogy az 1932. év nagyobb lehetőséget fog nyujtani e tekintetben is.

Arra is megkérjük kedves Tagtársainkat, hogy legyenek szivesek velünk azon segélyeket is tudatni, melyeket önként nyújtottak s melyekről talán senki sem tud. Mert ez is a bencés diák segélye, s annak a szellemnek eredménye, melyet a bencés-iskola iparkodik diákjai szivébe önteni. Tudom, hogy ha ezeket mind összegezni tudnók (nemcsak a pénzbeli segélyeket értem, hanem a természetbeni adományokat is), akkor igen szép beszámolót irhatnék. Jövőre kérem is ezen adatokat nem azért, hogy dicsekedjünk velük és így ne az isteni köszönetre alapítsuk jótékonykodásunkat, hanem azért, hogy nyugodtak lehessünk Isten előtt, hogy tehetségünkhöz képest megtettünk mindent, amit tehettünk.

Ide fogjuk majd számítani azon segélyeket is, melyeket erkölcsi segélyeknek mondanak, de amelyek sokszor sokkal többet érnek minden anyagi segélvezésnél: mikor pl. az idősebb testvér megfogja a kezét a fiatalabbnak és vezeti a jó uton vagy a jó utra, avagy utat mutat neki a megélhetésre, besegíti munkaalkalomhoz, elősegíti előhaladását, megdícséri, ha jól dolgozott; megjutalmazza, ha sikert ért el, de nem hallgatja el, ha helytelenül cselekedett és nem azon az uton halad, melyen megélhetését, boldogulását elérheti és biztosíthatja.

Mily nagyszerű volna, ha mindezeket tudnám s mindezekről csak rövid, de nagysúlyú beszámolót mondhatnék.

Tudjuk, hogy ilyen nehéz körülmények közt még nem éltünk, mint most. De hát épen ilyen időkben kell megmutatnunk, hogy testvérek vagyunk, hogy egymást ismerjük és szeretjük.

Tagjaink száma 359-re emelkedett. De azt is legyen szabad kérnem, hogy a tagdíjfizető tagok száma is emelkedjék. Tudom, hogy csak feledékenység az oka a tagdíjfizetés elmaradásának, de legyen szabad épen ezért megkérnem kedves tagtársaimat, hogy az ismételt felszólítás alkalmával ne nehezteljenek meg az egyesületre. De legyen szabad még megkérnem arra is a kedves tagtársakat, hogy mindazokat, akiről tudják, hogy valaha és valahol bencés intézetnek volt tagja, legyenek szivesek nemcsak a központnak bejelenteni, hanem az illetőt megkérni arra is, hogy összejöveteleinken is résztvegyen. Tudom, hogy még csak igen csekély hányada a Budapesten élő bencés diákoknak az a névsor, mely a mi könyveinkben van. Vannak nagyon sokan, akik vagy sok dolguk miatt, vagy másnemű elfoglaltságuk miatt, talán — mondhatnám — általános közömbösség miatt nem gondolnak a régi időkre s nem jönnek közénk. Az ilyeneket is rá lehet bírni, hogy legalább egyszer jőjjenek el hozzánk s akkor reméljük, hogy más alkalommal is itt látjuk majd őket.

Remélem, hogy év multán jobb és megnyugtatóbb beszámolót mondhatok. Kérem a kedves testvéreket, hogy ezt saját munkájukkal tegyék nekem lehetővé.

Köszönöm a szíves figyelmet!

Majd a számvizsgálóbizottság tette meg jelentését, melyet a közgyűlés elfogadott és a pénztárosnak megadta a felmentést.

A szükséges választások megejtése után, ahol az egyesület iránt való érdeklődést, szeretetet akarták értékelni a választók, Czobor Gyula ny. alispán tartotta meg megemlékezését egykori tanára: Vaszary Kolos életéről, Vaszary Kolos születésének százéves évfordulója alkalmából. Ezt a közgyűlés határozata alapján szóról-szóra, íme, itt közzétesszük:

Emlékbeszéd,

melyet a *Vaszary-centennárium* alkalmából a Bencés Öreg Diákok közgyűlésében 1932. április hó 14-én mondott Czobor László.

Tisztelt Közgyűlés!

Keszthely hithű népe február hó 12-ik napján ünneplőjét magára öltve, kivonult a temetőbe, ott kört formált egy sir körül, — mely fölé díszes kápolna épült — és áhítatba merülve imát rebegett az Egek Urához az ott nyugvó hittestvér lelkeüdvéért.

Az ima égbeszállt és ott — hitem szerint — meghallgatásra is talált, mert hitükben szilárd embereknek jószívéből eredt az.

A sir — melyet hűségben maradt emberek kegyelete gondoz — *Vaszary Kolosé,* Magyarország volt hercegprimásáé, akinek kívánsága vált valóra akkor, midőn hült tetemét Keszthelyen földelték el, ott, a Balaton mellett, melyet, míg élt, olyan nagyon szeretett.

Ezidőben rótta le a hála adóját nagynevű szülöttje iránt Keszthely város közönsége is, mely díszközgyűlésében egybegyűlve, kegyeletes szavak kíséretében emlékezett meg az Istenben boldogultnak magasztos erényeiről és azokról a nagy érdemekről, miket — még élt — az egyház és haza szolgálatában szerzett.

A példa vonz, — a hála kötelez.

A keszthelyiek nemes példája követőkre talált hazánk szűkreszabott határai között és követőkre fog találni a haza határain túl is, mindenütt, ahol egy magyar lakik.

Az intézetek és testületek, valamint azok az alamizsnára szorult egyes szegények, kiket a megboldogult holtáig segélyezett, követni fogják a keszthelyiek nemes példáját és sorjában le fogják róni hálájukat a nagy jótevőjük iránt.

A mozgalom megindult. A lapok hirei sorjában hozzák ismertetését azoknak az emlék-ünnepségeknek, miket a hálás emberek kegyelete a centennárium alkalmából egyes helyeken rendezett.

Ezek láttán kérdem, vajjon mink, Bencés Öreg Diákok, kivonhatjuk-e magunkat a tiszteletadás kötelessége alól, melyre minket a hála is kötelez, — mert Vaszary Kolos a Bencés Diákoknak egykor a tanára volt.

Igen, a tanára volt Ő sok-sok diáknak, aki életírójának szavai szerint: „Hasznos tudásra, nemes ideálokra, kitörő hazafiságra tanított egész nemzedéket; aki meleg hitével, tiszta jellemével, nemes, emberbaráti szívével és hazafiságának önzetlenségével, mint feddhetlen egyéniség állt az ország közvéleménye előtt."

Egykori tanítványai követték őt a sírba.

Akik Isten jóvoltából e földön hírmondóknak élve maradtunk és tanári működéséről bizonyságot tehetünk, igazoljuk egyik lelkes tanítványának következő jellemzését: „Elbűvölt bennünket szavaival, melyeket szomjas vággyal hallgattunk ékesszóló ajkáról. Fájlaltuk, ha előadása végetért, öröm fogott el minket, midőn az Ő tanításának órája közeledett".

A történelmet tanította, melynek tankönyvét is Ő írta.

Amit Ő mondott, lelkének szava volt.

Hajlott alakja, tompa hangja, halvány arca és halk beszédje a gyengélkedő ember benyomását keltette bennünk.

A nagy tiszteleten kívül, melyet személye iránt éreztünk, ez a körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy előadását áhítatos csendben hallgattuk meg.

Kedves történeti alakja Hunyady János volt, akire midőn a sor került, hangja megacélosodott, hajlott alakja kiegyenesedett, arca kipirult, szeme fényt lövelt. Elragadó beszédje, mely szónoki formába csapott át, varázserőt gyakorolt reánk. Szavának, egyéniségének szuggesztív hatása alá kerültünk valamennyien, melynek egy alkalommal azzal is kifejezést adtunk, hogy a diák disciplina megsértésével, beszédje közben helyünkről felpattanva hangos éljenzésbe törtünk ki.

Az a fegyelem, melyet előadásának ideje alatt szigorúan megtartottunk, csak egy ízben lett megsértve egyik tanulótársunk rakoncátlan viselkedésével — ámde vesztére — , mert diáktársai őt ezért keményen megfenyítették, melynek nyomai napokig meglátszottak a testén.

Vaszary Kolos a gimnázium hatodik osztályát szülővárosában elvégezvén, 1847-ben a Szt. Benedek Rendbe lépett. Felszentelés után 1854-ben Komáromban, 1856-ban Pápán tanított. 1861-ben Esztergomba került tanárnak, 1869-ben pedig Győrbe ment igazgatónak, mindenütt tiszteletet és nagyrabecsülést szerezve tudásával és rokonszenves egyéniségével a személyének.

1885. május havában rendtársai bizalmából pannonhalmi főapát lett, 1891 október 27-én kelt legfelsőbb királyi kézirattal pedig Magyarország hercegprimásává és esztergomi érsekké kineveztetett.

Ez a vázlatos ismertetése annak a fényes pályának, melyet a megboldogult Isten és földi hatalmasok akaratából, és soha nem a magáéból, befutott, mindenütt hűen betöltve azt a munkakört, melyet a bizalom reá ruházott.

Nem vágyódott Ő a primási méltóság és a vele járó fény és pompa után, mely őt súlyos felaadtok elé állította. Az Ő vágya betelt akkor, midőn a Rend szerzetesi öltönyét magára felöltötte. Jellemző szerénységére többek között az a mondása is, melynek a primási szék elfoglalásakor a tisztelgő esztergomiak előtt kifejezést adott: „Nem is álmodtam, hogy így lássam viszont tanárkodásom legkedvesebb városát, Esztergomot".

Nem szerette Ő a fényt és pompát — még élt — soha; de a halálában sem. Ezért választotta örök lakásául a keszthelyi csendes otthont, a fény és pompa helyett, mely a székvárosban neki halálakor is bőségesen kijárt volna.

Isten, Király, Haza iránti szeretetre buzdított minket. Ezek Őnála nem voltak üres jelszavak, hanem lelkének fő tartalmát alkották. Szenvedélye pedig az emberszeretet volt.

Isten, Király és Haza iránti szeretet csendült ki nyílvánosan elmondott minden beszédjéből, mely fényesen megnyilatkozott abban a beszédjében is, melyet a Millénium alkalmával Buda várában tartott.

A magyar nemzet 1896-ban ünnepelte fennállásának ezredik évfordulóját, — a Milléniumot.

Ragyogó fényt és pompát — ezen ünnepi alkalomhoz méltót — fejtett ki a magyar nemzet, a Király, az ország nagyjai részvételével, melynek fénypontja a hercegprimás főpapi beszédje volt.

A keresztény vallásos ihlet olvadt össze ebben a beszédben a hazaszeretettel, mely beszéd országszerte közfeltünést keltett és közkinccsé válván, azóta széles körökben — a tankönyvek révén is — vált közismeretessé. Ekkor hangzott el ajkairól az azóta szállóigévé vált mondása: „Kard foglalta, kereszt tartotta fenn e hazát!"

Nem magában álló beszédje ez a hercegprimásnak, mely a közönség körében rokonszenvet keltett. Valamennyi nyílvánosan elhangzott beszédjei alapigazságokat tartalmaznak, melyek a közönség körében fokozták azt a lelkesedést és becsülést, melyet fennkölt személye iránt vallás-, nyelvkülönbség nélkül érzett a hazának minden fia.

A vallási tolerancia, a magyarság iránti nagy szeretete elementáris erővel jut kifejezésre egyik ünnepi beszédjében, midőn felemelt hangon, minden szót erősen hangsúlyozva mondá: „A koronának tagja minden polgár, bármilyen legyen felekezete, bármilyen legyen nyelve, csak legyen magyar szive".

A hazaszeretet lángja lobbant ki nagy erővel egy másik ünnepi alkalommal tartott beszédjéből is, midőn főpapi áldást osztva, nem feledkezett meg a magyar nemzetről sem, mondván: „Tegyen nagy és erős nemzetté, magasztalja fel nevedet minden időben!"

Egyházi és világi beszédjeiben — bárhol tartotta azokat — mindíg benne volt az intelem, hogy szivünk melegével szeressük a hazát és legyünk hű polgárai a hazának.

És mindez a lángoló magyar hazafiságának spontán megnyilatkozása volt.

Ámde ez a színmagyarsága nemcsak szóban és tettekben, hanem egyebek közt a ruházatában is megnyilvánult azzal, hogy tanársága idejében mindíg magyar ruhában járt, még a divat multával is, midőn mások azt régen levetették. Esztergomi tanár korából reánk maradt arcképén panyókára vetett Buda nevű sujtásos télikabátban, Atillában, magyarosra szabott rámás csizmában áll előttünk, mintha ezzel is jelezni akarta volna azt, hogy ő előtte minden szép, minden jó, ami magyar.

Ámde nemcsak Istent és Hazát szolgálta Ő a tanulságos beszédjeivel, hanem a közbékét is, és ebben Ő hű maradt minden időben a jelszavához: a „Pax"-hoz az egyházpolitikai harcok idejében is, midőn a felekezeti béke veszélyben forgott. Ő volt az, aki intő szavával csendesítette le a háborgó kedélyeket, reámutatva azokra a veszélyekre, mik az egyenetlenségből egyesekre és a hazára származhatnak.

Szónoki képességének nyomai a pápai kezdő tanári idejére vezethetők vissza, ahol is élénk részt vett a vármegye és város politikai és társadalmi mozgalmaiban. Ezen a téren való szereplése alapította meg szónoki hírne-

vét, midőn Pápa város közönsége nevében — lelkes, gyújtó beszéddel üdvözölte a hazába visszatért nagy számüzöttet: gróf Teleki Lászlót.

Erős elszántsággal és meleg hazafiúi érzéssel kellett a fiatal bencéspapnak rendelkeznie, hogy azokban a nehéz időkben, midőn a bátor szóért börtön járt, örömmel vállalkozott erre a szerepre.

Esztergom város közönsége fényes külsőségek közt óhajtotta fogadni a körükbe érkező szeretett főpapjukat. Az ünnepi fogadtatás programja elkészült, a lakosság szíve melegével óhajtotta részét kivenni az ünnepségből, midőn híre ment annak, hogy a várva-várt főpap megérkezett és a legnagyobb csendben el is foglalta az érseki székét. Hű maradt ő most is a vallott elvéhez, mert kerülni kívánta a fényt és pompát ez alkalommal is.

És aminő feltűnést kerülve érkezett meg székvárosába, oly csendben — feltűnés nélkül — értek véget érseki székének hivatalos átvételekor és püspöki felszentelésekor végzett egyházi ceremóniák.

Szerénységére vall az a szokása is, hogy a tisztelgőket — kezeit hátratéve — fogadta, mert nem akarta, hogy kezetcsókoljanak neki.

Nem szerette a hízelgőket. Akik hízelgő szóval járultak eléje, azok rendszerint csalódtak, mert többnyire ellenkezőjét érték el annak, amit célbavettek.

Kiváló egyéni tulajdonságai a puritán ember képét varázsolták elénk, aki nem hivalgásból vagy cinizmusból cselekedett ilyenképpen, hanem mert nem akarta és ha akarta volna sem tudott volna változtatni a szerzetesi élet szokásain, most sem, midőn hazánk első méltóságának hordozójává lett, mert egyéniségének kiváló jellemvonása a szerénység volt.

Ezen időre esik az Öreg Bencés Diákok tisztelgése is, kik Baross miniszter vezetése alatt a hercegprímás színe előtt megjelentek és hódolatukat előtte bemutatták. 83 öreg diákja volt ez alkalommal együtt, kik mindegyikéhez volt egy-egy nyájas szava. Ugyanekkor megcsodáltuk nagy memóriáját, mely abban nyilvánult meg, hogy felidézve a multak kedves emlékeit és egyes epizódjait, legtöbbünkre ráismert.

Kedves családi kép alakult ki ezen összejövetelen a jelenlévők csoportozatából, a pater familiassal az élén, aki tanár korában szívének lángoló szeretetével munkált azon, hogy az életbe kimenve ott boldogulhassunk.

Midőn tőle eltávoztunk, örömmel állapítottuk meg valamennyien, hogy a bíboros palást alatt most is az a szív dobog, melynek jóságát tanár korában állandóan élvezni szerencsések voltunk.

Szenvedélye — amint mondám — az emberszeretet volt. Akkor volt boldog, ha javadalmának forrásaiból másoknak is juttathatott.

Midőn egyik volt tanítványa azt kérdezte tőle, hogy mi jó lehet a prímási méltóságban, azt felelte: „Higgye meg, nem találok benne semmi más jót személyemre nézve, mint azt, hogy sok jót lehet tenni másokkal". És tényleg, felebarátaival jót tenni — az ő legnagyobb élvezete volt.

Sétái közben és sétakocsizásai alkalmával is osztogatta az alamizsnát a szegényeknek. A budai vár bástyáján végzett sétái alkalmával a kéregetők százai állták útját, köztük olyanok is, akik — mint a hasonló esetekben egyebütt is történni szokott — a kínálkozó alkalmat felhasználva, azzal visszaéltek.

Esztergomi tanársága idejében a szentmiséjét nap-nap után a ferenciek templomában végezte, melynél Győrbe meneteléig — másfél évig — neki

minisztráltam, amire az Öreg Diákok tisztelgése alkalmával kedvesen visszaemlékezett.

A templom folyosóján alamizsnára váró szegények, rendszerint nyolcan, tartózkodtak. Ezek között osztotta ki a kegyadományát. Gyermekésszel sokaltam a nyolc krajcárt, mit a koldusok minden nap kaptak. Csak később jöttem rá, hogy mindig fehér pénzt osztott ki közöttük — 10 vagy 20 krajcárt —, ahogy a pénztárcájából tellett, minden jövedelmét a szegények között osztva ki.

Segélyezésekre hiteles adatok szerint évenkint 250.000 koronánál jóval többet fordított. Prímássága idejére esik az esztergomi Kolos-kórház építése, az érseki kisdedóvóintézet alapítása, az ottani érseki tanítóképző szintjének emelése, számos templom, iskola, kórház, zárda, kultúr- és humanitarius intézmények istápolása és segélyezése, miknek elősorolása hosszúra nyúlna és meghaladná azt a korlátot, melyet jelen emlékbeszédemnek szabnom kellett.

Annak illusztrálására, hogy ezek az adományok mekkorák voltak, utalok azokra, akik a viszonyokat ismerik és akik azt bizonyítják, hogy ezek az adományok pénzben kifejezve a 8,000.000 koronát jóval meghaladják. Hiszen aranymiséjekor csak egy tételben 230.000 koronát osztott ki vallásos és kulturális célokra.

Azok a testületek, melyek életében a jóságát élvezték és azon szegények, kik kegyéből éltek, a centennárium jelen idejében is hálával fognak emlékezni reá és imájukba fogják zárni emlékét az élvezett jókért, mikben a nagy halott — amíg élt — őket bőségesen részesítette.

Vaszary Kolos meghalt 1915-ben, Balatonfüreden, ahol hű emberei állták körül a halálos ágyát, kik midőn a halál beállt, térgyre rogyva imádkoztak a nemzet nagy halottja lelkeüdvéért. És ez az ima szárnyrakelt és visszhangra talált számtalanok szívében, akik őt imájukba foglalva kérték Istent, hogy adjon neki jutalomképpen örök nyugodalmat.

Meghalt és eltemettetett. Halhatatlan lelke azonban felszállt az égbe, a boldogok honába. Alakja pedig helyet foglal a haza nagyjai sorában, ahová őt egyéni érdemei jutalmául a kiváló erényei juttatták.

Lelkének benső értékei pedig a nemzet közkincsévé váltak, melynek láttán a magyar ember szíve megtelik örömmel és büszkeséggel.

Irgalmas volt őhozzá az Ur, mert hosszú élettel ajándékozta meg őt. De irgalmas volt őhozzá a halálában is, mert magához szólította őt, mielőtt esztergomi palotájának ablakából a Duna tulsó partján — szívének nagy bánatára — látnia kellett volna az átkos Trianon gonosz művét.

Még élünk néhányan — nagyon kevesen —, kik egykor tanítványai voltunk a megboldogultnak és kik kegyelettel őrizzük a szeretett tanár képét hálás szívünkben. Rövidesen követni fogjuk őt a halálba mink is, sorjában kimúlunk majd valamennyien, de az ő nemes tetteinek, jó szívének — ékes szavának emléke élni fog a hálás emberek lelkében, példás élete pedig követőkre fog találni az új generáció körében, kik a nagy emberek kultuszából táplálkozva és a jó példán felbuzdulva, válnak hasznos polgáraivá a magyar hazának.

A megemlékezést, melyet nemcsak az előadónak, de a hallgatóknak is a könnyei kísértek, a szeretett tanárért végzett hangos imádság fejezte be. Majd a tagok barátságos együttlétben beszélgettek sokáig az elmúlt régi időkről.

Az öregdiákok kívánságának megfelelően életrekeltettük a *Főiskolai Csoportot* is. Külön-külön összehívtuk az egyes bencés iskolák Budapesten lévő és tanulmányaikat itt végző régi tanulóit s velük megbeszélve, ügyrendet dolgoztunk ki a Főiskolás Csoport számára.

Ennek értelmében minden város bencés diákjai különálló csoportot alkotnak és intézik maguk csoportjában egyesületi életüket és választják meg tisztviselőiket. De minden csoport két-két delegátust választ, akiket kiküld a központi delegátusgyűlésbe. Ezek a delegátusok azután minden hónapban egyszer gyűlést tartanak a budapesti reálgimnázium igazgatójának, vagy megbízottjának részvétele mellett és ezek intézik azután a Bencés Főiskolás Csoport közös ügyeit. Ezek választják meg a központi tisztviselőket, mégpedig úgy, hogy minden évben más-más csoport ád elnököt, alelnököt, titkárt, stb. A sorrendet úgy állapítottuk meg, hogy elsőízben a legrégibb bencés intézet: Győr adja az elnököt s legkésőbb a legifjabb: Budapest. Igy minden intézetre sor kerül s nem lesz a választások körül oly nagy izgalom.

A delegátusok gyűlése tesz javaslatot minden ügyben, a segélyezés, az anyagi és erkölcsi támogatások ügyében is az Öreg Diákok választmányának, amely azután véglegesen határoz.

A megindulás elég jó volt. Reméljük, hogy jövőre, mikor már az egyes városok is tudomást szereznek életünkről és már közénk küldik az érettségizett és Budapestre tanulmányaik folytatása végett feljött diákjaikat, még nagyobb élet és szeretet fog kifejlődni köztünk.

Minden ünnep- és vasárnap a reggeli diákmesék után, melyekre a régi diákokat is szeretettel meghívjuk (8 órakor és fél 10 órakor vannak a misék), rendelkezésére áll a tagoknak egy terem az intézetben, ahol egymást megismerhetik, eszméiket kicserélhetik, folyóiratokat, azokból a városokból, ahol eddig iskolába jártak, helyi lapokat, továbbá napilapokat, sőt külföldi képesfolyóiratokat és tudományos revüket olvashatnak. A legtöbb város helyi lapjai készségesen ajánlották fel tiszteletpéldányaikat a Bencés Főiskolás Csoport számára. Ezért itt is hálás köszönetet mondunk nekik. Valamint hálás köszönetet mondunk azoknak az öregdiákoknak, akik szintén ingyen példányt küldenek az általuk szerkesztett folyóiratokból és heti - vagy napilapokból.

Mind a Főiskolás Csoport, mind az Öregdiákok Egyesületének helyeslésével találkozott az az eszme, hogy a két csoport tagjai minél jobban megismerjék egymást. Erre nézve vannak már eszmék és határozatok is, de jelentést majd csak akkor teszünk róluk, ha már meg is valósultak.

A közgyűlésen is elhangzott és közgyűlésileg is elhatározott óhajnak teszünk eleget, midőn mellékelten közöljük a Bencés Diákegyesület Budapesti Osztályának tagjait, valamint az egész tisztviselőtestületet, a választmányt és a Főiskolás Csoport központi tisztviselőit és delegátusait. Ez is már egy lépés az egymás megismeréséhez, egymás megsegítéséhez!

Ezen iskolai évben is megtartottuk a nagybőjtben lelkigyakorlatainkat (február 23—27.), résztvettünk elhalt tagtársainkért mondott szentmisén, ez

évben elhalt dr. Cseh Jenő társunk temetésén és requiemjén, valamint dr. Bárdos Remig főapát úr temetésén, Pannonhalmán, ahol küldöttségileg vittük el azt a szép koszorút, melynek gyászfátyolos nemzetiszínű szalagján fejeztük ki igaz szeretetünket és fájdalmunkat a főapát, az egykori tanár elhúnyta alkalmából. Lelkeüdvéért ünnepies requiemet rendeztünk a budapest-józsefvárosi plébánia-templomban, május 24.-én, melyet dr. Hász István tábori püspök úr őnagyméltósága, mint régi bencés tanítvány, volt kegyes celebrálni. A szentmisén és az ünnepies abszolúción Egyesületünk majdnem minden tagja, a világi és szerzetes papság és a hivatalok kiküldöttjei, továbbá a reálgimnázium növendékei zsúfolásig megtöltötték a nagy templomot.

Iparkodtunk azonban tőlünk telhetőleg anyagi segítségben is részesíteni a rászoruló társainkat, főleg a főiskolás csoport tagjait, de a reálgimnázium fiatal növendékeiről sem feledkeztünk meg. Erre nézve is van egy újabb tervünk, melyet Isten segítségével a jövő évben szándékozunk megvalósítani, a pártoló tagság újabb kibővítésével és így a reálgimnáziumi ifjúsági segítőakció megvalósításával.

Ez iskolai évben 1165 pengővel segítettük tagtársainkat. Nem sok ugyan, de mégis pillanatnyi segítséget nyujt a rászorulóknak. Hogy ezt is megtehettük, abban legnagyobb köszönettel dr. Schandl Károly ny. államtitkár úr tagtársunknak tartozunk, aki a pénzintézeteknél segélyeket szerzett számunkra. Ezért nemcsak neki, de az egyes pénzintézeteknek is hálás köszönetet mondunk és kérjük segítségüket továbbra is.

Hálás köszönet vitéz Szűcs János egyesületi pénztárosunknak is, aki Horthy Miklósné őfőméltóságának akciója révén szerzett tagjainknak segélyt.

Valamint őszinte szívből köszönjük a Szent Adalbert-Diákasztal vezetőségének, hogy több főiskolásunknak kedvezményes élelmet adni szíveskedett.

Igen sok a segítségre szoruló derék társunk! Akiknek van tehetségük, ne feledkezzenek meg róluk. Majd, ha megfelelő állásba jutnak, reméljük, megtetézve fizetik vissza az egyesületnek. Bár oly módban lehetne az egyesület, hogy minden tagjának tudjon nyújtani megfelelő segítséget!

A KATOLIKUS BENCÉS DIÁKEGYESÜLET BUDAPESTI OSZTÁLYÁNAK TISZTVISELŐI, VÁLASZTMÁNYA ÉS TAGJAI.

Tisztikar: díszelnök: Térfi Béla; elnök: vitéz *Berkó István,* ezredes; *ügyvezető-igazgató: Mattyasóvszky Kasszián* dr.; *ügyész: Hamar Árpád* dr.; *pénztáros:* vitéz *Szücs János* dr.; *titkár: Fojtényi Ferenc* dr.; *jegyző: Tóth Zoltán* dr.

A számvizsgálóbizottság tagjai: Borda János dr., Eörssy Lajos és felsőludányi Kovách Tibor.

Választmány: Ányos Lajos dr., Berkó Antal dr., Bangha Kálmán dr., Blieszner Ágoston, Czobor László, Csóka Lajos dr., Csiky Aladárné dr., Flandorfer Pál dr., Gansz-Riegler János dr., Gombócz József dr., Hász István dr., Keleti József dr., Kelényi Lajos dr., Kiss István dr., Kolos György dr., Kolos Ferenc dr., Körmendy Nándor, Márffy Oszkár dr., Malcsiner Emil, Méhes Ignác dr, Nemes Jenő dr., Pados Jenő, Prach László dr., Prauer Virgil, Prückler Frigyes, Ritlop Béla dr., Röder Jenő, Ridly István dr., Saly Árpád dr., Salomváry Jenő, Schandl Károly dr., Schmidt Nándor dr., Sényi Pál dr., Simon Károly, Solymoss Vendel, Strommer

Viktorin dr., Szabó Károly, Szentpálóczy István, Szekeres Bónis, Szölgyémy Ferenc, Takács István dr., Térfi Dezső, Tóth Károly dr., Városy Ferenc, Vizkelety Imre dr., Zaymus Gyula, Zdebovszky Oszkár.

Az országos központi választmányba küldve: Malcsiner Emil, Saly Árpád dr., Simon Károly, Takács István dr., *póttag:* Sényi Pál dr.

Őfelsége OTTÓ, örökös király.

Őfensége: JÓZSEF, kir. herceg.

Aichner Albert dr., ügyvéd, Ráday-utca 53.
Angyal Kálmán, apátplébános, Hadnagy-utca 4—6.
Ányos Lajos dr., országos főlevéltáros, Fadrusz—utca 5.
Ányos Mihály, tanár, Attila-utca 1.
Artner Edgár dr., egyetemi magántanár, Prohászka Ottokár-u. 7.
Babics György, plébános, Törökbálint.
Babirák József, káplán, Batthyányi-tér 7.
Baján Ferenc dr., ügyvéd, Rákóczi-út 19.
Bakó Vince dr., székesfővárosi tisztviselő, Vörösmarty-utca 48.
Balogh Andor, min. osztálytanácsos, Maros-utca 27.
Balogh István dr., igazságügymin. osztálytanácsos.
Bangha István dr., kir. járásbíró, Markó-utca 25.
Bangha Kálmán dr., m. kir. vámszaki tiszt, Hunyadi-utca 24.
Banovich Ödön, szerk. titkár, Horthy Miklós-út 59.
Bartha Andor, Eskü-út 1.
Bartha Aurél, a Láng-gépgyár főmérnöke, József-körút 82.
Bárdos István dr., hittanár, Damjanich-utca 50.
Bauer Sándor, m. kir. főmérnök, Bulyovszky-utca 16.
Bayer Ágost, festőművész, Horthy Miklós-út 10—12.
Berczelly Ödön, gazdász, Maros-utca 8.
Bergmayer Ferenc, hadnagy,
Berkó Amal dr., első oszt. főtörzsorvos, Lónyay-utca 49.
Berkó István, ezredes, Csepreghy-utca 4.
Biró Zsigmond, a Pesti Hazai Bank igazgatója, Egyetem-utca 2.
Blieszner Ágoston, prépost-plébános, Baross-utca 74.
Boczek Kálmán, bányászati felügyelő,
Bóday Ferenc, min. számvizsgáló, Thököly-út 32.
Borcsányi Rezső dr., MÁV. titkár, Andrássy-út 75.
Borda János dr., pénzügyigazgatóhelyettes, Attila-utca 8.
Borvendég Ferenc dr., alpolgármester, Városháza.
Bottka Elemér, gyógyszerész, Thék Endre-utca 8.
Bozó Géza, gyógyszerész, Alkotás-utca 34.
Bődy Károly, m. kir. postafelügyelő, Kispest, Csokonay-utca 22.
Brenner Alajos, min. tisztviselő, Hidegkúti-út 72.
Brenner Károly dr., főorvos, Szinnyey-Merse-utca 21.
Brunner Imre, gyógyszerész, Kruspér-utca 5.
Buday János dr., káplán, Hadnagy-utca 4—6.
Buday György, postatiszt, Rákosszentmihály, Ilona-utca 29.

Bugovich Béla, magántisztviselő, Andrássy-út 56.
Bugovich Lajos, tanácsos, Damjanich-utca 52.
Concha Győző, ny. egyetemi tanár, Múzeum-utca 15.
Csepregi-Horváth János, kormányfőtanácsos, Mátyás-tér 16.
Cser Imre, reáliskolai tanár, József-körút 29.
Csiky Aladárné, földbirtokos neje, Horthy Miklós-út 20.
Csonka Antal dr., törvényszéki tanácselnök, Fő-út 76—78.
Csóka Lajos dr., gimnáziumi tanár, Fő-utca 76.
Csókás Károly, káplán, Váci-utca 45.
Csörgei Titusz, ornith. int. igazgató, Hermann Ottó-utca 15.
Csuday Jenő dr., egyetemi magántanár, Ferry Oszkár-út 59.
Csukássy Lóránd dr., ügyvéd, Váci-utca 37.
Csupor István dr., miniszteri tanácsos, Baross-utca 28.
Czagány Ferenc dr., orvos, Kispest, Kossuth Lajos-utca 9.
Czencz János, festőművész, Peterdy-utca 39.
Czobor Gyula dr., kormányfőtanácsos, Lágymányosi-út. 17/b.
Czobor Imre dr., ny. főispán, Zenta-utca 3.
Czobor László dr., nyug. alispán, Klauzál-tér 16.
Dávid Antal dr., aligazgató, Fővárosi könyvtár.
Desseő Kálmán, főmérnök, Pesterzsébet, Erzsébet-utca 82.
Dudich Imre dr., egyetemi magántanár, Nemzeti Múzeum.
Eitler Géza, műszaki postatiszt,
Eörssy Lajos, a Pesti M. Keresk. Bank cégvezetője, Pálya-utca 2/a. II.
Essö Andor, mérnök, vállalkozó, József-körút 14. III.
Fallenbüchl Ferenc dr., leánygimnáziumi igazgató, Polgár-tér 12.
Farkas István dr., tanársegéd, orvos, Üllői-út 26.
Fazekas Kálmán, MÁV. titkár, Festetich-utca 2.
Fehérváry Ferenc, igazgató, Biró-utca 6/e.
Feigler Károly dr., székesfővárosi tisztiügyész, Üllői-út 121.
Felkl Jenő, alezredes, Szigetvári-utca 15.
Fekete Géza, a közlekedésügyi hivatal vezetője, Városháza.
Ferenczy Géza, segédlelkész, Váci-utca 45.
Fertsák Ödön, miniszteri tanácsos, Honvédelmi minisztérium.
Flandorfer Pál dr., miniszteri tanácsos, Piarista-utca 2.
Fojtényi Ferenc dr., ügyvédjelölt, Üllői-út 66/a. II.
Folly Róbert, mérnök, Ráth György-utca 8.
Frank Ferenc, gimnáziumi tanár, Árpád-gimnázium.
Freund Nándor, külügyminisztériumi tisztviselő, Elemér-utca 29.
Füleki Lajos, malomtisztviselő,, Magyar-utca 30.
Fülöpp János, miniszteri tanácsos, Fő-utca 75.
Füzesséry István, gyapjúkereskedő, Üllői-út 25.
Füzy Iván, székesfővárosi pénztáros, Mester-utca 33—35.
Galambos Ferenc dr., egyetemi titkár, Pázmány Péter Tud. Egyetem.
Galavits Lajos, gépészmérnök, Szigony-utca 34.
Gallay László dr., ügyvéd, Fő-utca 15.
Gansriegler János dr., vámszaki tiszt, Nürnberg-utca 19.
Gats Rezső dr., orvos, Ujpest, Szülőotthon.
Geiger Gyula, pénzügyi könyvszakértő, Szász Károly-utca 2.
Gestetner Alajos dr., orvos, Kispest, Üllői-út 42.

Gévay-Wolf Nándor dr., államtitkár, Hold-utca 16.
Giczey Lajos dr., orvos, Bihari-utca 17.
Gombócz József dr., tanár, Alag.
Goszleth Lajos, kir. főmérnök, Krisztina-tér 8.
Gratzer Antal, Örömvölgy-utca 446.
Gróh Gyula dr., állatorvosi főisk. tanár, Rottenbiller-utca 23.
Gönye Győző dr., miniszteri osztálytanácsos, Árpád-utca 11. IV. 1.
Gulyás József dr., orvos, Klauzál-utca 15.
Guttmann István, rendőrfelügyelő, VIII. Mosonyi-utca 5.
Győrffy Gábor, őrnagy gyógyszerész, Mester-utca 38. III.
Győri Otmár, miniszteri tanácsos, Kispest.
Hadarics Vendel, ciszt. tanár, Horthy Miklós-út 15/c.
Hajdu József dr., a Futura műsz. tisztviselője, Havas-utca 6. II. 9.
Hajdu Pál dr., kir. járásbíró, Markó-utca 27.
Halász Pál dr., plébános, Szeged.
Halász Rezső, mérnök, József-körút 62.
Haller József dr., ügyvéd, v. nemzetgyül. képviselő, Kispest, Sárkány-u. 75.
Hamar Árpád dr., ügyvéd, Ferenc-körút 19—21.
Harsányi István dr., orvos, Üllői-út 122.
Harsányi Rezső, színművész, Ujszínház, Révai-utca.
Hanzlik István, fogházi lelkész, Maglódi-úti gyüjtőfogház.
Hanzséros Bálint, reálgimnáziumi tanár, Belsőjászberényi-út 28.
Hász István dr., tábori püspök, Dísz-tér 16. I.
Háczky Andor dr., min. tanácsos, Pénzügyminisztérium.
Hauser Ignác dr., plébános, Szegényház-tér.
Hegyeli Zoltán, igazgató, Füzér-utca 28.
Hegyi Jenő dr., orvos, Pesterzsébet.
Hepp-Baján Ernő dr., min. o. tanácsos, Horthy Miklós-út 80.
Herczeg Iván dr., orvos, Rákosszentmihály.
Hérics-Tóth Jenő, ampelologiai int. főigazgató, Hermann Ottó-u. 15.
Hévey Gyula dr., pápai kamarás, érsekhelynökségi titkár, Lant-u. 2. Vár.
Hévey István, főv. lelkész, Váci-utca 45.
Hidy Árpád, kereskedő, Aréna-út 140.
Hodászi Vilmos dr., ügyvédjelölt, Hermina-út 25.
Hofer Viktor, üzletvezető, Hungária-szálló.
Hóka Imre dr., segédlelkész, X. Simor-utca.
Hokkes Zoltán dr., ügyvéd, Baross-utca 87.
Hollós Ildefonz dr., tanár, Rákócziánum.
Hollós Ede dr., fogorvos, József-körút 38.
Honffy Lajos, székesfővárosi adóhivatali igazgató, Városháza.
Horváth Kálmán dr., igazgató, I. Plósz Sándor-u. 13.
Horváth István, mérnök, Üllői-ut 51. Horthy Miklós Kollégium.
Hudyma Béla, káplán, Rókus-plébánia.
Hudyma Emil, Koll. Med. igazgató, Kinizsi-utca.
Hütter Gyula, kir. főmérnök, Bakács-tér 5.
Hütter Lajos dr., hittanár, IX. Bokréta-u. 35.
Jakubovics Emil dr., a Nemzeti Múzeum könyvtár-igazg., Nemzeti Múzeum.
Ipovitz Károly dr., kir. curiai bíró, Margit-rakpart 53.

Juhász István dr., nyug. min. titkár, Donáti-u. 40—42.
Kadocsa Gyula, rovartani állomásvezető, Szász Károly-utca 1. IV.
Kakits Ferenc, városi tisztviselő, Ujpest, Baross-utca 2.
Kálmán Károly dr., törvényszéki jegyző, Horthy Miklós-út 16.
Kamenszky Gyula dr., ny. járásbíró, Lónyay-utca 52. Esztergom.
Kanics Miklós, műépítész, Kemenes-utca 4.
Kátay Béla, káplán, Érsek-utca 2.
Keleti István dr., orvos asszisztens, Gyöngyösi-u. 6/a.
Keleti József dr., orvos, Ferenc József-rakpart. 13—15.
Kelényi B. Ottó dr., fővárosi könyvtáros, Kagyló-u. 4.
Kelényi Lajos dr., bankhivatalnok, Kagyló-utca 4.
Király József dr., orvos, Sebészeti Klinika. Baross-utca.
Kiss Antal dr., törvényszéki joggyakornok,
Kiss István dr., rendőrfőtanácsos, Viola-utca 3.
Kiss Jenő, tanár, Ipar-utca 11.
Kiss Zoltán, szék. főv. tanácsjegyző, Mester-u. 33—35.
Klinda Pál dr., prefektus, Ráday-utca 43—45.
Kohányi Imre dr., járásbir. jegyző, Ferenciek-tere 4.
Kolbe Lajos dr., orvos, I. sz. szülészeti klinika. Üllői-út.
Kolos Ferenc dr., fogorvos, Üllői-út 5. I. 1.
Kolos György, ny. számvevőségi főtanácsos, Mester-utca 55—57.
Kolossa Tibor dr., ügyvéd, Damjanich-utca 7.
Komondy László dr., OTI. fogalmazó, Ajtósi Dürer-sor 9.
Komondy Zoltán, műegyetemi adj., Műegyetem.
Korenczky László, szfőv. fogalmazó, Zsigmond-utca 65.
Kosztolányi István, hitoktató, Damjanich-utca 50.
Kottra Ferenc, prefektus, Ráday-utca 43/45.
Kovách Tibor, Községi Takarékpt. igazgató, Bertalan-utca 20.
Kovács István dr., orvos, Ráday-utca 43—45.
Kőhler György, altábornagy, Honvédelmi minisztérium.
Körösényi Ferenc vitéz, magántisztviselő, Fecske-utca 5.
Körmendy Nándor, építész, Üllői-út 16/a.
Kramolin Viktor dr., ügyvéd, Elemér-utca 28.
Krampoll Miklós, tanár, Kisfaludy-utca 16.
Krump József dr., orvos, Ráday-utca 15.
Krywald Ottó, prelátus prépost, érseki főbiztos, Ráday-utca 32.
Kutassy Sándor, nőorvos, Bakács-téri nőgyógy. kl.
Kutsera István, tanár, Elemér-utca 3.
Kuzmich Gábor dr., postaigazgató, Sándor-utca 40.
Kuzmich Gyula dr., táblabíró, Mester-utca 1.
Kratzig János, zálogházi főfelügyelő, Kinizsi-utca 25.
Lasztovicza Győző, ügyvéd, Kelen-tér 2.
Laurisin Lajos, az Operaház tagja, Király-utca 53. I 10.
v. Legény Béla, százados, József-utca 48.
Lehner Károly dr., orvos, Baross-utca 9.
Lóky Béla dr., tanker. főigazgató, P. arista rendh. Piarista-utca.
Luncz Sebő, tüzoltótiszt, Kun-u. 2.
Magyary Győző dr., ny. h. államtitkár, József-utca 3.
Major Károly, a Hangya osztályvezetője, Lónyay-utca 18/a.

Malcsiner Emil, Magyar Kurir főszerk., Kossuth L.-u. 1. I.
Marczell Ágoston dr., főgimn. tanár, Veres Pálné-u. 11.
Marczell Mihály dr., egyet. m. tanár, pápai kamr., koll. ig., Ráday-u. 43/45.
Markott Jenő dr., min. tanácsos, Kereskedelmi minisztérium.
Marosy Tibor, m. kir. százados.
Marton Bernát, Szt. Domonkos rendi szerzetes, Szentdomonkos-u. 3/b.
Márffy Oszkár dr., igazgató, Margit-körut 26.
Mártonffy Miklós dr., ügyvéd, Mester-utca 5. II. 18.
Mattey Gyula, műszaki postatiszt, Páva-utca, Postaüzem.
Máté Márton dr., lelkész, Alsóerdősor-utca 7.
Mátray Gyula dr., pápai káplán lelkész, Bokréta-utca 35.
Mattyasovszky László, alezredes, Falk Miksa-utca 9.
Mátyás Béla, reálgimn. tanár, Külső Jászberényi-út 32.
Matusz Márton, gázgyári tisztv., Ferenc-körút 24. I. 3.
Méhes Ignác dr., törvsz. bíró, Nap-utca 28.
Mersits Róbert, műsz. tanácsos, Horthy M.-út 144. I. 43.
Mersich Gyula, detektivfelügyelő, Rendőrfőkapitányság.
Meszéna Ernő, főmérnök, Simor-utca 43.
Micheller István dr., ügyvéd, Lónyay-utca 52.
Michl Lajos, kormányfőtanácsos, gr. Zichy Géza-utca 3.
Mikla Sándor, rendőrtanácsos, Eötvös-utca 26/b.
Milos György, Pesti H. Tp. igazgató, József-körút 35.
Móra Károly dr., egyetemi tanársegéd, Muzeum-körút 6—8.
Moskovich Ferenc, tanár, Tavaszmező-utca 17.
Mosonyi László dr., pápai kamarás, ezr. lelkész, Ludovika Akadémia.
Müller Győző dr., ügyvéd, Damjanich-utca 7.
Magos Lajos dr., törvsz. bíró, Felka-utca 3.
Nagy Gyula dr., főv. tisztv., Alkotás-utca 34.
Nemes Jenő, min. tanácsos, Mátrai-utca 3.
Németh Dezső, postatiszt, Pestszentlőrinc Kossuth-u. 93/b.
Németh Imre, vármegyei tisztv., Krisztina-körút 61.
Németh Sándor, kereskedő.
Neuhauser Károly, százados, Szerb-u. 13. I. 4.
Nievra László dr., min. tanácsos, Margit-körút 64.
Noszlopy Ferenc dr., törvsz. másodelnök, Fő-utca 70/78.
Novák Sándor dr., árvaszéki elnök, Czakó-utca 9.
Odor Ferenc dr., ny. posta- és távirdafőigazgató.
Oláh-Tóth Antal, s.-lelkész, Szent László-tér 31.
Onody Ferenc, gyógyszerész, Damjanich-utca 26/a.
Ortvay Rezső, apátplébános, Szt. István-tér 11.
Ölveczky Dezső dr., alügyész, Szalag-utca 7.
Pados Jenő, ny. ezredes, Böszörményi-út 3.
Palásthy Béla, ny. min. tanácsos.
Pálmay Béla, tanár, Liget-utca 40. II. 2.
Patyi István, tanár, Visegrády-utca 60.
Pauler-Jeszenszky Tibor, Honvédelmi minisztérium.
Pázmándy István dr., törvsz. bíró, Fő-utca 70/78.
Petainek József, főmérnök, főv. biz. tag, II. Fillér-u. 25.
Pethő Sándor, a Magyarság főmunkatársa, Arady-utca 8.

Pintér Ferenc, városi számvevő, Pesterzsébet.
Polgár Ferenc, magántisztviselő, Fehérvári-út 48.
Prack László dr., gazdasági akadémiai tanár, Erzsébet királyné-út 24.
Prauer Virgil, magántisztviselő, Tapolcsányi-utca 8.
Preszly Elemér dr., főispán, Megyeháza.
Prokopp Gyula dr., joggyakornok, Fő-utca 76—78.
Prückler Frigyes, székesfővárosi főtanácsos, Simor-utca 43. I.
Radványi Kálmán dr., gimn. tanár, Biró-utca 6/e.
Rapoch Jenő dr., bankigazgató, Harmincad-utca 6.
Raszipovich László, postafelügyelő, Csörsz-utca 13.
Réger Béla, tanár, Futó-utca 51.
Ridly István dr., törvényszéki tanácselnök, József-körút 35.
Ritlop Béla dr., honvéd főorvos, Ráday-utca 25. I. 1.
Rothnagel János, mérnök, Maros-utca 9.
Rózsa Pál dr., orvos, Üllői-út 26.
Rózsa Zoltán, százados, Knezits-utca 15.
Rőder Jenő, alezredes, Falk Miksa-utca 9.
Rőder Vilmos, altábornagy, Dísz-tér 18.
Sandl István, Fő-utca 3.
Salomváry Jenő, gyógyszerész, Krisztina-körút 73. 292-35.
Saly Árpád dr., ny. min. osztálytanácsos, Horthy Miklós-út 19. I. 10.
Saly László, apát pápai kamarás, egyet. m. tanár,Mártonhegyi-út 27.
Sattinger Viktor, polg. isk. igazgató.
Sághy Gábor, gépészmérnök.
Sáry Elemér, OTI. fogalmazó.
Sármány Ferenc, plébános, Székely Bertalan-utca 27.
Sárváry Árpád, egyetemi tisztviselő, Múzeum-körút 6—8.
Schadl Ernő dr., törvényszéki tanácselnök, V. Markó-utca 27.
Schandl Károly dr., ny. államtitkár, OKH. elnök, képv., Kelenhegyi-út 19.
Scheuli Ferenc dr., Markó-utca 25—27.
Schleiffer Ervin dr.
Schmidt Gyula, pápai kamarás, Gát-utca 6.
Schmidt József, műszaki tanácsos, Magyarádi-út 64.
Schmidt Nándor dr., biztosításügyi főtanácsos, Közraktár-utca 28.
Sebestyén Sándor dr., ügyvéd, Margit-körút 31.
Selyem Árpád dr., járásbíró, Markó-utca 25.
Sever József, állatorvos, Nefelejts-utca 42.
Sényi Pál dr., szerkesztő, Verpeléti-út 5.
Simon Ferenc, műszaki tanácsos, Verpeléti-út 24.
Simon Gyula, postatakarékpénztári igazgató, Szabadság-tér 10.
Simon Károly, gimn. igazgató, Orlay-utca 9.
Simoncsics László, s.-lelkész, Erzsébetvárosi plébánia.
Sinkó József dr., orvos, Székesfehérvár.
Skopál István, főgimn. tanár, Ilona-út 12. II.
Somogyi Miksa, ny. főjegyző, Mester-utca 13.
Shvoy Lajos, megyéspüspök, Székesfehérvár.
Szabó Károly dr., keresk. isk. igazgató, Lónyay-utca 23.
Szabó Sándor, Pál-utca 2. III. 16.
Szaiber József, tanár, Mester-utca 56.

Szakács István dr., ügyvédjelölt, Baross-utca 18.
Szakváry Károly, MÁV. főintéző, Fő-utca 5. I.
Szalma Béla, hajóskapitány, Margit-körút 54.
Szenkovits László dr., árvaszéki jegyző, Ferry Oszkár-út 57.
Szentiványi Elemér, magántisztviselő, Futó-utca 34.
Szentpalóczy István, alezredes, Kerepesi-út 40.
Székely Imre, a Nemzeti Bank revizora, Győri-út 24.
Széles József dr., orvos, Palace-szálló.
Szlávy István dr., törvényszéki tanácselnök, Markó-utca 27.
Szobotha Dezső, postafőtiszt, Rákospalota, Bocskai-utca 139.
Szokola Leó dr., árvaszéki ülnök, Ferry Oszkár-utca 59.
Szölgyémy Ferenc, Ferenc József-int. ny. korm., Üllői-út 119. II. 57.
Szöllősi Antal, tisztviselő, Váci-utca 78—80.
Szücs János dr. vitéz, kormánytanácsos, banktisztviselő, Szigony-u 34.
Sztreda Rezső, éreski tanácsos, József-utca 15.
Takách Gyula, gazdasági felügyelő, Földmivelésügyi minisztérium.
Takács István dr., főorvos, főv. biz. tag, Károly-körút 24. I. 2.
Takács Jenő dr., ny. közjegyző.
Tanay Ferenc, prefektus, Ráday-utca 43—45.
Tapolcsányi Károly, Szent István-Társulat, Kecskeméti-utca 2.
Térfi Béla, ny. m. kir. miniszter, Ménesi-út 49.
Térfi Dezső, táblai tanácselnök, Szilágyi Dezső-tér 1.
Tiefenthaller József, kollégiumi igazgató, Horthy Miklós-út 17.
Tille Gyula, káplán, Mátyás-templomi plébánia.
Tillmann István dr., Pongrácz-út 17.
Timaffy László, leánygimn. tanár, Gál-utca 6.
Tóbl Pál dr., orvos, tanársegéd, Rákóczi-út 14.
Tóry György, vendéglős, Hattyú-utca 14.
Tower Hugó, ny. műsz. tűzérőrnagy, Ráday-utca 41. II. 42.
Töttösy Géza, gépészmérnök, Népszínház-utca 22.
Töttösy Miklós, pápai kamarás, plébános, Gál-utca 6.
Tóth István, ny. miniszteri tanácsos, Budafoki-út 41/b.
Tóth Károly, pénzügymin. titkár, Ferry O.-út 59. III. 36.
Tóth Zoltán dr., ügyvédjelölt, József-utca 16. Földszint 5.
Tuboly János, az Elektromos Művek főfel., Váci-út. Elektr. Művek.
Túri Béla, prelátus-kanonok, országgyűlési képv., Szentkirályi-utca 28.
Turkovics Ferenc, tanár, Ferry Oszkár-út 57. I. 41.
Tyukoss Gyula, hittanár, Gát-utca. 6.
Udvardy László dr., orvos, Debrecen, Belgyógyászati Klinika.
Uxa József, lelkész, Vár-plébánia, Vár.
Vajda Ernő dr., pénzügyi tanácsos, Vörösmarty-utca 44/a.
Vargha György, középisk. szakfelügyelő, Üllői-út 121.
Vántsó Gyula, gazdasági tanácsos, Angyal-utca 29.
Várkonyi Fidél dr., ciszterci tanár, Horánszky-utca 6.
Városy Ferenc, s.-lelkész, Gát-utca 6.
Városy Gyula, a Pénzintézeti Központ segédrevizora, Fény-utca 1.
Vezér Lajos, szentszéki tanácsos, Hieronymi-út 1.
Verbóy József, tanár, Lovasberény.
Verbőczy Béla dr., rendőrkapitány, József-körút 86.

Véghelyi Zoltán, ciszterci tanár, Horthy Miklós-út 15.
Vitányi Béla, ny. min. tanácsos, Böszörményi-út 2.
Vizkelety Imre dr., ügyvéd, Klotild-utca 4.
Vojnich Ernő, takarékpénztári tisztviselő, Hungária-körút 250. II.
Vörös Gusztáv, számvevőségi főtanácsos, Ferry Oszkár-út 23. II. 5.
Waldfogel Konrád dr., fogorvos, Thököly-út 12.
Weiss Vilmos dr., a Pénzintézeti Központ revizora, Deák Ferenc-u. 1.
Witz Béla, pápai kamarás, Damjanich-utca 50.
Wolnhofer Pál, főerdőtanácsos, József-körút 69. I. 30.
Wolf István dr., közélelmezési tisztviselő, Izabella-utca.
Zaitz Géza, mérnök, Hidegkúti-út 2.
Zakariás László, MÁV. mérnök, Mátyásföld, Vas-utca 1.
Zaymus Gyula dr., plébános, V., Vág-utca 19. I. 27.
Závodszky Levente dr., egyetemi magántanár, Dembinszy-utca 48.
Zádor József, plébános, Rákosfalva.
Zboril Albin, hitoktató, Ernő-utca 24. II. 31.
Zdeborszky Oszkár, detektívfőfelügyelő, Eszék-utca 15.
Zemplényi Béla dr., nőgyógyász, Erzsébet-körút 12.
Zittritsch Dezső, ny. jegyintézeti főfelügyelő, Fadrusz-utca 5.
Zsiga Imre, székesfőv. k. o. felügyelő, Zsigmond-utca 43.
Zsiga László, fővárosi tisztviselő, Városháza.
Zsolnay Imre, ny. h. államtitkár, Nefelejts-utca 56.
Zsolt Nándor, zeneakadémiai tanár, Zeneakadémia.
Zsölley Kálmán dr., törvényszéki jegyző, Rákosliget, Szent Imre-utca 17.
Zsömbörgi Pál, mérnök, MÁV. gépgyár, Kőbánya.*

A Katolikus Bencés Diákok Egyesülete Főiskolás Csoportjának delegátusai:

Győr: Márk Lajos, Liliom-utca 13. II. — Ronczik Sándor, Horthy Kollégium, Üllői-út 49. — Pótdelegátus: Némethy László, Szentkirályi-utca 47.

Sopron: Kovács László, Eszéki-u. 15. — Szőke István, Ferenciek-tere 7. II.

Pápa: Szeleczky Gyula, Pesti Szent Imre Kollégium, Ráday-utca 43—45. (Felkérve.) — Keszey Ernő, Ferenciek-tere 7. (Felkérve.)

Kőszeg: Móritz Lajos, Baross-utca 62. — Rozmán Kálmán, Üllői-út 49, Horthy Kollégium.

Esztergom: Spick Gyula, Lónyay-utca 36. — Varjas Béla, Nagyboldogasszony-útja 11—13. Eötvös-Kollégium. — Pótdelegátus: Szkalka József, Ráday-utca 43—45. Pesti Szent Imre Kollégium.

Budapest: Horváth László, Üllői-út 47. II. — Murarik Antal, Práter-utca 59/d. II.

A Főiskolás Csoport 1932—33. iskolaévi tisztikara:

Elnök: Márk Lajos (Győr), *alelnök:* Szőke István (Sopron), *főtitkár:* — — — (Pápa), *háznagy:* Móritz Lajos (Kőszeg), *titkár:* Spick Gyula (Esztergom), *jegyző:* Murarik Antal (Budapest).

* Bocsánatot kérünk, ha hiányok és esetleges tévedések fordulnak elő a névsorban. Legyen szabad ezért mindenkit, aki szeretettel viselkedik egyesületünk iránt, megkérni, hogy az észrevett hibákat és hiányokat velünk közöljék. A mi örömünk lesz, ha helyesbíthetjük a névsort és lehetőleg tökéletesíthetjük.

A BUDAPESTI SZENTBENEDEKRENDI „SZT. BENEDEK" REÁLGIMNÁZIUM

1931–32 évben ÉRETTSÉGIZETT NÖVENDÉKEI

A MÁSODIK ÉRETTSÉGI.

Tavaly röppent ki a budapesti bencés reálgimnázium első raja. Most a második. Ezelőtt nyolc évvel 61-en kezdték ez osztályból a középiskolát. Az év végén már elmaradt nyolc tanuló. A többi 53 haladt tovább. Évek folyamán gyérült-bővült a létszám s most, íme, 48-an lépnek ki az életbe. A mostani jelesek közül már az elsőosztályban is jelesrendűk voltak: Fejér György, Fügi Károly, Füzesséry Andor, Gáti Amadé, Mártonffy Miklós, Szarvas Béla, Tanos János. Halottjuk nem volt egy sem a nyolc év alatt. Néhány komolyabb esettől eltekintve, derűs jókedvvel és egészséggel dolgoztak s minden konferencián ők voltak nyolc éven át az intézet legjobb általános eredményű tanulói.

Május 8-án valamennyien a szentáldozáshoz járultak s hálás szívvel fogadták a szentmisét mondó osztályfőnökük kezéből az Ur szent Testét, életbe kilépő útravalóul.

Május 9-én volt az utolsó előadási nap. Az igazgató szentmiséjével kezdődött s 12—1 óra között volt a kedvesen megható ballagás, tanárok, szülők, volt és jelenlegi diákok társaságában. De beszéljen erről az egyik most végzett nyolcadikos naplója.

„Az osztályban csöngetés előtt diskurzus folyt. De mintha finomabban és idegesebben szállott volna a sötétruhás sorok közül ez a formátlan beszédtömeg. Mintha a ruhák vasalt ünnepélyessége tompult volna az egészre. Csöngetés. Első pillanatban csend. Mintha mindenki azt várná, hogy bejön valamelyik tanárunk, beír az osztálykönyvbe és feleltetni kezd. Miért is nem jön be így valaki? Mint nyolc éven keresztül. Igy olyan idegen és szokatlan! . . .

Aztán felmegyünk a kápolnába. Óh, ez a csend s ez az ünnepélyes feketeség. Kicsi kápolnánk, mily kedves vagy nekünk! . . . Megkezdődik a szentmise. Könnybelábad a szemem. A fiúkat már nem látom. Lelkem magasbaszálló csendjét az igazgató úr hangja töri meg. Evangélium után még egyszer, utoljára végigsímogat bennünket búcsúzó szavaival. A csengő csilingel bele áhítatomba újra. Urfelmutatás. Most az Ur Jézus néz végig rajtunk. Nagyon-nagyon lelkembe ér a pillantása. Egyszercsak indulunk. Vége a szentmisének.

Odalenn vár egy üresség̀ében oly szomorú osztály, virágosan. Ajtó, katedra csupa virág. Feszület tövében kis gyöngyvirágcsokor. Ugyanez Szent

Benedek képe alatt. A sok-sok fehér virág mintha nagy csöndességet öntött volna lelkünkbe. Némák vagyunk. Jön az osztályfőnök úr. Neki van órája. Búcsúzunk. A szónok beszélni kezd. Egyszerre mintha sokan lennének. Csöpp rövidnadrágos fiúk állnak mellettünk, bennünk. Mind, akik voltunk, amikor először álltunk eléje. A katedrán a mi feketeruhás, melegszemű atyánk. Pillantása szomorú-jóságosan kócol hajunkba. A beszédnek vége. Néhány pillanatig nem szól. A csönd mindent elmond. A csönd az ő szemében csillog. A csönd komoly fiú-szemekből csordul le halkan.

Igy búcsúztunk. Búcsúztunk a nyolc esztendő osztályfőnökétől, de lelkünket még egy finom, aranyos szállal hozzákötöttük testvérszemű atyánkéhoz.

A többi óra már csak néhány pillanat. A tanárok mind-mind szinte utolsót simogatnak rajtunk tekintetükkel. Aztán újra fenn vagyunk a kápolnában. Imádkozunk. Negyvennyolc induló lélek csendben az Urral. Odakinn felcsendül sok-sok fiú éneke. A tavalyiak is eljöttek. Lehajtott fejjel lépünk ki a kápolnából. Megyünk lassan a fiúk sorfala között. Egyszerre megrohannak a gondolatok és apró emlékek. Körülvesznek, úgy, hogy alig lépnetek tőlük. És húznak-húznak vissza . . . Végigballagunk az iskolán, az udvaron. A nagykapuban kis elsősök nefelejts-csokra hull kezünkbe. Aztán egymással csendben kezetfogva, a zajos utcán némán megyünk haza."

Megható volt, midőn a diákok ragaszkodása után a szülők ragaszkodása lett nyilvánvalóvá. A VIII.-os papák küldöttsége jelent meg egy nap (máj. 21.) az igazgató előtt s a következő alapító okiratot terjesztették eléje:

Alapító-okirat.

„Azok a szülők, kiknek fiai ez idő szerint a budapesti szentbenedekrendi kat. Szent Benedek reálgimnázium VIII. osztályú tanulói, áthatva annak a tudatától, hogy a gimnázium főtisztelendő és világi tanárai évek óta — a legtöbb gyermeknél az I. osztálytól kezdve — meleg szeretettel, atyai gonddal és megértéssel foglalkoznak gyermekeikkel s értékes utravalóval látták és látják el fiaikat a példátlanul nagyszerű nevelés által az életre, az intézet nemes céljait szolgálni kívánva, 1000 pengő, azaz egyezer pengő alapot létesítenek.

Ezt az alapot alulírottak a gimnáziumnak adják tulajdonul azzal a rendeltetéssel, hogy annak állaga valamely, az intézet igazgatósága által kiválasztandó elsőrendű pénzintézetnél betétként őríztessék, kamatai pedig minden évben az intézet egy szegénysorsú, szorgalmas növendékének adassanak ki, aki tanulmányaiban jeles előmenetelt tanusít.

Alulírtak az alap létesítése által különösen főtisztelendő dr. Dobrovich Ágoston tanár úr irányában kívánják leróni hálájukat, ki fiaik osztályfőnöke és aki e minőségében gyermekeiknek az intézetbe való felvételük idejétől valósággal második atyja volt.

Ezért alulírtak az alapot „Dobrovich Ágoston alap"-nak kívánják neveztetni és az a kívánságuk, hogy mindaddig, míg főtisztelenő dr. Dobrovich Ágoston tanár úr az intézetnél lesz, mindenkor ő állapítsa meg, ki az a szegénysorsú, jeles előmenetelű, szorgalmas növendéke az intézetnek, akinek az alap kamatai kiadandók.

Ha dr. Dobrovich Ágoston tanár úr az intézettől eltávoznék, úgy a kamatokra érdemes növendéket az intézet mindenkori igazgatója jelöli ki.

Ha valamely előre nem látott esemény folytán az alap értéke annyira lecsökkenne, hogy a célt többé hathatósan nem szolgálhatná, úgy, ha ez időben dr. Dobrovich Ágoston tanár úr még az intézetben lenne, ő, ha pedig ő már az intézetnél nem lenne, az akkori igazgató úr határozza el, hogy a megmaradt érték milyen más intézeti célra használtassék fel."

*

Hálásan köszönjük a fiúk és a szülők ragaszkodását. Isten kegyelme után ez az egyetlen, mely őszinte örömmel és meghatottsággal tölti el lelkünket.

Bár élénk maradna az egész életen át ez az együttérzés, és bár az élet minden pillanatában vígasztalást, erőt, bátorítást tudna minden ifjú ebből meríteni.

Fiúk! Mi nem búcsúzunk, mi nem „Te Deum"-ot mondunk, hanem „Veni Sancte"-t, az élet „Veni Sancte"-ját, melyben együtt akarunk maradni jóban, rosszban egyaránt!

Az alapítvány első jutalmazottai Tanos János, aki 8 éven át kifogástalan magaviseletű, jeles tanuló volt és Mikes Ferenc, az osztályfőnök 8 éven át télen-nyáron koránkelő, jómagaviseletű, hűséges ministránsa. Mind egyik 50 P jutalomban részesült.

I.

Iskolánk multja.

A magyarországi Szent Benedek-rend nagy alapítójáról és a nyugati szerzetesek pátriárkájáról elnevezett intézetét, mint gimnáziumot 1923 szeptemberében nyitotta meg 56 tanulóval. Az 1924—25. iskolai évben az 1924. évi XI. tc. értelmében az intézet átalakult reálgimnáziummá.

Első otthonunk a VIII. Mária Terézia 8. sz. alatt levő Pedagógiai Szeminárium volt, mivel a székesfővárostól átengedett VIII. Baross-utca 62. sz. alatt levő megszűnt elemi iskolában még menekültek laktak. Ebbe az épületbe az 1925—26. iskolai év elején költözött az intézet.

1931. nov. hó 18-án 1010-4-1732/XI. ü. o. szám alatt az akkori magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ernszt Sándor és a magyar kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott államtitkár: Vargha Imre dr. jóváhagyták ama „csere és illetve adásvételi szerződést", melynek értelmében a szomszédos dohányraktár (VIII. Baross-u. 58—60. sz. és Rigó-u. 3. sz.) a Szent Benedek Rend birtokába ment át. Ezen a helyen fogjuk fölépíteni középiskolai és főiskolai internátussal és félinternátussal kapcsolatos végleges modern intézetünket.

Tankerületünk eddigi főigazgatója: Pintér Jenő dr. (1923—).

Iskolánk eddigi igazgatói: † Kádár Titusz (1923—24), Kemenes Illés dr. (1924—1931), Mattyasovszky Kasszián dr. (1931—).

Iskolánk eddigi tanárai: Alfay Pongrác, Bognár Cecil dr., Borbély Kamill, Dobrovich Ágoston dr., Esztergálos Tibor, Havasi Lucius, Heckenast Kolos dr., Holenda Barnabás dr., Horváth Anzelm, Horváth Kandid, Karle Sándor, Kelemen Krizosztom, Koller Pius, Kováts Arisztid, Kurzweil Géza dr., Linzer Szilárd, Nagy Amadé dr., Nagy Julián, Sarang K. Péter, Solymos Vendel, Szekeres Bónis, Szívós Donát dr., Szolomájer Tasziló, Szunyogh X. Ferenc dr., Vlasics Róbert, Várkonyi Hildebrand dr. szentbenedekrendiek és Kunst Gyula, Zászlós István világiak.

Iskolánk volt tanárai közül Kelemen Krizosztomot a római Szentszék a pannonhalmi főapát koadjutorává nevezte ki, Várkonyi Hildebrand dr., filozófiai író, a szegedi tudományegyetem ny. r. tanára, Holenda Barnabás dr., Esztergálos Tibor és Kurzweil Géza dr. a pannonhalmi tanárképzőintézet tanárai, Koller Pius dr. a tihanyi biológiai intézet adjunktusa, aki most meghívásra angol egyetemeken tart előadásokat.

A most lefolyt iskolai évben iskolánk fennállásának kilencedik évét töltötte be.

II.

Iskolánk az 1931—32. iskolai évben.

1. **Az iskolai év lefolyása.** Az 1931—32. iskolai évre szóló beírásokat június hó 19-én, folytatólagosan pedig szeptember 6-án és 7-én végeztük. Szept. 5-én és a következő napokban a magán-, javító- és különbözeti vizsgálatokat ejtettük meg. Az ünnepies Veni Sancte szeptember 8-án volt a józsefvárosi plébániatemplomban. Utána nagyszámú szülő jelenlétében az iskola tornatermében az igazgató beszéddel nyitotta meg az iskolai évet. Ugyanezen alkalommal Nedeczky Árpád az I. osztályos tanulók nevében, Bruzer József III. o. tanuló pedig a legidősebb tanulók nevében köszöntötte a tanári testületet és diáktársait.

Az előadásokat szeptember 9-én kezdtük meg. Az előadások az egész iskolai év folyamán rendesen folytak. Semmi nem zavarta meg nyugodt menetüket. — A karácsonyi szünidőt december 20-án kezdtük meg. A szünet a nagym. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr rendelkezése szerint január 7-ig bezárólag tartott.

A nagy szünidőről szóló rendelkezés értelmében az utolsó előadási nap június 4-e volt. Június 10-én tartottuk meg a vallástani vizsgálatokat Krywald Ottó c. prépost, érseki főbiztos úr és Blieszner Ágoston, józsefvárosi prépost-plébános úr jelenlétében. Az I—VII. osztályokban az összefoglalások június 6—10. közt folytak le. A magánvizsgálatok írásbeli része június 6 és 7-én, szóbeli része pedig június 7-én és 8-án volt. A magánvizsgálatokon Vizsola Gyula dr. ny. tanker. kir. főigazgató úr elnökölt.

A VIII. o. tanulóknál az utolsó előadási nap május 9-én volt. Május 10-től 14-ig bonyolítottuk le a vallástani vizsgálatokat és összefoglalásokat. Az írásbeli érettségi vizsgálatok június 17, 18 és 19-én voltak. A szóbeli érettségi vizsgálatok június 8-án kezdődtek.

Június 12-én fejeztük be az iskolai évet ünnepies Te Deummal és iskolai ünneppel. Ekkor kapták meg a tanulók bizonyítványukat és osztottuk ki a jutalmakat.

2. **Változás a tanári karban.** Kemenes Krizosztom, főapáti koadjutor úr Kemenes Illés dr. igazgatót Esztergomba házfőnöknek és igazgatónak, Kovács Arisztid tanárt Kőszegre igazgatónak és házfőnöknek, Heckenast Kolos dr.-t pedig Győrre tanárnak helyezte át.

Dr. Kemenes Illést, intézetünk második igazgatóját a főapáti koadjutor úr Esztergomba helyezte át gimnáziumi igazgatónak és a bencés székház főnökének. A kiváló pedagógus, a tudós tanár és a nemesen érző s szerető szívű ember szellemi és lelki vezetése alapozta meg intézetünket. Az ő tulajdonai biztosították számunkra a vezető köröknek és a székesfőváros közönségének elismerését és becsülését. Intézetünk krónikája is csak a hála és elismerés hangján emlékezhetik meg az ifjúság szerető atyjáról. Elkísérte őt új, szép otthonába a tanári kar, szülők és tanítványok szeretete és nagyrabecsülése azzal a hő kívánsággal, hogy a jó Isten áldása kísérje a magyar Sionban is keresztény nemzeti kulturánk apostoli lelkű hivatott munkását.

Kovács Arisztid néhány évig tartó működésével páratlan szolgálatot tett a diák-lelkeknek. Csak a diákoké akart lenni, a diákszivek pedig megérezték benne az ő viharzó problémáik megértő és szerencsés kezű megoldóját s lelki-gyermekének csapata hétről-hétre meglepően szaporodott. Ennek a ragaszkodó és hálás diák-seregnek szeretete és imádsága kíséri a jóságos lelkiatyát új működési helyére.

Heckenast Kolos dr hazakerült Győrre özvegy édesanyja vigasztalására, aki egyetlen leányát vesztette el a mult évben.

Helyükre igazgatónak Mattyasovszky Kasszián dr., tanároknak: Sólymoss Vendel és Havasi Lucius kerültek.

3. **Hivatalos látogatások.** *Kelemen Krizosztom,* főapáti koadjutor úr igen sűrűn látogatta meg iskolánkat. Majdnem minden budapesti tartózkodása alatt szakított magának időt arra, hogy meglátogasson egy-egy osztályt, s melegen édeklődött volt tanítványai viselete és előmenetele iránt. *Sárközy Pál dr.* egy. m. tanár, pannonhalmi perjel, mint a bencés középiskolák rendi előadója szintén több ízben látogatta meg az egyes osztályokat.

Pintér Jenő, tanker. főigazgató úr november 11-én és 14-én látogatta meg az intézetet. *Sallay Géza dr.* november 12-én vizsgálta meg az iskola ügymenetét.

Krywald Ottó prelátus, érseki főbiztos több vallástani órát látogatott meg. A kinevezett szakelügyelők sűrűn látogatták a felügyeletükre bízott órákat.

4. **A nyilvánossági és érettségi vizsgálat tartásának jogát** egyszer s mindenkorra a nagym. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 550—0—36—1931. sz. leiratában adta meg.

5. **Az iskola épülete** a székesfőváros nemes jóvoltából fővárosi épületben van elhelyezve. A tantermek tágasak, világosak és szellősek. *Sipőcz Jenő dr.* polgármester és *Bódy László dr.* tanácsnok urak jóvoltából ezen iskolai évben már rendes rajz- és előadótermünk is volt és egy cserkészotthonunk. Hála és köszönet megértő és áldozatra kész támogatásukért.

6. **Valláserkölcsi és hazafias nevelés.** A vallásos nevelés szelleme áthatotta egész tanításunkat. Minden tárgy keretében megkerestük az alkalmakat, amikor a katolikus világnézetet kiépíthettük és megszilárdíthattuk növendékeinkben. Az irodalom tanításán kívül a történelem oktatásában is, valamint a természettudományok tanításában fontosságuknak megfelelően érvényesítettük az apologetikus és a vallásos jelentőségű mozzanatokat.

A vasárnapi és ünnepnapi szentmiséket növendékeink nagy száma miatt két csoportban végeztük. Ezeknek nevelő hatását fokozta az a törekvésünk, hogy a növendékeink ezen vallásos kötelességük teljesítésében necsak jelen legyenek a szentmisén és hallgassák azt, hanem Krisztus Urunk parancsának megfelelően „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre", ők maguk is cselekvően vegyenek részt a szentáldozat bemutatásán. Ezt a liturgiát cselekvő közösséget szeretnők egyre jobban kialakitani intézeti miséinken. Egyébként ezeknek fényét emelte a gregorián kar éneke.

Az egyházi évvel való együttélésre nemcsak az időszakoknak megfelelő rövid imádsággal akartuk nevelni növendékeinket, hanem rendházunk kápolnájában tartott ájtatosságokkal is (éjféli mise, évvégi hálaadás, szentségimádás, Miserere ájtatosság, ünnepies vesperás, stb.). Ezeken mindig szép számmal voltak jelen növendékeink is.

Az évközben tartott rendes közös szentáldozásokon kívül minden vasárnap sok diákunk és velük együtt sok szülő is magához vette az Ur szent testét a vasárnapi és ünnepi szentmiséinken.

Megtartottuk a lelkigyakorlatokat is; a felső osztályosok szónoka dr. Kosztersitz József, a soproni Szt. Imre-kollégium igazgatója volt, alsó három osztályosoknak pedig Havasi Lucius tanár mondott elmélkedő beszédeket.

Hogy tanítványaink élete is leesdje az Ur kegyét intézetünkre, azért március 4-én, a hónap első péntekén az igazgató szt. miséje és szt. beszéde után az egész

intézetet, tanárságot és tanulókat felajánlottuk Jézus Szentséges Szívének, s elhatároztuk, hogy a hónap első péntekét az osztályok egymásután — minden hónapban más és más — fogja hasonlóképen megünnepelni s az isteni kegyelmet kiesdeni.

Minden alkalmat megragadtunk, hogy tanulóinkban a hazafias érzést gyarapitsuk. Ünnepélyek voltak vagy az egész intézet számára közösen, vagy az egyes osztályokban az aradi vértanuk emlékére október 6-án, a trianoni béke ellen nov. 14-én, a magyar szabadság ünnepén márc. 15-én és a hősök ünnepén május utolsó vasárnapján, midőn Gyóni Gézáról is megemlékeztünk.

7. **Fegyelmi állapot.** A fegyelmi szabályokat kinyomattuk s az igazgató minden osztályban külön felolvasta és megmagyarázta őket. Minden szülő kézhez kapta és elolvasását jelezte, megtartásukat megigérte.

Végigtekintve az elmult iskolai év történetén, nyugodt lélekkel állapithatjuk meg, hogy egyszer már eltávolított vagy más intézetből jött diákok hatása alatt előfordult fegyelmi vétségeken kívül, amelyeket azonnal tövükben elfojtottunk, semmi nagyobb fegyelmi vétség nem fordult elő.

A fegyelmezés terén erős támaszunk volt a cserkészet, a Mária-kongregáció s a túlzásoktól mentes sport-űzés, mert ez utóbbi lemondást és gyakorlást kiván, az előbbiek pedig adják a lelket a lemondó munkához.

8. **Tanulmányi előmenetel.** Iskolánk többé-kevésbbé kiválogathatja tanulóit tehetség, tanulmányi előmenetel szempontjából, hiszen négy párhuzamos osztályt is állithatnánk fel egy-egy osztályból. Ez meg is látszik az eredményen, amelyet általában jónak kell mondanunk.

Ebben az iskolai évben a régieken kívül három új tanulónk kapta meg a köztisztviselő gyermekek számára létesített ösztöndíjat, névszerint Nagy Imre VIII., Weixelgärtner Egon VII. és Della-Donna Mihály VI. o. tanulók.

9. **Rendkívüli tárgyak.** a) *Német társalgás.* Német társalgási gyakorlatok. Vezető tanár Saraig K. Péter. Két csoportban haladtak Kemény Ferenc társalgási könyve szerint heti 2—2 órában. Az A) csoport a következő tárgyköröket végezte el: Reggel otthon, Ut az iskolába, Az iskolaépület, Az iskolában, Az iskolából haza, Keresztnevek, Utasitások, Üdvözlések, A ház, A kert, A család, rokonság, Étkezések, Élelmiszerek és ételek,, Italok. A B) csoport ezeken kívül még: Az emberi test, Az öt érzék, A színek, Az idő, Az évszakok, Vasár- és ünnepnap, Az időjárás, Hány óra van? A számok, A magyar pénz, Férfiruházat, Torna és játék, Egészség és betegségek, Előeszközök, szerszámok, Országok és népek, Közlekedési eszközök, A német óra, Házi állatok, Vadállatok, Madarak, Halak, Rovarok, Ásványok, A levélirás és több német ének.

b) *Francia társalgási gyakorlatok.* A nyelvismeretek tökéletesítésére a felsőosztályos fiúk közül harmincan külön társalgási órákon jelentek meg minden kedden és pénteken délután. Két csoportban tanultak. A kezdők gyakorlatai az elemi szókincs gyarapitására törekedtek. A tanulók a Pernot-féle szemléltető módszer alapján haladva, ambicióval és elismerésre méltó eredménnyel tanultak. Ennek láttára az első félév végén újak is csatlakoztak az eddigiekhez. A haladók osztálya a Berlitz-féle nyelviskola könyvét tanulta. Uj szavak, új kifejezések, a francia stílus sajátosságai tették a tanulmányok lényegét. A résztvevők ebben a csoportban is kitartottak, leszámítva egy-két gyengébb tanulót; ezeket teljesen lefoglalta az iskolának délelőtti munkarendje és ezért a tanfolyamból az év vége felé kimaradtak. A társalgási órák vezetője Sólymos Vendel szaktanár volt.

c) *Gyorsirás.* Vezető tanár Nagy Julián. Négy fokozaton — fogalmazási, irodai,

kereskedelmi és beszédírás — tanulták heti 2—2 órában az egységes gyorsírást. Résztvettek az 1931. december 5—6-i karácsonyi kerületi versenyen, melyen III. helyezést nyertek s az 1932. április 17., május 5-i országos gyorsíróversenyen, melyen IV. helyezést nyertek. E versenyeken *hibátlansági* jelvényt nyertek *200 fokon:* Kanderka I. VI. o. t., Della-Donna M. VI o. t., Nagy K. V. o. t., Mikes Ferenc VIII. o. t. *100 fokon:* Tomschey Ottó VI. o. t., Vigh Béla IV. o. t. — Oklevél, emléklap, illetőleg könyvjutalmat: Kanderka I., Della-Donna M., Nagy K., Varsányi K., Kovásznay L., Személyi K., Mikes I., Schváb K., Silhavy T., Tomschey O., Rácz G., Bagi D., Vigh B. — Ezekenkívül még 15 tanuló adott be sikeres munkát.

Az iskolai év folyamán 8 házi sebességi versenyt tartottunk 17 fokozaton, a heti dolgozatok alapján az egész éven át húzódó szabatossági versenyt és füzetversenyt. A versenyek győztesei az egyes csoportokban külön díjat nyertek, mégpedig sebességi versenyben: IV. Nagy K., Della D. M., Mikes F. III. Bagi D, Varsányi K. II. Rácz G., Ráskay L. I. Vigh B., Schaden Gy., Matuschek E.;

szabatossági versenyben: III. Varsányi K., Bagi D., Szuka G. II. Muth A., Berán L., Szabados B. I. Totorán J., Vigh B., Varsányi Gy., Schaden Gy.;

füzetversenyben: IV. Boldini J., Varsányi K., Gucker G. II. Riemer Ö., Berán G. I. Vigh B., Nyárády J., Kliement A., Márton Z.

Jövő tanévre tervbe vettük a gyorsírás intenzívebb művelésére a gyorsírókör megalakitását.

d) *Ének.* Minthogy intézetünkben a gregorián-ének mellett a vegyeskarnak is jutott működési kör, Sólymoss Vendel énektanár igyekezett a körülményekhez képest helytállani tudó művészi énektudásra nevelni a 120 tagú énekkart.

Nagyon szépen tudtunk működni vegyeskarunkkal a következő alkalmakkor: Czuczor Gergely, bencés költő sírjánál tartott gyászünnepélyen, Fleischer VI. osztályos tanulónk, valamint Timár Gellért, bencés tanár temetése alkalmával a Kerepesi temetőben, november 2., március 7. a belvárosi plébánia-templomban tartott hangversenyen, a józsefvárosi templomban tartott szentmiséken, az intézet cserkésznnepélyén, február 14., előadott vidám dalokkal, valamint az évzáró ünnepélyen előadott nagyszerű indulóval. Az énekkar főszereplése a Pázmány Péter Irodalmi Kör irodalmi estjén, március 17-én volt. Pázmány Péter bíbornoknak O, Gloriosa kezdetű himnuszát mutatta be az énekkar gregorián- és vegyeskari feldolgozásban a pesti Vigadó nagytermében; a felemelő himnusz lendületes ereje a rádió hullámain messze elvitte a bíbornok-költő erős lelkét.

e) *Korális ének.* Az Egyház hivatalos liturgikus énekét, a gregorián korálist egy ideig gyermek- és férfikórussal, majd később csak gyermekkarral művelte az intézet. Tette ezt azért, mert X. és XI. Pius pápának határozott kívánsága az, hogy a korálissal a középiskolákban is foglalkozzanak; másrészt pedig, mivel évezredes rendi örökségünk a koralis ének értékelése és szeretete. Elsősorban intézetünk hivatalos istentiszteletein, leginkább a missa cantatak alkalmával énekelte az ifjúság a gregoriant, amikor szabály szerint csak latin ének van megengedve, de több alkalommal missa lectan is. A változórészeket 20 leggyakorlottabb fiú énekelte Gradualékból, az állandó részeket (Kyrie, Gloria, stb.) pedig emellett 40 tagú külön gyermekkar Kyrialékból, majd később az első három osztály, kb. 200 fiú, a Magyar kórus kiadványaiból. Délutáni ünnepi vesperásokon kisebb kórus énekelte a zsoltárokat és a Mária-antiphonákat. Intézeti istentiszteleteken kívül énekelt a gregorián-kórus a Várplébánia-templomban, a Studióban a rádióba is, azonkívül a józsefvárosi s a belvárosi főplébánián, Krisztus Király plébánia-templomban és a Kongregációs Otthon termében, a férfi-kongreganisták gyűlésén.

f) *Zene.* Intézetünk növendékeinek mintegy negyedrésze tanult zenét, részben az intézetben, részben külső zeneiskolákban és magántanároknál, leginkább zongorát. — Intézeten belül egyik csoportban ceglédi Szekeres Ferenc (hegedű, zongora), a másikban Kósa Zoltán (hegedű) tanított.

g) *Vonós zenekar.* Vezetőtanár Nagy Julián. A próbákon házizenekari műveket tanultak. A Mária-kongregáció és a cserkészet ünnepélyein szerepeltek 2—2 számmal. Ezúton mondok köszönetet Petz Árpád tanár úrnak, ki több próbán jött segítségünkre tanácsaival.

h) *Kémiai gyakorlatok.* Az első félévben a IV. osztályos kémiai anyag alaposabb megismerésére kémiai gyakorlatokat tartottunk. A gyakorlatok fakultatív jellegűek voltak. Hetenkint felváltva, délután 2—2 óra. A fiúk maguk állították elő az egyszerűbb gázokat, vegyületeket és ezek hatását vizsgálták. Ilyen kísérletek voltak: oxigénnel, kénnel, foszforral, káliummal, hidrogénnel, savakkal, sókkal, stb. A befizetett összeget (személyenkint 4 pengőt) anyagbeszerzésre és a szertárra fordítottuk.

i) *Fizikai gyakorlatok.* Műszerek hiánya miatt nem voltak.

j) *Rendkívüli rajz.* Ez év februárjától a heti 2 órában megtartott külön rajzon kb. 15—18 tanuló vett részt. Munkásságuk eredményét a pünkösdi rajzkiállításon mutattuk be.

k) *Vívás és külön torna.* Vezető tanár Kunst Gyula. Mindkét tárgyat heti 2—2 órában és öt csoportban tanulták a tanulók s évközben tartott versenyeken, majd az évvégi torna-ünnepélyen számoltak be az elért eredményekről.

l) *Tánc.* A VII. o. tánctanfolyama az ősszel Kreutz Gyula, az I—III. o. tanulók tánctanfolyama pedig tavasszal, husvét után volt Podmaniczky Edit bárónő vezetése mellett.

10. **Egészségi állapot.** Az egész évnek egészségi állapota elég jónak mondható. Nagy számmal voltak influenza-megbetegedések a télen s ennek következtében óramulasztások. Súlyosabb természetű megbetegedés csak néhány volt. Ragályos és fertőző betegség mindössze —— volt. A téli nagyinfluenza-járvány idején többször fertőtlenítettük az osztályokat, s minden teremben kifüggesztettük az egészségi szabályokat, melyeket az osztályfőnökök külön is megmagyaráztak. — Egy halálesetünk volt, de ez régebbi keletű betegség következménye volt.

A halál élete virágában ragadta el egyik legkedvesebb tanítványunkat, Fleischer Vilmos VI. o. tanulót. Betegeskedése miatt, noha beiratkozott, az előadások látogatását meg sem kezdte, s végre is az influenza-járvány elvitte közülünk. A szelíd, jólelkű és szorgalmas diák temetésén — február 21-én — megjelentek tanárai és osztálytársai, az intézeti vegyeskar búcsúzó gyászdalt énekelt, másnap pedig szentmisét mutattunk be lelkiüdvéért. A mindenkitől őszintén szeretett, kedves halott arcképét osztálytársai kegyelettel őrzik osztálytermükben.

A kétszer végzett szemvizsgálatkor az iskola orvosa nem talált trachomás szembetegséget. Május hóban a kerületi tisztiorvos 42 tanulót újraoltott.

11. **A tanulók biztostítása.** — A mai rohanó élet, a sportnak erős mértékben való művelése,

az utcák forgalma kötelességünkké teszik tanítványaink testi épségének gondozását. Ezért minden tanítványunkat biztosítottuk baleset ellen. A fent elsorolt okok vajmi gyakran előidézői testi sérüléseknek, s többizben ifjú életek kioltásának is. A mai nagyon is szűkös anyagi viszonyok közt a szülőkre súlyos gonddal nehezedik a gyógykezeltetés, avagy a végtisztesség megadása. Ennek kiküszöbölése, de egyben a takarékosság gondolatának előmozdítása, a jövőről való gondoskodás kötelessége az iskolának, ha azt tűzte ki célul a maga számára, hogy az életre akar nevelni.

Ezek a gondolatok voltak a vezetőink, midőn a tanulókat biztosítottuk. Tanulónkint 50 fillért fizettünk be az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnak, amely ennek fejében vállalta minden tanulónak baleset ellen való biztosítását a Veni Sancte napjától kezdve a Te Deumig az iskolában és az iskolába jövet s onnan menet a ház kapujáig. Ebbe beleszámítódnak az iskolai, tanári felügyelet alatt végzett kirándulások is.

12. **Iskolai ünnepélyek.** Október 6-án az aradi vértanukról emlékeztünk meg. A szentmise után műsoros ünnepség volt szavalatokkal és énekkel. Az ünnepi beszédet Czeiszing László VIII. o. t. mondta. Decemberi Szent Imre-ünnepségeinkről másutt számoltunk be. Februárban a cserkészcsapat kétizben adta elő egy-egy vasárnap délután az „Örökkön élő dal" című ifjúsági színdarabot. Március 15-én a szentmisét a Hazáért ajánlottuk fel s ünnep keretében Havasi Lucius tanár szólt az ünnepről. Március 21-ét, Szent Benedek ünnepét ünnepi szentmisével ültük meg. Május hó utolsó vasárnapján a nemzeti hősök emlékének adóztunk. A szentmisével kapcsolatban a szentbeszéd tárgyalta azokat a kötelességeket, amelyekre az ifjúságot a hősökre való visszaemlékezés tanítja. Május hó második vasárnapján az anyák-napját tartottuk meg s erről szóltak a szentbeszédek is. November hónapban templomi hangversenyt tartottunk.

Egy-egy előadási órán megemlékeztünk a finn-ugor összetartozásról, a takarékosságról, mint nagyérdekű nemzeti erényről, a könyvnapról, stb.

Májusi kirándulásaink alkalmával minden osztály megtartotta a madarak és fák napját; május 17—19. a könyvnapokra hívtuk fel a tanulók figyelmét. á

Május 24-én ünnepi requiemen imádkoztunk elhalt főapátunkért.

13. **Sírgondozás.** Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr évekkel ezelőtt azt a kegyeletes gondolatot vetette fel, hogy a nemzet nagy íróinak, tudósainak, művészeinek a budapesti temetőben lévő elhanyagolt sírjait az egyes középiskolák vegyék szerető gondjaikba. Intézetünk Czuczor Gergelynek, a magyar bencés rend e kiváló költő és tudós tagjának sírját vállalta gondozásba. A sírt a halottak napjára a cserkészek hozták rendbe, s november 1-én a cserkészcsapat állt díszőrséget, november 2-án pedig az egész intézet kivonult a sírhoz. Itt az énekkar Sólymoss Vendel tanár vezetésével elénekelte a „Békén nyugodjál..." és „Az életnek napja olyan komoly" kezdetű énekeket, közben Havasi Lucius tanár emlékezett meg Czuczor Gergelyről, s a temetőben nyugvó többi bencés tanárról.

Ugyanekkor az egyes osztályok felkeresték halott osztálytársaik sírját, s imádság után sírjukra koszorút helyeztek.

14. **Szülői értekezlet.** Az iskolai év megnyitásakor az igazgató a tanulók és szülők előtt arról beszélt, hogy mit vár az iskola a tanulóktól. Vár szorgalmas munkát, őszinteséget, bizalmat, szófogadást, s várja az iskolai élettel járó kötelmeknek teljesítését. A VIII. o. tanulók szüleivel külön tartottunk szülői értekezletet, midőn Dobrovich Ágoston dr., osztályfőnök, gyakorlati dolgokat beszélt meg a szülőkkel. Ezenkívül két szülői értekezletet tartottunk (Szekeres Bónis tanár a félinternátus-

ról, Koszterszitz József dr. a nevelés művészetéről), ezek mindegyikét értesítőnk elején közöljük.

A nagyszámmal látogatott szülői fogadó órákon a tanárok részletekbe menő irányításokat adtak a szülőknek gyermekük nevelésére s a tanulás mikéntjére nézve.

15. **Kirándulások.** Az egy-egy délutánra rendezett kirándulásoknak az volt a célja, hogy a tanulók a természet ölén töltsenek gondtalan játékban néhány órát. Ilyen kirándulásokat az egyes osztályok az őszi és tavaszi ünnep előtti délutánonkint rendeztek osztályfőnökük vezetése mellett.

A kirándulások másik fajának szorosan tanulmányi jellege volt. Hivatásuk az ismeretek tágítása, illetőleg a tanultak szemléltetése.

Az egész *II. osztály* volt a Néprajzi Múzeumban, az Állatkertben. Az osztálynak egy-egy csoportja kirándult a Mátrába (Parád, Mátraháza, Kékes, Gyöngyös), a Remete-hegyre, Zugligetbe és gyakran a Hűvösvölgybe.

A *III. osztályú* sielők a tél folyamán gyakran mentek sielni a budai hegyekbe; egyszer a Dobogókő alá. Az osztály az év folyamán gyakran volt kiránduláson a budai hegyekben, Hármashatárhegyen, Máriaremetén. Május 17—18—19-én kiránduláson voltak a II. osztállyal Parádra, megmászták a Kékest, majd Mátaháza—Mátrafüred—Gyöngyösön keresztül tértek haza.

A *IV. osztály* február 15-én a Nemzeti Múzeum ásványtani osztályát tekintette meg Nagy Amadé dr., tanár vezetésével; május 13-án a Nemzetközi Vásárt, Horváth Kandid, osztályfőnök vezetésével; május 19-én dunai kirándulás volt. Ugyancsak a Dunára az őszi és tavaszi időszakban 22 esetben volt kirándulás, vezették: Horváth K., és Kunst Gyula.

Az *V. osztály* kirándulásai: Botanikus kirándulás. Nemzetközi Vásár. Csónakkirándulások a Dunán.

A *VI. osztály kirándulásai:* novemberben Hármashatárhegy, egynapos, február 15-én Zugliget, egynapos, ródli, sielés; április 1-én: a Műcsarnok reprezentatív kiállítása, félnapos; május 10-ikén: Állatkert, félnapos; május 16—19-ikén: négynapos kirándulás Kőszegre, mely ebben az évben ünnepli Jurisich Miklós hősies várvédelmének négyszázas évfordulóját. Utközben megtekintették Szombathelyt és a magyar műtörténelem egyik legbecsesebb kincsét, a jáki templomot. Kőszegről magyar gépkocsin bejárták a Kőszeg körül húzódó várkoszorút: Lékát, Borostyánkőt, Szalonakot, Rohoncot, a magyar történelmet reprezentáló, de ma Ausztriához csatolt lovagvárakat. Utolsó nap kirándulást tettek Kőszegnek erdőkkel-hegekkel borított, festői vidékére, megjárták az Irottkőt, a Dunántúl legmagasabb csúcsát. Feledhetetlen maradt nemcsak a sok új benyomás, hanem a szíves vendégszeretet is, melyben Kováts Arisztid kőszegi bencés igazgató úr, intézetünk volt tanára, Grémen Ilonka tanárnő, Gonda Celesztin bencés tanár úr és a kőszegi bencés diákok jóságából részesültek tanítványaink.

A *VII. osztály* tanulmányi kirándulásai: október 15-én a Szent István tápszergyárban néztük meg a cukorgyártást és a malátakészítés módját. November 26-án a Szépművészeti Múzeum szoborgyüjteményét tekintettük meg. Február 15-én a Szépművészeti Múzeum régi képtárában voltunk. Március 11-én a Műegyetemen a sportrepülőgépek kiállításán voltunk. Május 13-án a Nemzetközi Árumintavásár megtekintése. Május 17-én Farkasrét—Csillebérc—Máriamakk—Hárshegy—Máriaremete—Hűvösvölgy. Május 19. Margitsziget.

A *VIII. osztály* október 15-én tanulmányi kiránduláson volt a Szent István Tápszermüvek gyáraiban. Március 11-én tanulmányi kirándulás az Aero-kiállításra.

Ezenkívül *természetrajzi tanulmányi kirándulások:* az V. osztállyal három al-

kalommal egész délutáni kirándulás a Farkasrétre, Svábhegyre növényismeret szempontjából. A II. osztállyal ugyancsak növénytani kirándulással összekötött játék a Hűvösvölgyben, két alkalommal, ősszel és tavasszal. — Az Állatkert megtekintése a II.—VI. és I. osztályokkal. A IV. osztállyal a Nemzeti Múzeum ásványtárát tekintettük meg. A II. osztály földrajzi látogatást tett a Néprajzi Múzeumban. A VI. osztállyal megtekintettük a mezőgazdasági, halászati és vadászati múzeumot. Földrajzi mozielőadás kétszer volt az I—VII. o.-nak. Vezető tanár Nagy Amadé dr.

Meg kell emlékeznünk még arról is, hogy az évenkint szokásos külföldi tanulmányutak során Szunyogh tanár úr vezetésével a Páris—Lourdes—Lisieux—Nizza —Milánó és Velenece vidékén voltak az ifjak.

16. **Filmelőadások.** A szemléltető oktatásnak kiválóan bevált eszközét, a filmet, igyekeztünk viszonyainkhoz mérten az oktatás szolgálatába állítani. Ez évben a tanulók előtt bemutatásra került tanulmányi filmek: Gőzgép, Üvegfúvás, Hidrogéngyártás (VIII. o. előtt), a sí, Himacsáj, Matyó-lakodalom, A rusicai márványbányák, Képek a Dunántúlról. Azonkívül egy vetítettképes előadás a modell-repülőgépekről, H. Halassy Tibor mérnök úr magyarázó előadásával kapcsolatban. — Jövő tanévre tervbevettük a filmek házi lepergetését is.

17. **Rajzkiállítás.** Pünkösd vasárnapján nyilt meg az intézet növendékeinek rajzkiállítása. A rajzterem falát a tanulók rajzai és festményei borították be. Ezek részben a rendes és kötelező rajzórákon rajzolt anyagból, részben a rendkívüli rajzórákon és magánszorgalomból az önképzőkör rajzkiállítására készült rajzokból, festményekből kerültek kiállításra. Sokan nézték meg a kiállítást, mely pünkösd utáni kedd estéjén zárult. A kiválóbb rajzok és festmények alkotói pénz- és könyvjutalomban részesültek.

A kitüntettek névsorát közli az Önképzőkör jeelntése (l. az Értesítőnk megfelelő rovatát). Az ott felsoroltakon kívül díjat nyertek még: Galiotti Henrik V. o. t. megkapta a Müller Testv. Rt. országos versenyének II. díját (40 P); és Berán Lajos V. o. t. könyvjutalmat kapott az első osztálytól kezdve elkészített példás és kiváló iskolai rajzaiért.

18. **Misszió.** A nagy missziós pápának, XI. Piusnak atyai kívánságát igyekezett az intézet ifjúsága teljesíteni, amikor erejéhez képest támogatta a szülőkkel karöltve a katolikus világmissziók ügyét. A missziók ügyének szeretete a katolikus érzület egyik összetevője. Minden osztály igyekezett anyagilag támogatni e szent ügyet kéthetenkint és havonkint összeadott filléreiből, melyeknek egész összege 420 P. Ehhez adtak a szülők intézeti diákmisék alkalmával 120 pengőt. Több növendék pedig összegyüjtött 8—8 pengőjével kiváltott egy-egy pogány gyermeket. I. oszt. Kisfaludy I., Reiner E., II. oszt. Antalfy G. (16 P), Pálfy J., Timkó I., Kertész Gy., N. N., N. N., Reiner I., III. oszt. Deák J., Polyánszky Gy., Schmalz J. (16 P), V. o. Bogdán T, Összesen 120 P. Az egész missziós adomány tehát 660 pengő. Ezenkívül nagyon sok bélyeget és staniolt gyüjtöttek a fiúk missziós célokra.

A missziós munkának igazi forrása a Mária kongregációs élet apostoli lelkületéből fakadt. Kongregációs gyűléseken ismertették a fiúk a világmissziók ügyét az egyes világrészeken, propaganda-lapokat terjesztettek és missziós imádságokat, és ezekkel élesztették a missziós apostolság tüzét. Szentmiséket és szentáldozásokat ajánlottak fel a missziós munka kegyelmi sikeréért. A Kis Hitterejesztő missziós lapot 30 példányban járatták.

19. **Segélyezés, jutalmak.** A mi napjainknak legküzdelmesebb kérdése a megélhetés gondjai. Anyagilag leromlottunk, lerongyolódtunk s tőlünk nem látott mértékben járnak köztünk az éhezők, fázók, az otthontalanok s a száműzöttek. E jelen-

ségek kérdéseket vetnek fel még a gyermekszívben is és e kérdéseket az ő szintjükhöz mérten meg kell oldani. A nevelésünkre bízott ifjúságot két irányban igyekeztünk az evangélium szelleme szerint irányítani. Egyrészt nyomatékosan figyelmeztettük őket a takarékos életre, az igények lefokozására, az élethez nem szükséges kiadások csökkentésére, másrészt pedig megmutattuk nekik az élet nyomorúságát és módot adtunk nekik arra, hogy ők is segíthessenek.

Amikor ebben a rovatban beszámolunk hálánk elmondása mellett, hogy jó szívek miben segítettek bennünket, elmondjuk azt is, hogy mi miben és hogyan segítettünk másokon.

1. Kelemen Krizosztom főapáti koadjutor úr a rendes elengedés alapján 3200 pengő értékű tandíjkedvezményt adott. Rendkívüli kérésre meg 1160 pengőt engedett el.

2. Blieszner Ágoston, józsefvárosi prépost-plébános úr jóvoltából a Szent József egyházközségtől 300 pengőt kaptunk azzal a kikötéssel, hogy józsefvárosi, arra érdemes tanulókat segítsünk iskolai díjaik kifizetésében. Schmiedhofer Lajos dr. igazgató úr 100 pengőt, Schneider Károly 40 pengőt, Gaal Mózesné 60 pengőt, Berkó Antal dr. 50 pengőt, báró Mattyasóvszky Zoltánné 50 pengőt adományoztak szegény tanulók tandíjára.

3. A karácsonyi szent ünnepek alkalmából nemes szívek azokra is gondoltak, ahova a csillogó karácsonyfa helyett a szegénység kopogtat be rongyosan, fázósan. Adták a jószívek kérés nélkül, példát adva azoknak, akik szintén megtehették volna, hogy segítsenek a könnyeket felszárítani. Pénzbeli segítséget nyujtottak: Keddesek 100, Mattyasovszky bárónő 50, Nemes Jenő 10, Szádeczky Kardos 10, Laub J. 10, Zimka A. 10 pengőt, Trunkhahn Leopold vezérigazgató három öltözet új ruhát és 5 m szövetet ajándékoztak. A Krizanteum asztaltársaság egy tanulónkat teljesen felruházott karácsony szent estéjén.

4. Auschné Németh Erzsébet úrasszony közbenjárására többen kaptak a Horthy Miklósné-akcióból, mégpedig 8-an ruhát, 7-en cipőt és 2-en 20—20 pengőt.

5. Az évvégi jutalmazásokra Krywald Ottó, prelátus, pápai kamarás úr, több ízben több kötet könyvet, Légrády Ottó 2 kötet könyvet és 8 faliképet, Tóth Tihamér dr. 25 kötet könyvet, Józsefvárosi Hitközség 28 kötet könyvet, Spannraft Sándor 21 kötet könyvet. „Élet" kiadóvállalat 12 drb. könyvet, 20 füzetet adományozott.

6. Jótevőnk sorában kell megemlékeznünk azon szülőkről, akik tanítványaink és azok szüleinek ügyes-bajos dolgait segítették sikerre vinni utánjárásukkal, tanácsukkal, közbenjárásukkal. Köszönet illesse Müller Károly karnagy urat és nejét, továbbá Dárday Viktor szavalóművész urat felejthetetlen előadásáért, Varsányi György urat, aki a villanyszerelési munkálatokat végezte s Murarik Antal tanár urat, aki immáron kilencedik éve kíséri szentmisénket művészi harmóniumjátékával.

7. Szertáraink és könyvtáraink ajándékozóiról a szertárak és könyvtárakról szóló jelentésben emlékezünk meg.

8. Romek Árpád festőművész úr Kemenes Illés dr., volt igazgatónk arcképét festette meg az intézet számára művészi módon, s ezen képnek keretet a Kat. Háziasszonyok Orsz. Szövetsége adományozott. Hálás köszönet értük.

9. Egyéb adományok: Szarvas Béla mérnök úr 25 drb. fényképet, Linzer Szilárd egész sorozat művészi lapot, Zaymus Gyula úr 17 saját szerzeményű könyvet, Szabó Sándor úr villanykörtéket, a V. K. M. 20 füzet Tud. és Honvédelem, továbbá 6 drb. magyar gramofonlemezt, Metzger úr többízben élelmet, különösen vadat, Fleischer és Sztaics urak élelmet, a nyolcadikos szülők 1000 pengős ala-

pítványt s ezenfelül 120 pengő segélyt, a VIII. osztályosok osztálykasszája 140 pengő segélyt, N. N. úrnő 40 pengőt, özv. Eberstein Ferencné 10 pengőt a kápolna céljaira, dr. Bódy Lászlóné az I. osztály számára Szűz Mária-szobrot, Spannraft Sándor, Pasteiner Iván dr., Kertész Lajos urak ruhaneműket ajándékoztak az intézetnek, illetőleg a szegény ifjaknak.

Hála és köszönet azokért, amiket kaptunk. De legyen a sok vett jóért szerény viszonzás az, amit az iskola, illetőleg tanítványaink adtak.

1. November hónapban tantítványaink kezdeményezésére igen fényesen sikerült hangversenyt rendeztünk a belvárosi plébánia-templomban. A tiszta jövedelmet, 424 pengő 80 fillért a karitász céljaira fordítottuk.

2. *Ifjúsági karitász-munka.* Árpádházi Szent Erzsébet jubileumi évében a katolikus karitász-munka is nagyobb lendületet kapott az ifjúság körében. A téli kemény hónapok előtt Szent Antal szekrényét telerakják a növendékek sok-sok alsó- és felsőruhával, télikabátokkal, cipőkkel és ezekkel a gazdag adományokkal kis szeretet-összejövetelek alkalmával két elemi iskolának lerongyolódott, szegény gyermekeit, mintegy 100 fiút ruháztak fel. Ezenkívül az egyik elemi téli ebédakcióját segítették 5 hónapon át havi 42 pengő, összesen 210 pengővel. Juttattak továbbá a másik eleminek is 20 pengőt és a vakok intézetének pedig 14 pengőt; összesen 244 pengőt adtak karitász célokra. A ruhaakcióban lelkes munkát végzett az I.—II.—III. osztály, az ebédakcióban pedig ezekenkívül a VI. osztály és más osztályokból néhány növendék és cserkészőrs. Ezekenkívül a IV. osztály 4 drb. télikabátot, 2 drb. felöltőt, 5 öltözet ruhát, 6 pár cipőt, több fehérneműt és 40 pengő értékű kenyeret adományozott jótékony célokra.

3. Egyik osztály azzal ünnepelte meg osztályfőnöke nevenapját, hogy titokban összeadogatott sok-sok ruhaneműt szegények közt osztotta szét.

4. A missziók javára végzett munkákról külön számoltunk be.

5. A magyarországi Szent Benedekrendi iskolák volt tanítványai évekkel ezelőtt egyesületbe tömörültek. Minden rendi középiskola székhelyén van az egyesületnek osztálya. A budapesti osztály tagjai anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették a reálgimnázium, de különösen főiskolás tanítványainkat s élénk érdeklődést tanusítottak az intézet ügyei iránt is.

III.

A tanári testület működési köre.

1. Hatóságok.

A budapesti szentbenedekrendi katolikus Szent Benedek-reálgimnázium fenntartója a pannonhalmi Szent Benedek-rend. Az intézet kegyura a pannonhalmi főapát, koadjutora: **Kelemen Krizosztom.** A középiskolai ügyek rendi előadója: **Sárközy Pál dr.,** egyetemi magántanár, perjel.

Tanulmányi tekintetben az iskola a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium és a budapesti tankerületi kir. főigazgatóság vezetése alatt áll. Vallás- és közoktatásügyi miniszter: **Karafiáth Jenő dr.** Államtitkár: **Szily Kálmán dr.,** műegyetemi ny. r. tanár. A minisztérium középiskolai ügyosztályfőnöke: **Rátz Kálmán dr.,** min. tanácsos. A budapesti tankerület kir. főigazgatója: **Pintér Jenő dr.,**

a Magyar Tudományos Akadémia, Szent István Akadémia, Kisfaludy- Társaság és Petőfi-Társaság tagja. Érseki főbiztos: **Krywald Ottó,** c. prépost, prelátus.

2. Tanári testület.

a) *Igazgató.*

Mattyasóvszky Kasszián dr., bencés áldozópap. Szaktárgyai mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant a II. osztályban. Szolgálati éveinek száma 30, ebben az iskolában 1.

b) *A tanári testület tagjai.*

1. A Szent Benedek-rend tagjai.

Bognár Cecil dr., bencés áldozópap. Szaktárgyai matematika, fizika és filozófia. Tanította a matematikát a III., IV., VI. osztályban és a filozófiát a VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 26. Ebben az iskolában 3.

Dobrovich Ágoston dr., bencés áldozópap. Szaktárgyai latin és történelem. A VIII. osztály főnöke és a tanári könyvtár őre. Tanította a vallástant a VIII. osztályban, a történelmet az V. és VIII. osztályban, a latin nyelvet a VIII. osztályban, a földrajzot az I. osztályban, az egészségtant a VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 11. Ebben az iskolában 9.

Havasi Lucius, bencés áldozópap, cserkészparancsnok, hitszónok. Szaktárgyai a latin és történelem. Tanította az I. osztályban a természetrajzot, a II. osztályban a vallástant, a II. és VII. osztályban a földrajzot, a III. és IV. osztályban a történelmet. Szolgálati éveinek száma 8. Ebben az iskolában 1.

Horváth Kandid, bencés áldozópap. Igazgatóhelyettes. Prézes. Szaktárgyai magyar és latin. A IV. osztály főnöke. Tanította a vallástant az V. osztályban, a magyar és latin nyelvet a IV. osztályban, a magyar nyelvet az V. osztályban. Szolgálati éveinek száma 16. Ebben az iskolában 9.

Linzer Szilárd, bencés áldozópap. Prézes. Szaktárgyai magyar és német. A II. osztály főnöke. Tanította a magyar nyelvet a II., a német nyelvet a II. és III., az éneket az I. és II. osztályban. Szolgálati éveinek száma 12. Ebben az iskolában 2.

Nagy Amadé dr., bencés áldozópap. Szaktárgyai földrajz és természetrajz. Hitszónok. A természetrajzi szertár őre. Tanította a földrajzot a III., IV. és VI. osztályban, a természetrajzot a II., IV., V. és VI. osztályban, az egészségtant a VII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 3. Ebben az iskolában 3.

Nagy Julián, bencés áldozópap. Szaktárgyai matematika és fizika. Az V. osztály főnöke. Tanította a matematikát az V., VII., VIII. osztályban, a fizikát a III., VII. és VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 9. Ebben az iskolában 3.

Sarang K. Péter, bencés áldozópap. Szaktárgyai magyar és német. Az I. osztály főnöke. Tanította a vallástant és a magyar nyelvet az I. osztályban, a német nyelvet az I., VI. és VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 12. Ebben az iskolában 3.

Sólymos Vendel, bencés áldozópap. Szaktárgyai latin, német, francia. Tanította a francia nyelvet az V., VI., VII. és VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 15. Ebben az iskolában 1.

Szekeres Bónis, bencés áldozópap. Szaktárgyai latin és német. Tanította a német nyelvet a IV., V. és VII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 31. Ebben az iskolában 2.

Szivós Donát dr., bencés áldozópap. Szaktárgyai latin és görög. A III. osztály főnöke. Tanította a magyar nyelvet a III., a latin nyelvet a III. és V. osztályban. Szolgálati éveinek száma 10. Ebben az iskolában 3.

Szolomájer Tasziló, bencés áldozópap. Hitszónok. Szaktárgyai latin és történelem. A VI. osztály főnöke. Tanította a latin nyelvet a VI., a történelmet a VI. és VII. osztályban, a vallástant a VI. osztályban. Szolgálati éveinek száma 21. Ebben az iskolában 3.

Szunyogh Xavér Ferenc dr., bencés áldozópap. Hitszónok. Szaktárgyai magyar és latin. A VII. osztály főnöke. Tanította a vallástant a IV. és VII., a magyar nyelvet a VI., VII. és VIII., a latin nyelvet a VII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 14. Ebben az iskolában 4.

2. Világi tanárok.

Kunst Gyula, okl. r. testnevelési tanár. A Sportkör vezetője. Tanította a testgyakorlást az I—VIII. osztályokban. Szolgálati éveinek száma 7. Ebben az iskolában 5.

Zászlós István, okl. r. tanár. Szobrászművész. A rajzszertár őre. Tanította a matematikát az I. osztályban, a rajzot az I—VIII. osztályokban. Szolgálati éveinek száma 7. Ebben az iskolában 7.

c) *Rendkívüli tárgyak tanárai.*

Nagy Julián, tanította a gyorsírást és zenét.

Sarang K. Péter, a német társalgási gyakorlatokat vezette.

Linzer Szilárd, a gregorián éneket tanította.

Kunst Gyula, tanította a vívást.

Sólymos Vendel, a francia társalgási gyakorlatokat és a vegyeskart vezette.

Szekeres Ferenc, a hegedűt és zongorát tanította.

Kosa Zoltán, a hegedűt tanította.

d) *Az iskola orvosa:* **Martin Endre dr.**

e) Altiszt: **Mészáros Gyula.** *Fűtő:* **Szkiva János.**

Tantárgyfelosztás:

Név	Szaktárgy	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.	V. o.	VI. o.	VII o.	VIII. o.	Osztályfőnök	Heti óraszám	Mellékelfoglaltságok
Dr. Mattyasóvszky Kasszián	matem.-fizika		matem. 4								4	Igazgató
Dr. Bognár Cecil	matem.-fizika filozófia			matem. 4	matem. 4		matem. 3		filozófia 3		11	
Dr. Dobrovich Ágoston	latin-történ.	földrajz 3				történ. 3			latin 4, tört. 3, vallástan 2, egészségtan 1	8	16	Tanári könyvtár őre
Havasi Lucius	latin-történ.	term.-r. 2	vallástan 2 földrajz 4	történ 3	történ. 2			földrajz 2			15	Cserkészparancsn. Hitszónok
Horváth Kandid	magyar-latin				magyar 3 latin 6	vallástan 2 magyar 3				4	14	Igazgató helyettes Prézes
Kunst Gyula	testgyakorlás	torna 3	torna 3	torna 3	torna 3	torna 3	torna 3	torna 3	torna 3		24	A sportkör vezetője
Linzer Szilárd	magyar-német	ének 1	magyar 6 német 5 ének 1	német 3						2	16	Prézes, a gregorián kar vezetője
Dr. Nagy Amádé	földrajz-természetrajz		term.-r. 3	földrajz 2	term.-r. 4 földrajz 1	term.-r. 3	term.-r. 3 földrajz 1	egészségt. 1			18	Term.-r. szertár őre, hitszónok
Nagy Julián	matem.-fizika			fizika 2		matem. 3		fizika 4 matem. 3	fizika 4 matem. 2	5	16	Jegyző, zenekar vezetője, a fizikai szertár őre
Sarang K. Péter	magyar-német	magyar 6 német 5 vallástan					német 3		német 3	1	17	
Sólymoss Vendel	latin-német francia					francia 5	francia 5	francia 4	francia 3		17	A vegyeskar vezetője
Szekeres Bónis	latin-német				német 4	német 3		német 2			9	
Dr. Szívós Donát	latin-görög			vallástan 2 magyar 4 latin 6		latin 5				3	17	
Szolomájer Tasziló	latin-történ.						vallástan 2 történelem 3 latin 4	történ. 3		6	12	Hitszónok
Dr. Szunyogh Xavér Ferenc	magyar-latin				vallástan 2		magyar 3	vallástan 2 magyar 3 latin 4	magyar 3	7	17	Hitszónok
Zászlós István	rajz	matem. 6 rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 1	rajz 1	rajz 1	rajz 1		18	Rajzszertárőr

IV.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

Mattyasovszky Kasszián dr., igazgató, a budapesti bencés székház helyettes házfőnke, Esztergomvárosi képviselő, Esztergom vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a Bencés Diákegyesület Budapesti Osztályának és Főiskolás Csoportjának ügyvezető igazgatója, a Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság, a Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaság, az Aquinói Szent Tamás Társaság, az Országos Ifjúsági Irodalmi Tanács rendes tagja, Esztergom főegyházmegyei cenzor, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, Kat. és Országos Tanáregyesület, a Hittanárok Országos Egyesületének, a Szent István-Társulat igazgató-választmányának tagja, az Országos Kat. Tanügyi Tanács tagja, a Zsófia Gyermekszanatórium igazgatósági tagja, az Országos Magyar Kat. Főiskolai Diákszövetség tanácsának tagja, az Országos Tanügyi Filmbizottság tagja, felavatott cserkészcsapattiszt, a 14. Holló cserkészcsapat örökös főparancsnoka, a X. cserkészker. társelnöke, a Magyar Cserkészszöv. Orsz. Intéző Bizottságának, a külügyi, a vízi, az öreg és a kisfiú albizottságainak tagja, az 1932. évi világjamboree vezető-lelkésze, a Szt. József hitközség képviselőtestületének tagja, több esztergomi és orsz. egyesület választmányi és rendes tagja, az Ifj. Vörösker. Egyesület ezüstérmének és a TESz. jubileumi érdemkeresztjének tulajdonosa, a Szoc. Testvérek rendes gyóntatója, a középiskolai fizikai és Gidró—Borosay-féle mennyiségtani iskolai könyvek átdolgozója, írt a „Fiatal Magyarság"-ba, a „Magyar Cserkész"-be, a „Zászlónk"-ba, a „Vezetők Lapjá"-ba, a „Szentföld" című műbe, a „Nemzeti Ujság"-ba. Tanulmányúton volt Jugoszláviában, Görögországban, Egyiptomban, Palesztinában, Szíriában és Törökországban. Beszédeket mondott az Egyetemi templomban, a kőszegi „Zászlónk"-ünnepén, a józsefvárosi „Credo" Egyesületben, a Szociális Testvéreknél, a Rezsőtéri templomban, Lovasberényben, és többször a rgimnáziumi ifjakhoz, előadást tartott a Studióban, a Szülők Szövetségében, az Aquinói Szent Tamás Társaságban, a kőbényai őrsvezetői tanfolyamon, s a Magyar Nők Szent Korona Szövetségében, cserkészavató beszédeket mondott Budapesten a ciszterciták-nál, Gödöllőn a premontreieknél, Pápán a bencéseknél, lelkigyakorlatokat tartott a Széchenyi-reálgimnáziumban és Sopronban a bencés székházban. A VI. ker. állami Kemény Zsigmond-reáliskola b) csoportjában elnökölt a szóbeli érettségi vizsgálatokon.

Bognár Cecil dr., a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karán a filozófia és kísérleti pedagógia magántanára, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság pszichológiai szakosztályának elnöke, a Szent István Akadémia, a Magyar Pedagógiai Társaság, az Aquinói Szent Tamás Társaság és a győri Kisfaludy Kör rendes, a Magyar Filozófiai Társaság és a Magyar Pszichológiai Társaság választmányi tagja; az Országos Középiskolai és az Országos Polgáriskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja. Előadásokat tartott az egyetemen, a Magyar Pedagógiai és a Magyar Filozófiai Társaságban. Munkatársa a Kat. Lexikonnak, a Pedagógiai Lexikonnak. Cikkeket írt a Pannonhalmi Szemlébe, az Athenaeumba és a napilapokba. A nagykanizsai piarista gimnáziumban elnökölt a szóbeli érettségi vizsgálatokon.

Dobrovich Ágoston dr., a Szent Kelemen cselédkongregáció prézese, a Szent Zitakör lelki igazgatója, a Foederatio Emericana Arrabona corp. lelkésze, az Orsolyiták rendes gyóntatója. Lelkigyakorlatokat tartott az Emericana hölgyeinek, a

Szent Angela-leánygimnázium felsőosztályosainak, orsolyita apácáknak. Különböző helyeken elmondott pasztorációs és szociális beszédeinek száma: 88. Könyvismertetést írt a Magyar Kulturába, cikkeket a Mária Kongregációba.

Havasi Lucius, vizsgázott cserkésztiszt, a Magyar Cserkészszövetség I. ker. intézőbizottságának tanácskozó tagja. A Foederatio Emericana Boconia corporatiójának lelkésze. Az Emericana lelkészi koronájának jegyzője. A cinkotai állami tanítónőképző-intézet Mária-kongregációjának prézese. Augusztus hónapban kilenc napig a révfülöpi nyaralóhelyen a Kat. Leányok Országos Szövetségének meghívására lelkészi teendőket végzett, az év folyamán ugyanezen szövetség szakosztályainak hat előadást tartott a magyar történelemről, a liturgiáról és a nagyhétről. A rendőrségen az egyházról és a modern korról beszélt. A budai Kat. Nőszövetség gyűlésén vetített képpel kísért előadást tartott Sopronról. Résztvett január—március hóban a Cserkészszövetség által rendezett térképészeti tanfolyamon. Szentbeszédeket mondott az 1. sz. katonakórházban, a józsefvárosi plébánia-templomban (iparostanoncok és leventék számára), s május hó vasárnapjain a Szociális Testvérek Béla király-úti kápolnájában (a kirándulóknak). Májusi szentbeszédet mondott a budai Szent Anna plébánia-templomban.

Horváth Kandid h. igazgató, a Kat. Háziasszonyok Országos Szövetségének választmányi tagja, lelkigyakorlatokat tartott az Iparrajziskola növendékeinek, tanoncoknak, s hetenkint 8 órában hitvédelmi előadásokat tartott iparostanoncoknak.

Kunst Gyula testnevelési tanár, a B. Sz. K. Rt. Leventeegyesület főoktatója és a Nemzeti Torna Egylet tornászainak kiképzője.

Linzer Szilárd, a rendi theológus növendékek prefektusa. Gregorián korális éneket tanított a Szent Skolasztika Oblata Szövetségben és az Egyetemi Hallgatónők Mária-kongregációjában. Irt a Magyar Kórus egyházzenei folyóiratba.

Nagy Amadé dr., gyóntató a Rókus-kórházban. Szentbeszédeket tartott a Rókus plébánia-templomban, a Szent Margit Leánykörben. Hitszónok az alsó osztályosoknál. Szentföldi útjáról két apácazárdában tartott ismertető előadást. Wencheim grófok Óhikígyósi templomában, a karácsonyi ünnepek alatt nyolc szentbeszédet mondott. A Zalamegyei Ujságba 24 sorozatos cikket írt. Iparostanonc leányoknak lelkigyakorlatot tartott a Teréz-templomban. Sokhelyen kisegítő gyóntatást végzett. Ismertető cikket írt még a Nemzeti Ujságba, Magyarságba, Budapesti Hirlapba Kalmár Gusztáv dr. könyveiről.

Nagy Julián, a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége versenyrendező bizottságának és pedagógiai bizottságának tagja, a Magyar Aero-Szövetség választmányának és ifjúsági bizottságának tagja.

Sólymoss Vendel. Cikkeket írt vidéki lapokba; segédkezett a fővárosi pasztorációban, mint az intézeti vegyeskar vezetője, szerepelt a Pázmány Péter Irodalmi Körnek a pesti Vigadóban tartott irodalmi estjén. Tagja a fővárosi bencés gimnázium építését előkészítő bizottságnak. Előadást tartott a Pápai Kat. Leányklubban.

Szekeres Bónis. A Signum Laudis tulajdonosa, a pápai Kat. Kör örökös tiszteletbeli tagja, az Országos Faluszövetség, a Kat. Háziasszonyok Országos Szövetségének, a Budapest-Józsefvárosi Keresztény Polgárok Körének és a Bencés Diákszövetség budapesti osztályának választmányi tagja, a székház gondnoka. Szentbeszédeket, népművelő előadásokat tartott Budapesten, Rákoshegyen, Rákosszentmihályon, Kiskunfélegyházán, Tápiószelén, Kecskeméten, stb. Cikkeket írt a Pestvármegyei Népművelésbe, Kamarai Értesítőbe, több napilapba, — könyvbírálatokat a kultuszminisztérium megbízásából a Népkönyvtárak számára.

Szívós Donát dr. Tartott 6 lelkigyakorlatot: Esztergomban 2, Vácott 2, Budapesten 1, Rákosfalván 1. — Beszédet mondott: rádióba, engesztelő kilenceden az Örökimádás-templomban (8 beszéd), Rákosfalván, a József-fiúárvaházban, a Szent Anna Kollégiumban, a józsefvárosi templomban, az intézet Szent Imre-ünnepélyével kapcsolatban, a József-fiúárvaház karácsonyfa-ünnepélyén.

Szolomájer Tasziló. Az Isteni Szeretet Leányai „Patrona Hungariae-Leánygimnázium"-ának igazgatója. „Érettségi összefoglalások a magyar történelemből" című iskolai segédkönyvet írt. Többhelyütt szentbeszédet mondott, lelkigyakorlatokat vezetett, történelmi tárgyú előadásokat tartott. A Pannonhalmi Szemlébe életrajzi tanulmányt írt Árpádházi Szent Erzsébetről.

Szunyogh X. Ferenc dr. az Aquinoi Szent Tamás Társulat rendes tagja, tartalékos százados-lelkész, a hadiérem tulajdonosa, cserkésztiszt, az öregcserkészek parancsnoka, az olasz „Croce di benemerenza" kitüntetés tulajdonosa, a rendőrlegénység valláserkölcsi oktatója, a Ward Mária-kollégium tanára, a Kat. Háziasszonyok Országos Szövetségének egyházi tanácsadója, a Szociális Misszióstársulat komáromi szervezetének tiszt. egyházi elnöke, a bencés oblátusok és obláták lelkiigazgatója. Szónoki működése: 10 lelkigyakorlatot vezetett, Budapesten az Elnök-utcai polgári fiúiskolában, a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége tagjainak, a bencés obláták, diákjaink édesapjának és édesanyjának, a rendőrlegénységnek és a hajléktalanoknak a menhelyen, Kecskeméten a férfiaknak, Gyulán a férfiaknak és a nőknek. Sorozatos beszédeket mondott a férfiaknak „A vallás és a modern lélek" (5), a K. H. O. Sz. tagjainak: „Mysteria Christi" (9), az obláták: „A misztikus lelkiélet" (9), „Krisztus a liturgiában" (12), „Az Ur-szolgálat iskolája" (12). Egyes beszédeket mondott Pestujhelyen, Gyulán, Rákospalotán, a józsefvárosi plébánián, a rádióban, stb. — Irodalmi működése: szerkesztette: Lelkiélet könyvei. X. kötet. Weber Norbert: Napjaink jótevője. — Liturgikus Ájtatosságok: 1. Bűnbánati ájtatosság. 2. Keresztút. A szentmise rövid magyarázata. — Kisebb cikkek és könyvismertetések, stb.

Zászlós István, József főherceg édesapjának, néhai József főhercegnek, a honvédség volt főparancsnokának életnagyságúnál nagyobb méretű bronzmellszobrát készítette el a győri tűzoltóság részére, melyet augusztus közepe táján a Győrött tartandó tűzoltókongresszus alkalmával lepleznek le.

V.

Tananyag.

Az 1889. Gimnáziumi Tantervben s a miniszteri rendeletekben, illetőleg az 1926. évi Tantervben és miniszteri rendeletben megkívánt tanítási anyagot a maga teljességében elvégeztük. A II. osztályban az utasításoknak megfelelőleg az idén elsőízben maradt el a latin nyelv.

VI.

Tankönyvek.

I. osztály. Római nagyobb katekizmus. Alszeghy—Sík: Magyar nyelvtan. Alszeghy—Sík: Magyar olvasókönyv. Bitter: Német nyelvkönyv. Kerékgyártó—Mohay: Természetrajz. Kalmár—Vargha: Földrajz. Gidró—Mattyasovszky: Számtan és geometria. Szent István-féle rendszerű földrajzi atlasz. Akadémiai helyesírás.

II. osztály. Római nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: Ószövetségi bibliai történetek. Alszeghy—Sík: Magyar nyelvtan. Alszeghy—Sík: Magyar olvasókönyv. Bitter: Német nyelvkönyv. Kerékgyártó—Mohay: Természetrajz. Kalmár—Vargha: Földrajz. Gidró—Mattyasovszky: Számtan és geometria. Szent István-féle rendszerű földrajzi atlasz. Akadémiai helyesírás.

III. osztály. Római nagyobb katekizmus. Radó—Rajeczky: Ujszövetségi bibliai történetek. Alszeghy—Sík: Rendszeres magyar nyelvtan. Alszeghy—Sík: Magyar olvasókönyv. Friml—Kemenes: Latin mondattan. Incze: Latin olvasókönyv. Bitter—Teveli: Német nyelvkönyv. Kalmár—Vargha: Földrajz. Mattyasovszky—Bodócs: A fizika elemei. Balogh: Magyarország története. Gidró—Mattyasovszky: Számtan és geometria. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz. Akadémiai helyesírás. Szent István-féle rendszerű földrajzi atlasz.

IV. osztály. Pokorny: Szertartástan. Alszeghy—Sík: Stilisztika. Lehr: Arany Toldyja. Friml—Kemenes: Latin mondattan. Incze: Latin olvasókönyv. Bitter—Teveli: Német nyelvkönyv. Marczell—Szolomajer: Egyetemes történelem. Kalmár—Vargha: Földrajz. Kerékgyártó—Somogyi: Ásványtan és vegytan. Borosay—Matytyasovszky: Algebra. Borosay—Mattyasovszky: Geometria. Kogutowicz: Iskolai atlasz. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz (Ó-kor). Akadémiai helyesírás.

V. osztály. Schütz: Hittan. Alszeghy—Sík: Retorika. Székely—Kemenes—Friml: Latin nyelvtan. Huszti: Plautus Captivi. Friml: Livius. Bitter—Teveli: Német nyelvkönyv. Birkás: Francia nyelvkönyv. Marczell—Szolomajer: Egyetemes történelem. Kerékgyártó—Mohay: Növénytan. Borosay—Mattyasovszky: Algebra. Borosay—Mattyasovszky: Geometria. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz. Akadémiai helyesírás.

VI. osztály. Schütz: Erkölcstan. Alszeghy—Sík: Poétika. Székely—Kemenes—Friml: Latin nyelvtan. Láng: Sallustius. Kerényi: Vergilius. Kuzmics: Cicero. Bitter—Teveli: Német nyelvkönyv. Birkás: Francia nyelvkönyv. Marczell—Szolomajer: Egyetemes történelem. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz. Kalmár—Vargha: Földrajz. Kerékgyártó—Mohay: Az emberek és állatok természetrajza. Borosay—Matytyasovszky: Algebra. Borosay—Mattyasovszky: Geometria. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmus. Akadémiai helyesírás.

VII. osztály. Schütz: Egyháztörténet. Prónai—Alszeghy—Sík: Magyar irodalomtörténeti olvasókönyv. Huszti: Plinius levelei. Fehér: Cicero De Signis. Kerényi: Vergilius Aeneis. Székely—Friml—Kemenes: Latin nyelvtan. Bitter: Schiller: Wilhelm Tell. Bitter—Teveli: Német nyelvkönyv. Birkás: Francia irodalomtörténeti olvasókönyv. Marczell—Szolomajer: Egyetemes történelem. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz. Mattyasóvszky—Bodócs: Fizika. Borosay—Mattyasovszky— Algebra. Borosay: Geometria. Horváth—Simon: Logaritmus-tábla. Melly—Párdányi: Egészségtan. Akadémiai helyesírás.

VIII. osztály. Schütz: Apologetika. Prónai—Alszeghy—Sík: Magyar irodalomtörténeti olvasókönyv. Vézner: Horatius. Balogh:Tacitus. Bitter: Német irodalomtörténeti olvasókönyv. Maywald: Goethe: Iphigenie auf Tauris. Birkás: Francia irodalmi olvasókönyv. Miskolczy—Szolomajer: Magyar oknyomozó történelem. Mattyasovszky—Bodócs: Fizika. Borosay—Mattyasovszky: Algebra. Borosay—Mattyasovszky: Geometria. Horváth—Simon: Logaritmus-táblák. Kornis: Logika és pszichológia Melly—Párdányi: Egészségtan.

Segédkönyvek. IV—VII. Burián: Latin-magyar és magyar-latin szótár. Jámbor—Kemenes: Római régiségtan. — IV—VII. Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár. — I—VIII. Fojtényi: Égi lant. Ujvári: Magyar-farncia és francia-magyar szótár. Németh—Solymos: Magyar diák daloskönyve. Tudomány és honvédelem. — I—VIII. Kőmives: Magyar irodalmi olvasmányok.

VII.

Könyvtárak és szertárak.

1. **Tanári könyvtár.** A tanári könyvtár ajándékozás folytán gyarapodott. A nagylelkű ajándékozók között szerepel a nm. külügyminisztérium 2 kötettel, a nm. honvédelmi minisztérium 2 művel, 4 kötetben, a M. Tud. Akadémia 1 kötettel, Kölcsey Dezső 1 kötettel, Angyal Kálmán, apát, több újsággal.

2. **Ifjúsági könyvtár.** Az ifjúsági könyvtár számára ajándékoztak: *Mattyasovszky Kasszián* dr., igazgató úr: Zadravecz: A Szentföld, 2 kötet, „Kafee", Barfus: Az elefántok földjén. France: Élet a termőföldben. Sorantell: A bélyeg. Endrődi Sándor: Népköltési bokréta. — *Zaymus Gyula* saját könyveiből 17 kötetet. — A *Pesti Hirlap:* Igazságot Magyarországnak. — *Antalffy* II. oszt. tanuló: A magyar halászat. — *Tóth Tihamér* dr. saját könyveiből 2 kötetet. — *A Közoktatási Tanács:* Tudomány és honvédelem című könyvekből 8 darabot.

3. **Segélyző könyvtár.** A szegényebb sorsú tanulókat az év elején kölcsöntankönyvekhez juttattuk. Minden kapott könyv után 50 fillér használati díjat szedtünk. A befolyt összeget és az év elején kapott 200 pengő átalányt könyvek kötésére és beszerzésére fordítottuk. 76 drb. könyv kötése 53 P 20 f., 86 drb. új könyv 317 P 56 f.; igazgató úrtól 53 P 20 fillért kaptunk, használati díjakból 198 pengő 70 fillért. Régi könyveket eladtunk, vagy új könyvekre cseréltünk át. Összesen vásárlásra fordítottunk 343 pengőt. Könyvsegélyben részesült 196 tanuló.

4. **Fizikai szertár.** A tavalyi év végén fejedelmi ajándékként kapott szertár karbantartására és kísérleti anyagok beszerzésére 341 pengő 58 fillért fordítottunk. — Gyarapodás ajándékozás útján: Babos Sándor dr., igazgató úrtól: 1 drb. iránytű, Németh Imre VIII. o. t.: 24 drb. fahasáb optikai kísérletekhez, Szepessi László VII. o. t.: 2 drb. Weinhold-korong és több kisebb lencse, Luib Iván III. o. t.: 1 drb. mágnespatkó. Tóth Aladár főiskolai tanár úr ajándéka: 6 drb. Palatin-rács.

5. **Mennyiségtani szertár.** Ábrahám Károly VII. o. t. ajándékából egy szögletes fatest, Euler tételének szemléltetéséhez.

6. **Természetrajzi szertár.** Vendl Aladár dr. műegyetemi tanár úr tudományos értekezéseiből, cikkeiből 32 könyvet adományozott.

Spannraft ezredes úr preparált csontvázrészeket adományozott.

Ugyancsak adományoztak még: *Vinkó-testvérek* egy repülőhalat, galandférget. *Wencheim Denise* grófnő egy ritka ölyvet. *Bartha Jenő* fogorvos úr egy kitömött lengyel libát. *Tóth Imre* IV. oszt. tanuló egy preparált fürjet. *Rácz Tibor* II. oszt. tanuló egy drb. foglyot. *Pelzer* százados úr vezuvi hamumintát. *Ádám S.* II. oszt. tan. 2 trópusi lepke, üveg alatt. *Veszely György* III. oszt. tan. egerésző ölyv. *Barna Kornél* ezredes úr, egerésző ölyv. *Magasházy Dénes* IV. oszt. tan., egerésző ölyv. egy harkály. *Nedeczky* I. oszt. tan., dísztök. *Gróf Teleky János* egy kitömött réti sas. *Smiedt János* IV. oszt. tan., jód-alkohol. *Varsányi* úr a kémiai szertár számára adományozott sok kénsavat, sósavat, salétromsavat, műtrágya-mintákat, ólmot és egyéb kémiai anyagokat. — *Vigh B.* igazgató úr a kémiai kísérlethez cseppfolyós levegőt adott és eszközöket kölcsönzött. *Dr. Nagy Amadé* kémiai gyakorlatokat tartott s az ebből befolyó összeget, 64 pengőt, a kémiai szertár felszerelésére fordította. Még a szertár számára adott egy kis üveg port a libiai sivatagból, kőzeteket a piramisból, a fáraók-sírjából, királyok völgyéből, a Szentföldről, vizet a Holttengerből, stb.

7. **Történelmi és földrajzi szertárban** nem történt semmi változás.

8. **Művészettörténeti szertár.** Főtisztelendő Linzer Szilárd tanár úr a renesszánsz mesterek műveinek színes reprodukciógyüjteményét (60 színes műkép) adományozta a művészettörténeti szertárnak. A főtisztelendő tanár úrnak ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

9. **Rajzszertár.** Ez évben nem gyarapodott. A szertár anyagát képző tárgyak összértéke kb. 300 pengő.

10. **Színházi szertár.** A színházi szertár állománya: 12 teljes kulissza, számos apróbb kulissza, 9 apródruha, 6 manóruha, 12 színes tunika, 2 fehér tunika, 6 köpeny, 1 öltözet bársonyruha, kardok, csákók, vértek.

11. **Aero-kör szertára.** Hálás köszönettel kell megemlékeznünk Schvachulay Sándor mérnök úrról, aki a körnek 1 sikló-modellt és 2 mótoros-modellt ajándékozott és nagyon gyakran látogatta meg a műhelyórákat, hol a tagoknak ezer apróléklos tanáccsal volt munkájukban segítségükre. — Kovásznay László dr., főmérnök úr, egy elektromos forrasztópákát ajándékozott.

12. **Tornaszertár.** A tornaszertárt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium február havában 5 pár sífelszereléssel és 5 pár sícipővel, összesen 200 pengő értékben, május havában pedig — pengő értékű, torna- és atlétikai felszereléssel gyarapította. A nagylelkű adományért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. — A tonaszertár a sportkör vagyonából pedig 1 drb. jéghokki kapusfelszereléssel és 8 drb. jéghokki-dresszel gyarapodott.

13. **Sport-szertár.** A sportkör evezős szakosztályának tulajdonában a következő csónakok vannak: Pannonhalma, mótoros csónak; Tihany, őrsi; Szent Imre, négyes. Nursia, kétpárevezős csónak.

14. **Zenetár.** Ez évben új kótákra ,régi kóták köttetésére és hangszereink rendbentartására 87 pengő 20 fillért fordítottunk.

VIII.

Ifjúsági egyesületek.

1. Alsó osztályok Mária-Kongregációja.

A kongregációnak három tagozata volt. I. oszt. jelöltek, Szent Imre-kongregáció (prefektus: Soós J.). II. oszt. Szent Placid-kongr. (pref.: gróf Teleki Károly). III. oszt. Szent Maurus-kongr. (pref.: Schmalz J.). A II. osztálynak és a felsőbb kongregációknak jelöltjeit (47) 1931 december 8-án vette fel rendes tagoknak Blieszner Ágoston prépost-plébános úr a plébánia-templomban.

Mindegyik kongregáció intenzív munkával igyekezett kettős célját megvalósítani. A belső lelki elmélyülést szolgálták a növendékeknek saját gyakorlati előadásaik, felolvasásaik a keresztény ifjú jellemnevelő munkájáról és a prézes beszédei a kegyelmi élet értékeléséről és megvalósításáról, az imádságos, Eucharisztikus, önfegyelmező, tiszta életről; az apostolkodást pedig XI. Pius katolikus akciószervezeteinek szellemében négy szakosztályban gyakorolták a kongreganisták. A hitvédelmi szakosztály különösen a katolikus sajtó érdekében dolgozott. 80 példányban helyezte el családok asztalán az egyszerű és művelt lelkeknek egyaránt katolikus gondolatokat, életpéldákat nyujtó Szív-ujságot. A karitatív szakosztály az irgalmasság testi-lelki cselekedeteinek szellemében működött, karitász szentekkel foglalkozott és szegényekért dolgozott. (L. karitász-akció.) A liturgikus szakosztály igyekezett a kegyelmi életközösségből kiszakadtakat az élővizek forrásaihoz, szentgyónás, szentáldozás és vasár- és ünnepnapi szentmisehallgatáshoz vezetni rokonok — ismerősök körében. Foglalkozott a szentmisével és az egyházi évvel. Végül a missziós szakosztály a katolikus világmisszió felkarolása érdekében végzett apostolkodó munkát.

A Mária-kongregáció-lapot 60 példányban olvasták a növendékek. Kongregációs könyvtára a három tagozatnak együtt több mint 200 könyvből áll, melyeket részben ajándékul kaptak egyes kongreganistáktól, részben pedig vétel útján szerezték. *Linzer Szilárd* prézes.

2. Felső osztályok Mária-Kongregációja.

Minden osztályban, IV—VIII., külön gyűltek össze a fiúk kongregációs gyűlésekre, melyek mindegyikén a prézes szólott hozzájuk.

December 6-án és 8-án szépen sikerült ünnepséget tartottak a következő műsorral: 1. a) Magyar, Szűz Anyádnak (régi egyházi dal), b) Beethoven: Himnusz az éjhez. Előadta az intézeti vegyeskar. 2. Ünnepi beszéd. December 6-án mondta: Bangha Béla dr. S. J. házfőnök, december 8-án: Strommer Viktorin dr. O. S. B. házfőnök. 3. a) Purcell: Air, b) Weixelgärtner Egon: Chanson. Csellón előadta: Szarvas Zoltán VII. o. t., zongorán kísért: Weixelgärtner Egon VII. o. t. 4. Harsányi L.: A Grál-serleg köré. Szavalta: Károly László VII o. t. 5. Mécs L.: Anyánk... Szavalta: Kós Rudolf VII. o. t. 6. Mendelssohn: Rondo capriccioso. Előadta: Weixelgärtner Egon VII. o. t. 7. Magasi A.: Szomorú könyörgés Szent Erzsébethez. Szavalta: Spannberger Gedeon VIII. o. t. 8. a) Ludwig Hoffmann: Lockenköpfchen . . . b) Fr. Jos. Schmid: Festmarsch . . . Előadta az intézet zenekara. — „Gamaliel." Bibliai dráma két felvonásban. Irta: Eschelbach—Sólymoss. Személyek:

december 6-án: Péter apostol: Tatár J. VII. o. t., Kaifás főpap: Helyes L. VII. o. t., Gamaliel írástudó: Olofsson K. VII. o. t., Alexandros írástudó: Duchon L. VII. o. t., Annás, Kaifás apósa: Erdélyi T. VII. o. t., Jefta, tanácstag: Kós R. VII. o. t., Kaleb, tanácstag: Lippay J. VII. o. t., Longinus, katona: Mlinkó Z. VII. o. t., A templomőrség kapitánya: Darabánt G. VII. o. t., Első szolga: Szabó Gy. VI. o. t., Második szolga: Hegedűs M. VI. o. t., Egy öreg tanácsos: Szenczy V. VII. o. t., Afer: Pőcze Zs. V. o. t., Jezabel: Staics L. V. o. t. — December 8-án az előbbi szereposztással a következők szerepeltek: Németh J. VIII. o. t., Neuhold Z. VIII. o. t., Bruzer J. VIII. o. t., Babarczy T. VIII. o. t., Fügi K. VIII. o, t., Keppler A, VIII. o. t., Mártonffy M. VIII. o. t., Zólyomi L. VIII. o, t., Semlitsch A, VIII. o. t., Zólyomi I. VI. o, t., Baross D. VI. o. t., Horváth I. VIII, o. t., Szádeczky-Kardos Gy. V. o. t., Mlinkó G. V. o. t, — Katonák; tanácsosok: Kubik A., Ocskay, Balázs I., Nagy Gy. VI. o. t. — Történik Jeruzsálemben Krisztus után 34-ben, a zsidó nagytanács termében.

Mindkét előadáson a szereplők tehetségük és erejük legjavát adták s ennek köszönhető az a lelkesedés, mellyel a közönség kísérte az egyes számokat. Itt mondunk ismételten mély hálával köszönetet Blieszner Ágoston prépost-plébános úrnak, ki a felvételt végezte december 8-án, Bangha Béla Jézus-társasági, Strommer Viktorin bencés házfőnök uraknak, kik ünnepi beszédükkel tüzet gyujtottak lelkünkben, hogy tudjunk égni Krisztusért és az Ő Egyházáért. Ugyancsak kongreganista hálával emlékezünk meg Sólymoss tanár úr jóságáról, mellyel Gameliel című színművét rendelkezésünkre bocsátotta, s ezzel hozzájárult, hogy ünnepségünk megrázó erővel vésődjék közönségünk lelki élményei közé.

A jövedelemből a kápolnának juttattunk összesen 160 pengőt, szegény fiúk segélyezésére 150 pengőt, oltárdíszítésre a közös szentmisék alkalmával 40 pengőt, színházi beszerzésre 160 pengőt. *Horváth Kandid,* prézes.

3. Önképzőkör.

Kisfaludy Károly Önképzőköre ebben az évben a további rendszeres munka számára akarta az alapot megvetni. Az alakulógyűlésen a tisztikar tagjaivá a következőket választották:

Elnök: Mártonffy Miklós VIII. o. t., alelnök: Mlinkó Zoltán VII. o. t., jegyző: Sarkady László VIII. o. t., aljegyző: Erdélyi Tibor VII. o. t., pénztáros: Keppler Antal VIII. o. t., osztálypénztárosok: Darabánt Endre VIII. o. t., Darabánt Géza VII. o. t., Darabánt Zoltán VI. o. t., Lippay György V. o. t.

Gyűlésünk havonként volt, összesen tehát nyolc. Ebből háromnak ünnepélyesebb jellege volt. Az októberi gyűlést ugyanis a magyar vértanuk emlékének szenteltük. Műsora:

1, Himnus,

2. Mozart: D-dur hangverseny. Játszotta: Ruzsbatzky Sándor, VII. o. t., kísérte: Weixelgärtner Egon, VII. o. t.

3. Krüger Aladár: Mozdonyok beszélgetnek. Szavalta: Spannberger Gedeon VIII. o. t.

4. Ünnepi beszédet mondott Czeizsing László VIII. o. t.

5. Kozma Andor: Karthágói harangok. Szavalta: Györffy Gábor VIII. o. t.

Decemberben az Elektromos Művek aranykoszorús dalkörének (vezényelte: Müller Károly országos karnagy, zeneigazgató), D. Szerémy Magda hegedűmű-

vésznőnek, Dárday Viktor szavalóművésznek közreműködésével nagyszabású hangversenyt rendeztünk. Műsora a következő volt:

1. a) A Dalkör jeligéje; b) Nessler: Esti dal; c) Pogatschnigg: Dal a dalról. (Férfikarok.) — 2. Pugnani—Kreisler: Preludium és allegro; Szerémi G.: Magyar ábránd. Előadta: D. Szerémy Magda, hegedűművésznő. Zongorán kísért: K. Szerémy Elza. — 3. a) Palmgren: Tengerész a szénégetők között; b) Palmgren: Bölcsődal; c) Lob: Májusban. A baritonszólót énekelte: Kővágó Lajos, operaénekes, egyesületi tag; d) Müller: Magyar dalok: I. Arra az alvégen, II. Hogyan tudtál úgy elmenni, III. Oda a kocsmába. (Férfikarok.) — 4. Versek. Előadta: Dárday Viktor, a Magyar Színház tagja. — 5. Strauss: Duna-keringő. Férfikar, zongorakísérettel. — 6. Sarasate: Romanza Andaluzza Hubay: Poème (No. 6.). Előadta: D. Szerémy Magda. Zongorán kísért: K. Szerémy Elza. — 7. a) Demény: Szerenád; b) Hoppe: Magyar népdalok. (Férfikarok.) — 8. Strauss: Daloskedv. Férfikar, zongorakísérettel.

Márciusban ismét hazafias ünnepet rendeztünk a következő programmal:

1. Elnöki megnyitó: Mártonffy Miklós VIII. o. t. — 2. Ünnepi beszéd. Mondotta: Havasi Lucius, bencés tanár. — 3. Sajó Sándor: Magyar ének 1915-ben. Szavalta: Ocskay Rudolf VI. o. t. — 4. Saint-Sains: Allegro a passionato. Zongorán játszotta: Weixelgärtner Egon VII. o. t. — 5. Végvári: Nagy magyar télben. Szavalta: Győrffy Gábor VIII. o. t.

A rendes gyűléseink egyúttal pályázat is volt. A legjobb felolvasást, verset, novellát, beszédet és szavalatot jutalmaztuk. A szavalóverseny eredménye a következő:

Szavalatból a felső csoportban: 1. Spaunberger Gedeon VIII. o. t., 2. Brúzer József VIII. o. t., 3. Olofsson Károly VII. o. t. — Az alsó csoportban: 1. Ocskay Rudolf VII. o. t., 2. Kiss László VI. o. t., 3. Jancsó Mihály VI. o. t,

Az önképzés igazi munkája azonban a szakosztályokban folyt. Ezek az idén alakultak és egyelőre a következők működtek:

a) Zenei szakosztály. Vezetője: Weixelgärtner Egon, VII. o. t. Ez a szakosztály kezelte a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól kapott magyar dallemezeket, melyekkel a rendes magyar oktatás lett élénkebb. Ezenkívül beszereztünk gramofonlemezen hat rövid operát: Gounod: Faust-ját; Bizet: Carmen-jét; Verdi: Trubadur-ját; Wagner: Lohegrin-jét; Kármán: Csárdás királynőjét és Rossini: Sevillai borbélyát. Az összejöveteleken ezeket dolgoztuk fel magyarázatokkal és hallgattuk meg. Ezeken kívül tartott ez a szakosztály két gyűlést Beethowenről, Haydnról és a modern zeneszerzőkről. Műveikből részben a fiúk maguk adtak elő, részben gramofonlemezekről hallgattuk.

b) A művészi szakosztály vezetője Olofsson Károly VII. o. t. Ez a szakosztály beszerzett egy episcop-vetítőgépet, hogy így az előadásokat vetített képekkel élénkítsék. Többször volt a Szépművészeti Múzeumban. Ezenkívül művészi kiállítást rendezett a pünkösdi ünnepek alatt. A jól sikerült kiállítás eredménye a következő: az 1. és 2. díjat együtt kapták ki Tanos Géza VIII. o. t. (rajzaiért) és Olofsson Károly VII. o. t. (festményeiért). Dícséretet nyertek: Kós Rudolf VII. o. t. (festmények), Zólyomi Lajos VIII. o. t. (karikaturák), Jancsó Mihály VI. o. t. (rajzok és festmények), Semlits Alajos VI. o. t. (rajz, festmény), Hegedűs Mátyás VI. o. t., Schváb Károly VI. o. t. (másolatok). A fényképpályázat még nem teljesen sikerült; dícséretet kaptak és könyvjutalmat: Doroghy Miklós VIII. o. t., Vadkerty Lajos VIII. o. t., Győrffy Gábor VIII. o. t., Novák Sándor VII. o. t., Mattyasovszky Tamás VII. o. t., Erdélyi Tibor VII. o. t. és Ocskay Rudolf VI. o. t.

Az Önképzőkör pályázatot hirdet.
A szünetben készült rajz, festmény, fénykép, iparművészeti tárgyak, kézügyességi munkák, stb. közül minden csoportban a három legjobb munkát jutalmazzuk.
Határidő: 1932 szeptember 30.

c) A nyelvi szakosztály az eszközök megszerzésére fordította fő gondját. Az angol és olasz nyelv elsajátítására, továbbá a kötelező francia nyelv gyakorlására megszereztük mind a három nyelvből a Linguaphon-lemezek irodalmi és utazási kurzusát. Megvan továbbá ugyanezen nyelvekből a kezdő tanfolyam is. A rendszeres tanulást már ebben az évben nem tudtuk megkezdeni. De a jövő tanévben — tekintettel a nagy cserkész Jamboreera is — annál erősebben akarjuk megkezdeni és folytatni.

d) Az önképzést szolgálja az Önképzőkörnek az idén megnyilt olvasódélutánja és könyvtára. Az olvasódélutánokon 30 különböző folyóirat állt az ifjúság rendelkezésére. Ez az intézményünk nagyon megnyerte Pintér Jenő tanker. kir. főigazgató úr tetszését is. Könyvtárunkban három nagy csoport van: az első az irodalmi művelődést elősegítő könyvek csoportja, a második a katolikus kultúrkönyvtár, melyet szeretnénk úgy kifejleszteni, hogy egyetemi hallgatóinknak is szolgálatára lehessen, a harmadik a szórakoztató könyvek csoportja. Ebben a divatnak is engedtünk, hogy a könnyű olvasmánnyal ráneveljük az olvasókat a komolyabb művek olvasására.

Jól tudjuk, hogy nem megy még minden a legmegfelelőbb módon. De csak a útmutatása szerint megvetni a szebb jövő számára.
kezdetén vagyunk az Önképzőkör életének és az alapokat akartuk a vezető tanár

Szunyogh X. Ferenc, vezető tanár.

4. Cserkészet.

A 314. számú Czuczor Gergely cserkészcsapat a vakációban, 1931 június 23-tól július 13-ig, Fejérvárcsurgón táborozott. A háromhetes táborban résztvett 62 tanuló, Vlasics Róbert bencés tanár, a csapat szervezője és első parancsnoka vezetésével. Segítői voltak a táborban Mudrány István, Rothnágel László és Kettner Béla, a csapat segédtisztjei, továbbá Jéhn Antal, a soproni bencés gimnázium csapatának segédtisztje. A tábor Károlyi József gróf úr birtokán volt, közelben tóban fürödhettek a cserkészek. Olyan jól érezték magukat, oly nagy szeretettel vették őket körül, hogy mindig csak a legnagyobb hálával tudunk mecénásainkra visszagondolni. A nyáron ezenkívül Németh Imre és Wurmhörger Gyula Sándor János úr vezetésével bolgárországi táborozáson vett részt.

Az 1931—32. iskolaévben nagy változáson ment át a csapat. Szivós Donát dr., aki a csapatot két éven át vezette, a csapat vezetéséről lemondott, s helyébe Havasi Lucius, a soproni bencés cserkészcsapat volt parancsnoka vette át a csapat irányítását. Az évi munka megindulása nehézségekbe ütközött. A csapattól el kellett válniok Mudrány Istvánnak, Kettner Bélának, s az új vezetők csak nehezen tudták az öregebb cserkészek bizalmát és ragaszkodását megnyerni.

Iskolaévi programmul a belső munkát, a jellem kiépítését, a cserkészpróbákra való készülést és a jamboreera való készülődést tűzte ki a parancsnok. A csapat felhasznált minden kínálkozó eszközt célja elérésére. A tíz törvény szelleméről, a

fegyelemről tárgyaltunk a havonkint tartott csapat- és rajgyűléseken, s a hetenkint tartott őrsi összejöveteleken.

A kiképzés mélyítésére szolgált a kerület által rendezett *versenyeken* való részvételünk is. Résztvettünk a Budapest környékének ismerete, Magyarország földrajza, megfigyelés, első segély, Morze-jelek leadása versenyeken. Magyarország földrajzából első helyre jutott Mlinkó Zoltán VII. o. tanuló. Ezen kívül a versenyeken jutalmat kaptak: Puskás Ferenc, és Silhavy Tibor.

A csapat maga is rendezett versenyeket. Minden fogadalmas cserkész résztvett az első segély-, Morze- és sátorverési versenyünkön. A sátorverési verseny győztes őrse jutalmul kis emlékszalagot kapott, melyet a kivonulások alkalmával őrsi zászlója mellett hordhat.

A jamboree érdekében lendületet vett a *nyelvtanulás* is. Fischer Sándor vezetésével októbertől márciusig két csoportban 42 cserkész tanulta az angol nyelvet. Solymoss Vendel tanár úr jóvoltából pedig 23 tanuló cserkész 50 százalék kedvezményben részesülve, a francia nyelvet és társalgási gyakorlatokat tanulta.

Az *idegenvezetői tanfolyamnak* is lelkes látogatói voltak cserkészeink. Alemann Ágoston, Haller Kálmán, Hanisch József, Magasházy Dénes, Nedeczky György, Olajos Andor, Óhegyi Lajos, Ráskay László, Szakváry Károly, Szalády László, Szádeczky-Kardos György, Stolnitzky Gyula, Tomachek Pál a II., Nagy Ferenc, Puskás Ferenc, Rácz Gábor, Silhavy Tibor és Wurmhörger Gyula a III. idegenvezetői tanfolyam látogatói voltak.

A legtöbb fiú ezek közül rendszeresen jár azóta az idegenvezetői őrsi gyűlésekre, szemináriumokra, s a nyáron résztvesz az idegenvezetők Gödöllőn rendezendő egyhetes táborán.

Lendületet vett a külföldi cserkészekkel való levelezés is.

Hogy jó, képzett cserkészeink legyenek, 18 fiút küldtünk srővezetői tanfolyamra; hármat a husvéti, 11 fiút a pünkösdi országos, 4 cserkészt a júniusi kerületi őrsvezetői táborra. A táborban a napló gondos kiállításáért Szabó János V. o. t. jutalomban részesült. Az idei iskolaév folyamán HÖK-tagok lettek: Szabados Béla, Szabó János, Riegler Richárd, akik a pünkösdi őrsvezetői táborban szerepeltek is már, mint kiképzők. Január-március hóban vasárnaponkint a parancsnok a csapatban tartott őrsvezetői konferenciákat.

Belső életünk fokmérője a *próbázás* is. 37 tanuló tette le a III. o., 20 a II. o., 12 az I. osztályú próbát. 11 cserkész tett különpróbát.

Megalakult a *kiscserkészet* is. Az érettségizett cserkészeink számára Szunyogh Xavér dr. veeztése mellett *öregcserkészet* alakult. Tervbe vettük a *vízicserkészet* megszervezését is, volt is hónapokon át víziőrs, de részint a csónakszerzés kérdése, részint az ujjáalakulás nehézségei gátoltak abban, hogy femutatható eredményt érjünk el. Mindamellett Knoll István, Sömjén György, Szabó János, Szalády László résztvettek a kerületi, február-március havi vízi őrsvezetői tanfolyamon, Szalády László ezen kívül weekend-vízitáborban is volt.

Nem hanyagoltuk el a *kirándulásokat* sem. A cserkész szereti a természetet, s ha sok időt vesz is el a távolság, mégis felhasználtuk a szünetnapokat és a vasárnapokat, hogy a budai hegyek tiszta, egészséges levegőjét magunkba szívhassuk. Kétszer voltunk a hárshegyi Cserkészparkban, kétszer a Csillagvizsgáló-intézetben, a hidegebb időkben. Ősszel és tavasszal bejártuk a Remete-hegyet, a Hármashatárhegyet, a Csillebércet, Máriamakkot, Kerek-hegyet. Nagyobb, kétnapos kiránduláson is voltunk: a husvéti vakációban. Nagykedden indultunk 24-en Pomázra, a HÉV. villamosvasúton. Innen gyalog mentünk Dobogókőre, másnap reggel gyalog Esz-

tergomba. Ugyanezen időben hat kerékpáros cserkész, Osterer Gusztáv segédtiszt, vezetésével 4 napos kiránduláson volt Esztergomban és környékén. A csapat- és rajkirándulásokon kívül őrsi kirándulások is voltak. E téren különösen a síelők őrse, s a víziőrsnek készülődő második őrs szerzett magának érdemeket.

A Magyar Cserkészszövetség munkájába is belekapcsolódtunk. December 6-án és március 20-án az Ország Zászlója előtt őrséget álltunk, december 21-én egy őrs képviselte a csapatot a hárshegyi Cserkészparkban rendezett I. ker. karácsonyi ünnepségen. Szeptember 30—október 9. a kerületnél, április 24—május 6. között a Szövetségnél tettünk szolgálatot. Május 6-án résztvettünk a kerületi cserkésznapot előkészítő propagandafelvonuláson, május 8-án a cserkésznap műsoros előadásán a csatakiáltás és sátorverés, továbbá a kerékpáros bemutatón szerepeltünk.

Egyéb szolgálataink:

Szeptember 9-én díszőrség Izabella királyi hercegasszony temetésén.

Szeptember 27-én kivonulás a Szent Gellért-ünnepségre. Kivonulás az Eucharisztikus körmenetre.

November 1-én díszőrség Czuczor Gergely sírjánál.

November 16-án a karitász akcióra a VIII. ker. plébánia felszólító íveinek széthordása a kerületben.

December 14-én ruhagyüjtés a szegények számára.

Május 24-én a bérmáláskor a rendezésben segítés.

Május 25-én Endresz György és Bittay Gyula, a Justice for Hungary áldozatainak temetésén való részvétel. Június 7-én részt vettünk a Szentatya 75. születésnapját ünneplő szerenádon.

Az I. ker. február hónapban rendezett előadására 40, a cserkésznapra 108 jegyet adtunk el.

A csapat maga is rendezett *ünnepélyeket.* Legnagyobbszabású volt a február 14-én és 21-én tartott műsoros délutánunk. A műsor a következő volt:

1. *Prológus.* Irta: Erdélyi Tibor reálgimn. VII. o. t. Mondta: Vigh Béla IV. o. t.

2. *Cserkészinduló.* Előadta: Solymoss Vendel tanár vezetésével a reálgimnázium vegyeskara.

3. *A javító vizsga.* Irta: X. Előadták: Loschdorffer János VII. o. t., Szalády László VI. o. t., Nedeczky György IV. o. t.

4. *Tréfás dalok.* Énekelte a reálgimnázium vegyeskara.

5. *Cserkésztoborzó.* Tánc. Betanította:: Kreutz Gyula tánctanár. Táncolták: Sztaics L. V. o. t., Haller K., Kovásznay L., Magasházy D., Sass-Kortsák I., Szakváry K. IV. o. t., Deák J., Mattyasovszky M., Szemere Gy., Szokola F. III. o. t.

6. *Örökké élő dal.* Színjáték. Irta: Koszterszitz József. Szereplők: Széchy Ilonka: Urbán Márta. Széchy Rózsika, a bakfis: Urbán Évike. Széchy Buckó, elsős: Varsányi Gy. III. o. t. Széchy Gyurika, kis fiú: Butkay Béla. — Náluk lakó diákok: Domány Géza szigorlómérnök: Noficzer Károly orvostanhallgató, Bagó Gergő, VII-es: Mlinkó Zoltán VII. o. t., Olofsson Károly VII. o. t. Bagó Sanyi, III-as: Della-Donna Albán V. o. t., Schág Károly III. o. t. Diáknép: Béla VI-os, Helyes Lajos VII. o. t. Paksi, Szuló, Csida, Róka, Zengő, ötödikesek: Szabó György VI. o. t., Károlyi Károly VII. o. t., Pál József, Szabados Béla, Takács Gedeon V. o. t. Manus, elsős: Michaletzky V. III. o. t. János bácsi, a korcsolyaegylet szolgája: Nagy Ferenc VII. o. t., Agilis főrendező: Tatár József VII. o. t. Tömeg: diákok, főiskolások. Apródok: Bartha Miklós, Röder Vilmos, Salomváry György II. o. t., Anders Ottó, Janda Elek, Varga János I. o. t. Konferált: Erdélyi Tibor VII. o. t.

Az ünnepéllyel kapcsolatban tombola-játék volt. 150-nél több tárgy került kisorsolásra. A tombolatárgyakat intézetünk növendékeinek szülei ajándékozták a csapatnak. Ezúton is köszönetet mondunk nekik.

Bensőséges ünnepély volt a fogadalomtétel, illetőleg a fogadalom megújítása a Svábhegyen, a Csillagvizsgáló Intézet udvarán, 1932 április 24-én. Délután fél 6 órára vártuk kedves vendégeinket. A fogadalomtételt megelőzte egy rövid színjáték. Radványi Kálmántól: Magyar muskátli angol földön c. színjátékot Olajos Endre, Szakváry Károly, Tomaschek Pál és Hollop Endre IV. o. tanulók adták elő. A fogadalom végén Silhavy Tibor szavalta el Timon: Van még magyar c. költeményét. Befejezésül Kelemen Krizosztom úr, a pannonhalmi Szentbenedek-rend koadjutora mondott magasszárnyalású beszédet, buzdítva a fiúkat a természet szeretetére, mely az Istenhez vezet. Fogadalom után a vendégek a közeli vendéglőbe vonultak, ahol olcsó pénzen bőséges vacsora várta őket. Fél 8 órakor kezdtük a vidám tábortüzet. Az ünnepély háromnegyed 9-kor ért véget.

Zártkörű, de bensőséges, meleg ünnepély volt a december 22-én rendezett karácsonyfa-ünnepély is. A karácsonyfa köré ülve, fogadta a csapat a parancsnok ajándékát, s meglepetésszámba ment a kis elsős gimnázisták fellépése: a betlehemes-játék.

A cserkészet az idei iskolaévben vagyonilag kevéssé gyarapodott. Részben a gazdasági helyzet magyarázza meg, hogy az ünnepélyünk a mult évhez viszonyítva csak keveset jövedelmezett. Tagsági díjakból 123 pengőt szedtünk össze. Vagyonunkat a cserkészszertár gyarapítására fordítottuk. Három drb. őrsi, egy drb. parancsnoki és két drb. négyszemélyes sátort, 3 drb. fegyvert, térképeket, könyveket szereztünk be. Az iskolaév közben jótékonyságra, s a cserkészek segélyezésére 112 pengőt adtunk ki.

A csapat munkája a vakációban nem szünetel. Már erősen folynak a készlődések a nagy táborra. Június 20-án indulunk Szolomájer Tasziló és Havasi Lucius tanárok vezetésével a borsodmegyei Sajószentpéter közelében felverendő táborunkba.

A csapat szervezete: parancsnok: Havasi Lucius; segédtisztjei: Oszterer Gusztáv, Szabó László és Biedel György. Őrsvezetők: Olofsson Károly, Mlinkó Zoltán, Hanisch József; Rácz Gábor, Sömjén György, Wurmhörger Gyula; Hackspacher András, Németh György, Bartha László. Titkárság: Riegler Richárd (parancsnoki könyvvezető), Ráskay László (naplóvezető). A cserkészek jelenlegi létszáma: 88.

Farkaskölykek. Mattyasovszky igazgató úr kezdeményezésére megalakult az I. osztályban a kiscserkészek, Farkaskölykek csapata. Azért fontos ez, mert pedagógiai szempontból nem akarjuk, hogy tanulóink, akik már az elemiben farkaskölykek voltak, más iskolák csapataihoz visszamenjenek. A gyűlés az utóbbi időben hetenkint egyszer van. Tárgya: valami elmélet, ének és legfőképpen játék. Az Akela segédje: Szalády László VI. o. t., cserkész. Két alkalommal nagyobb kirándulást rendeztünk: a svábhegyi Csillagdához a cserkészekkel és a Szent Annakápolnához. A fiúk száma a tartalékkal együtt 30. Jövőre már az I. és II. osztálynak is lesz csapata. A csapat vezetője: Nagy Amadé dr.

Havasi Lucius, parancsnok.

5. Aero-kör.

Vezető tanár: Nagy Julián, ifjúsági elnök: Maronyák Sándor VII. o. t. — Vitéz Hegyeshalmi Halassy Tibor mérnök úrnak 1931. október 11-i előadása al-

kalmával alakult meg. Azóta hetenkint kétszeri műhelyórák keretében ismerkedtek meg a tanulók a sikló és mótoros modellrepülőgépek elméletével és Svachulay Sándor mérnök úr ajándék minta-modelljei nyomán s részben önálló tervezések alapján is, szorgalmasan készülődtek a versenyekre. Házi siklóverseny volt 1932. január 24-én. Győztesek: Kovásznay László IV. o. t., Maronyák Sándor VII. o. t., Erdélyi Tibor VII. o. t. 1932. április 17-én az Eötvös-reállal szemben (Budapesten az első) intézetközi siklóversenyen 58 : 53 pont arányban győztek. Egyéni bajnok: Neuhold Gábor V. o. t.

A május 29-re tervezett országos versenyre 28 gépet neveztek; a versenyt azonban a kedvezőtlen időjárás miatt őszre halasztották.

Nagy Julián, vezető tanár.

6. Sportkör.

A sportkör neve: Szent Benedek Reálgimnáziumi Sportkör. Budapest déli csapata. Igazolási száma: 444. Tiszteletbeli elnöke: Mattyasovszky Kasszián dr., igazgató, vezető tanára: Kunst Gyula, testnevelési tanár.

A sportkör működését szeptember havában kezdte meg az evezés és úszás gyakorlásával, a Szúnyog-szigeten, és ezt a munkáját tavasszal, egész az iskolai év végéig szorgalmasan folytatta. Az atlétikai szakosztály már szintén szeptemberben megkezdte rendszeres tréningjeit s a Bszkrt. sporttelep vezetőségének jóvoltából annak pályáján heti 2 órában gyakorolhatott. Az október 6-iki Kegyeleti stafétafutásban az idén vettünk először részt, elég szép eredménnyel. Az atletikai szakosztály május második felében tartotta meg házi versenyeit az összes korosztályok részvételével. November havában ismét megkezdődik a műugrás, vízipólózás és úszás rendszeres gyakorlása a margitszigeti sportuszodában, s a Kisok., majd pedig a Musz. rendezésében lefolytatott versenyeken diákjaink I., II., III. és IV. helyezést értek el. A téli sportokat is nagy szeretettel gyakorolták a fiúk; több alkalommal voltunk a budai hegyekben sí-túrán, korcsolyázni és jég-hokizni pedig főleg a városligeti műjég-pályán. Jéghoki-csapatunk is ezidén szerepelt először s a másodosztályú bajnokságban III.-ik helyezést ért el. A torna-szakosztály is egész télen át szorgalmasan működik, s résztvett a Kisok. rendezésében lefolytatott februári kerületi, márciusban pedig az országos bajnokságban. A versenyek eredményei: Duchon László országos bajnokságot nyert, a csapatok tagjai pedig I., II. és III.-ik helyezéseket, továbbá 5 drb oklevelet és összesen 96 drb érmet hoztak haza. A vívósportot szintén nagy számban gyakorolták növendékeink s a házi versenyen hat csoportba osztva vettek részt. Az országos tőrcsapatbajnokságban intézetünk csapata III.-ik helyezést ért el. A céllövő szakosztály, valamint a többi szakosztály is évi működéséről egy-egy házi verseny keretében számolt be.

1. **Házi tornaverseny.** I. oszt. Első: Borbély Elek. II. oszt. Első: Hegyeli Endre. III—IV. o. összetett versenye. Első: Schág Károly III. o. t. V—VI. o. összetett versenye. Első: Floxberg Károly VI. o. t. — *Egyéni verseny.* Nyujtó. Első: Bartucz Antal VIII. o. Korlát. Első: Bartucz Antal VIII. o. Ló. Első: Darabánt Géza VII. o. Gyűrű. Első: Bartucz Antal VIII. o. — *Műszabadgyakorlat.* Első: Duchon László VII. o. Házi bajnok a négy szeren Bartucz Antal VIII. o., második: Duchon István VII. o., harmadik Floxberg Károly VI. o. tan.

2. **Házi vívóverseny.** I. csoport tőr. Első: Keppler László III. o. II. csoport tőr. Első: br. Mattyasovszky Mátyás III. o. III. csoport tőr. Első: Sömjén György VI. o.

IV. csoport tőr. Első: vitéz Denki Ágoston VIII. o. t. I. csoport kard. Első Knoll István V. o. II. csoport kard. Első: Lakits Elemér VI. o. III. csoport kard. Első: Tóth Lajos VII. o. t.

3. **Házi úszóverseny.** I—II. o. mellúszás. Első: Halász Gyula II. o. — II. o. gyorsúszás Első: Schmidt Imre II. o. III—IV. o. mellúszás. Első: Sass-Kortsák István IV. o. III—IV. o. gyorsúszás. Első: Fehér György IV. o. V—VI. o. mellúszás. Első: Takáts Gedeon V. o. V—VI. o. gyorsúszás. Első: Ocskay Rudolf. VII—VIII. o. mellúszás. Első: Spannberger Gedeon VII. o. VII—VIII. o. gyorsúszás. Első: Spannberger Gedeon VIII. o.

4. **Házi atlétikai verseny.** 50 m futás. Első: Reiner György II. o. 60 m futás. Első: Horváth Károly IV. o. 80 m futás. Első: Kubik Arisztid VI. o. 100 m futás. Első: Lippay István VII. o. 110 m gátfutás. Első: Lippay István VII. o. 40 m futás. Első: Koós Rudolf VII. o. I. csoport, távolugrás. Első: Görög Géza IV. o. I. csoport, magasugrás. Első: Görög Géza IV. o. II. csoport, távolugrás. Első: Ocskay Rudolf VI. o. II. csoport, magasugrás. Első: Lippay István VII. o. Súlydobás. Első: Ocskay Rudolf VI. o. Diszkoszdobás. Első: Ocskay Rudolf VI. o.

Kunst Gyula, vezetőtanár.

IX.

Érdemsorozat.

A számok magyarázata. *Magaviselet*: 1 = példás, 2 = jó, 3 = szabályszerű, 4=kevésbbé szabályszerű. *Előmenetel*: 1=jeles, 2=jó, 3=elégséges, 4=elégtelen.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Sarang K. Péter.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
	Anders Ottó	2	2	3	3	3	3	3	2	1	1
	Barabás Károly	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
	Binzberger Ferenc	2	2	3	4	3	2	3	2	2	2
	Bisits József	1	2	2	2	3	2	3	2	1	2
5	Bódy László	1	1	3	3	3	3	3	3	fm	2
	Bogdán Sándor	2	1	2	2	3	2	2	2	1	1
	Borbély Elek	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1
	Csernyánszky Imre	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2
	Degenfeld-Schonburg O. gr	1	2	3	2	3	3	2	2	1	1
10	Drozdik Jenő	1	1	2	3	3	2	2	3	2	2
	Fodor Gyula	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
	Gara István	1	1	3	3	3	3	3	3	2	3
	Gáti Béla	1	2	2	2	2	3	3	3	2	2
	Gáti Endre	1	1	2	2	2	3	2	3	2	2
15	Girscht Ferenc	1	1	2	2	3	1	2	2	1	2
	Janda Elek	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
	Kainberg Ottó	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2
	Kárpáthy Lajos	2	1	3	3	3	3	3	3	1	1
	Kertész Imre	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1
20	Kisfaludy István	2	1	2	3	3	2	3	3	3	2
	Kiss Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
	Komarnicki Ádám	2	2	3	2	3	3	2	3	2	1
	Kovacsics Pál	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2
	Kozma Arisztid	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
25	Kresz Géza	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2
	Lappat György	2	1	2	3	3	1	3	3	1	2
	Liptsey Imre	1	1	1	1	2	1	2	3	fm	2
	Lovász György	1	1	2	3	1	2	2	2	2	2
	Madaras Jenő	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1
30	Marschalek Béla	1	1	2	3	3	1	2	2	1	1
	Márton Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Monostory Ödön	1	1	2	3	3	3	3	2	2	1
	Mensáros Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Mészáros Ferenc	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1
35	Mészáros Gyula	2	1	2	3	3	1	2	2	1	1
	Metzger Miklós	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
	Miklósy Dezső	1	1	2	3	1	1	2	2	1	1
	Nagy György	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1
	Nagy István	1	1	3	3	2	2	3	2	2	2
40	Nagy Kálmán	2	2	3	4	4	3	4	3	2	2
	Nedeczky Árpád	2	2	2	3	2	2	3	3	1	2
	Nemes Béla	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1

I. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
	Noficzer Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nógrády István	1	1	2	2	3	2	1	3	2	1
45	Panek Ödön	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2
	Paravicini István	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Páris Ervin	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
	Pasteiner Iván	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
	Petrik Ottó	2	1	1	1	1	2	1	2	1	2
50	Pék György	1	1	3	3	2	1	2	2	1	2
	Pistelka Rezső	1	1	1	1	1	1	1	2	fm	2
	Prückler József	1	2	3	3	4	3	2	3	2	2
	Punk Tibor	1	1	3	2	2	2	2	1	1	1
	Rándl Miklós	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
55	Reiner Endre	1	1	2	3	2	1	2	1	1	1
	Schneider László	1	1	1	3	3	2	3	2	3	2
	Schuschny Aurél	1	2	2	2	1	1	2	3	2	2
	Senyei Ákos	1	2	2	3	3	2	3	1	2	1
	Sever József	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2
60	Sikos Károly	1	2	2	3	2	2	3	1	2	2
	Soós József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sorbán István	1	1	2	3	2	2	2	2	1	2
	Spannraft József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Springer Ferenc	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
65	Strobl Jenő	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1
	Szatmári József	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2
	Szentkuthy István	1	1	1	2	1	1	2	1	2	2
	Szlamecska László	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1
	Tanyai Géza	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2
70	**Tanczel Antal**	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Tokár István	2	1	3	4	3	3	4	3	2	3
	Tóth József	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
	Turzó Árpád	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Uray Géza	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2
75	**Vadkerty Gyula**	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Varga János	1	1	2	3	1	2	2	2	1	1
	Várkonyi Ödön	2	2	3	3	4	3	4	2	1	2
	Weszely Ernő	2	2	3	3	2	2	3	2	2	2
	Windt László	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1
80	Winter Pál	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2
	Magántanulók:										
	Bartucz József	—	1	2	3	1	2	3	2	—	—
	Básty István	—	1	2	2	1	1	2	1	—	—
	Bróz József	—	1	1	1	1	1	1	2	—	—
	Cziráky Béla gróf	—	1	2	1	1	1	1	1	—	—
85	Cziráky László gróf	—	1	3	3	2	3	3	3	—	—
	Fiáth Lázár	—	1	2	2	2	1	1	1	—	—
	Krausz Jenő	—	1	1	1	1	1	1	1	—	—
	Majdán János	—	1	2	2	2	1	2	2	—	—
	Nagyszeghy Jenő	—	1	2	2	3	3	1	1	—	—

Kimaradt: Freissperger Béla, Kutscher Szilveszter, Matolay Pál, Méhes Endre, Strausz Árpád.

Beiratkozott: 94.

Bizonyítványt kapott: 89.

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Linzer Szilárd.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
	Antalfy Gusztáv	2	1	3	3	3	2	2	2	1	3
	Ádám Sándor	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2
	Baczony László	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
	Baján László	2	1	1	1	2	1	2	3	1	1
5	Banos György	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2
	Bartha Miklós	1	2	2	2	3	2	1	2	2	2
	Bauer Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Benkő József	1	1	3	3	3	2	3	2	1	1
	Bergmann Tibor	1	2	3	3	3	2	3	3	1	2
10	Bisits Tibor	2	2	2	3	2	2	3	1	1	2
	Brunner Károly	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Brúzer Miklós	2	2	3	4	2	2	3	2	2	3
	Cserhalmi Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Cserna Jenő	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
15	Dobos Imre	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
	Faraghó István	1	2	2	3	2	1	3	2	1	3
	Foitl Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Frisch Gábor	1	1	3	3	3	2	3	2	2	2
	Galambos Ferenc	1	2	2	2	1	2	3	1	2	1
20	Görög Jenő	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2
	Halász Géza	1	1	2	4	2	2	3	2	1	1
	Harmath Arisztid	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1
	Hegyeli Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Iváskó János	1	2	1	2	1	1	2	2	2	1
25	Janda Iván	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1
	Jászai József	2	1	2	3	3	2	3	3	3	2
	Jókai Kurucz József	1	2	3	4	2	2	3	2	fm	2
	Kállay Kristóf	1	1	3	3	2	1	2	2	1	2
	Kertész György	2	1	2	2	1	1	1	1	2	2
30	Kocziány László	1	1	1	2	1	1	3	2	2	1
	Kotaszek Sándor	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1
	Köhler György	1	3	3	4	3	2	3	3	fm	3
	Ladó László	1	2	3	1	3	1	3	3	2	2
	Lehmann Kálmán	2	3	3	4	3	3	3	3	fm	3
35	Lenkei Antal	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2
	Merza Tibor	1	2	2	4	3	2	3	2	fm	3
	Móri Ferenc	2	1	2	2	2	2	3	1	2	2
	Nagy Hugó	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2
	Nagy László	1	1	2	3	1	1	2	2	2	2
40	Niszler Ferenc	1	2	2	3	2	1	3	2	1	2
	Paiter Gyula	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1
	Pallos Tibor	1	2	3	3	3	2	3	3	2	3
	Papp Ferenc	2	3	2	4	3	2	3	3	2	3
	Pataki Kornél	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1
45	Pálfy Gyula	1	1	2	3	3	2	2	1	1	1
	Pálfy József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Pélyi László	1	2	3	3	4	2	2	3	1	2
	Pordány Ferenc	1	1	2	3	2	2	3	2	1	1
	Radán Iván	2	2	3	3	3	2	2	2	1	2
50	**Ráskay Pál**	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1

II. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
	Rátz Tibor	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
	Reiner Imre	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Ridly Péter	2	2	2	3	3	2	3	1	1	2
	Romek Árpád	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1
55	Rónai Elemér	1	2	3	3	3	1	3	3	fm	3
	Rónay Tihamér	2	1	2	3	2	1	3	2	2	1
	Röder Vilmos	1	1	2	2	2	1	2	2	fm	2
	Ruprecht Ferenc	1	2	3	3	3	1	3	1	1	2
	Salomváry György	2	1	3	3	3	1	3	2	1	1
60	**Scheuling István**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schik Jenő	1	1	2	1	2	1	2	1	fm	1
	Schmidt Imre	1	2	3	3	3	1	2	2	1	1
	Seidenleder Zoltán	1	2	3	3	3	2	3	2	1	2
	Sternischa Olaf	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
65	Szabó Gergely	2	2	3	4	4	2	3	2	2	2
	Szenkovits Ernő	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2
	Szőke Endre	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2
	Tamás János	1	1	2	3	2	1	2	1	2	2
	Tatár János	1	1	2	3	2	2	2	3	1	2
70	gróf Teleki Károly	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2
	Thuránszky László	2	1	2	1	1	1	2	1	fm	2
	Timkó Imre	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Trombitás Andor	1	1	2	2	2	1	2	2	fm	2
	Udvarhelyi László	1	1	2	2	1	2	1	1	fm	1
75	**Várdai István**	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
	Vendl Aladár	1	1	1	2	2	1	1	1	fm	1
	Vermes Antal	1	2	2	3	3	1	2	2	2	2
	Viola Tamás	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Voloncs Pál	2	2	3	4	3	2	3	3	2	2
80	Vrábel László	1	2	2	4	3	2	3	1	1	2
	Winkler Sándor	3	2	3	4	2	1	3	3	1	2
	Magántanulók:										
	gróf Károlyi István	—	1	1	1	1	1	1	1	—	—
	Lesti József	—	3	3	4	3	3	3	2	—	—
	gróf Széchenyi Ferenc	—	1	2	1	1	1	1	1	—	—
	Szili Péter	—	1	3	2	3	2	3	3	—	—

Beiratkozott: 85.

Bizonyitványt kapott: 85.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Szivós Donát dr.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Alemann Frigyes	1	2	2	2	1	2	1	1	3	2	2	—
	Babos Sándor	1	2	2	2	3	1	1	1	2	2	2	—
	Bähr Gusztáv	1	1	2	2	2	3	2	1	2	2	2	—
	Berkó Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—
5	Bittó Imre	2	1	2	2	3	2	1	1	2	1	1	—
	Borsiczky Sándor	3	2	1	2	2	3	1	3	2	1	2	—
	Brozek János	1	1	3	3	3	3	3	2	3	1	2	—
	Butkay Imre	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2
	Czirer Ákos	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—
10	**Deák János**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Eberling Kázmér	1	2	2	3	4	3	3	3	3	3	2	—
	Eberstein Ferenc	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	fm	—
	Enökl Dezső	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	fm	—
	Eperjessy István	2	1	3	2	3	2	2	2	3	2	2	—
15	Fekete Géza	1	1	2	2	3	2	1	1	2	1	2	—
	Gergely Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1
	Horváth Andor	2	2	3	4	4	3	3	2	4	3	2	—
	Istvánffy Dénes	1	1	2	3	3	1	1	1	2	2	1	—
	Keppler László	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	—
20	**Kliment Alajos**	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Kőmíves István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Körmendy Nándor	2	2	3	3	4	3	2	2	3	2	1	—
	László Iván	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	3	—
	Lengyel Ferenc	2	1	2	3	4	2	3	3	2	2	2	—
25	Lenkei Tibor	2	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1
	Luib Iván	1	1	1	2	3	1	2	1	2	2	1	—
	br. Mattyasovszky Mátyás	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	—
	Mihaletzky Vilmos	1	2	2	2	3	2	1	1	2	2	2	—
	Molnár Endre	2	1	2	2	3	3	1	2	2	2	2	—
30	Németh Andor	1	1	2	2	2	2	1	2	2	3	2	—
	Óhegyi Miklós	1	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1	—
	Okolicsányi Károly	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	—
	Olajos Kálmán	1	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2	—
	Pál István	1	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—
35	Philipp Károly	1	1	2	2	3	2	3	2	3	2	1	—
	Piszova Ervin	1	1	1	2	3	1	2	2	2	2	2	—
	Polyánszky György	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	—
	Richter Vladimir	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—
	Rotsing Ferenc	2	2	3	4	4	3	3	2	4	2	2	—
40	Ruttai Ferenc	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2	1	—
	Schág Károly	2	1	2	2	3	2	1	1	2	2	1	—
	Schmalz József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	—
	Schuhmann György	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
	Schwáb Gyula	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	—
45	Simon Rezső	1	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2	—
	Simonyi Mihály	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	—
	Somfay Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
	Sorbán Pál	1	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2	—
	Szabó Sándor	1	2	1	1	3	2	2	2	2	2	2	—
50	Szabó Zsigmond	1	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	—

III. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Szakváry Jenő	1	2	2	3	2	2	1	1	3	1	1	—
	Szemere György	2	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1	—
	Személyi László	1	2	2	3	3	2	1	1	3	3	2	—
	Szokola Ferenc	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	—
	Szőcs József	1	2	2	2	3	3	2	2	2	1	1	—
55	Sztrakos György	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—
	Takács István	1	2	2	3	3	2	2	3	3	1	2	—
	Tallián István	1	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	—
	Tarnóczy Rudolf	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	—
	Tas József	1	1	2	3	3	3	1	2	3	3	fm	—
60	Tatarek László	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	—
	Tóth Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Tower Edwin	1	2	2	3	3	1	1	1	3	2	fm	—
	Udvarhelyi Gyula	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—
65	Üst Géza	2	1	2	2	3	2	1	2	3	1	1	—
	Varsányi György	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
	Veszely Ferenc	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—
	Wéber Gábor	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	—
	Wiesner István	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
70	Zehrer Béla	1	3	4	4	4	3	3	3	3	2	1	—
	Zsalakó Károly	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	—
	Magántanulók:												
	Cziráky Pál gróf	—	1	2	2	2	2	1	1	2	2	—	—
	Hönich András	—	2	2	2	2	1	1	1	2	3	—	—
	Mádi Kovács Ferenc	—	2	3	3	2	1	3	2	2	1	—	—
	Schuszter László	—	3	3	4	2	3	2	3	4	1	—	—
	Wessely György	—	1	2	2	1	1	3	1	2	1	—	—

Beiratkozott: 75.

Bizonyitványt kapott: 75.

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Horváth Kandid.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Bartha István	1	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	—
	Bauer Sándor	1	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	—
	Benedek Miklós	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	
	Berán Ferenc	1	2	3	3	3	3	3	2	3	1	fm	1
5	Bérczy György	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Boldini Ferenc	1	1	2	3	3	2	2	2	2	1	fm	1
	Bongor István	1	2	2	3	3	2	2	2	1	1	fm	1
	Böszörményi László	1	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1	—
	Braun György	1	1	2	2	3	1	1	1	2	2	2	—
10	Csordás Ödön	2	3	3	4	3	2	3	3	3	2	1	—
	Czeglédy Ottó	2	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1	—
	Cziglán István	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	—
	Einöder Antal	1	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	1
	Fehér György	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2	1	—
15	Fényes István	1	1	1	2	3	2	3	3	2	1	2	—
	Fodor László	1	3	3	3	3	4	3	3	3	2	1	—
	Fóris Tibor	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—
	Görög Géza	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1	—
	Haller Kálmán	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	—
20	Hausvater József	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1	1	—
	Hegedüs László	1	2	2	3	3	2	1	1	1	1	1	1
	Heinrich Béla	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	—
	Hollopp Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
	Horváth Károly	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	—
25	**Hóman Bálint**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—
	Kotaszek Károly	1	1	2	2	3	1	2	2	2	2	1	—
	Kovásznay László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Laub János	1	2	2	3	3	1	2	2	2	1	2	—
	Magasházy Dénes	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	—
30	Majoch Tibor	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—
	Matusek Endre	1	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	1
	Márton Zoltán	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—
	Miklós Ferenc	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1	—
	Móri János	1	2	2	3	3	1	2	3	3	2	1	—
35	Nedeczky György	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	—
	Nemenz Rudolf	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2	fm	—
	Nyárády Iván	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Óhegyi Lajos	1	2	1	2	2	1	3	2	2	2	1	—
	Olajos Andor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
40	Petrik Sándor	1	2	2	3	3	2	3	2	3	1	2	—
	Privler Béla	1	2	2	3	3	2	1	2	2	2	2	—
	Potz Nagy László	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—
	Regele Károly	1	2	3	4	3	3	3	3	3	2	2	—
	Reiss-Guttay Ágoston	2	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2	—
45	Rotsing Árpád ism.	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	—
	Sass-Kortsák István	2	3	2	3	3	2	3	3	3	2	1	—
	Schmidt János	1	1	1	2	2	2	3	3	2	2	1	—
	Sümeghy Gyula	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	—
	Svarba Zoltán ism.	1	2	2	3	3	3	3	2	3	2	fm	—
50	Szakváry Károly	1	2	2	3	1	1	1	1	2	2	1	—

IV. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Szandovits Andor	2	2	2	3	2	1	3	2	3	2	2	—
	Szádeczky-Kardoss Gábor	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	fm	—
	Székely Tibor	1	2	2	3	3	2	2	2	3	3	1	—
	Sztaics István	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	—
55	**Tomaschek Pál**	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—
	Totorán József	2	2	2	3	3	1	1	1	2	2	1	1
	Tóth Imre*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tóth Tibor	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1	—
	Vénusz Ferenc	2	2	2	3	3	1	3	3	3	3	1	—
60	**Vigh Béla**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Zólyomi László	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	1	—
	Zupka Lajos	1	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	—

Beiratkozott: 62.

Bizonyítványt kapott: 61.

* Nem tett vizsgálatot.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Nagy Julián.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Alemann Ágoston	1	1	2	3	2	3	2	2	2	2	2	—
	Bagi Dénes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Berán Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Bogdán Tasziló	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	fm	—
5	Della Donna Albán	1	2	2	2	1	1	3	2	2	1	1	—
	Esztergályos József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—
	Fejér György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
	Galiotti Henrik	1	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—
	Geréb Zoltán	2	1	2	3	2	2	2	3	2	2	2	—
10	Gucker Géza	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1	2	1
	Hegyeli Zoltán	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—
	Hizsa László	1	1	2	3	3	3	2	3	4	3	1	—
	Hódinka Dénes	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	—
	Kehrling Béla	2	2	3	4	2	2	2	2	3	2	2	—
15	Keller Róbert	2	1	2	1	2	1	1	1	3	2	2	—
	Kiss László	1	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2	—
	Kmoskó András	1	2	3	3	2	3	2	1	3	3	2	—
	Knoll István	1	1	2	2	2	3	1	1	3	2	2	—
	Kovács Dénes	2	2	3	3	3	2	2	3	4	3	2	—
20	Kurecz Lóránt	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	—
	Lippai György	2	1	2	2	2	1	2	3	2	3	1	—
	Madaras Aurél	1	1	2	2	2	2	1	2	3	1	1	1
	Mlinkó Géza	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	—
	Muth Ádám	1	2	2	3	3	3	2	2	3	2	1	1
25	**Nagy Kázmér**	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	fm	—
	Neuhold Gábor	1	1	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2
	Novák László	1	1	2	2	3	2	2	2	3	2	fm	—
	Pap József	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	—
	Pál József	1	1	2	2	3	2	2	2	1	1	2	—
30	Piliczár Pál	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—
	Poós János	1	1	2	3	2	3	3	3	3	3	1	—
	Pordány Tibor	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	1	1
	Pőcze Zsigmond	1	2	2	2	2	3	1	2	2	2	1	2
	Rajner Micsinyei Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
35	**Ráskay László**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Ridly István	1	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	—
	Riegler Richárd	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	—
	Riemer Ödön	1	2	3	2	2	2	2	1	2	2	2	1
	Rózsa Béla	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	—
40	**Schaden György**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Simon Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Szabados Béla	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Szabó János	1	2	2	3	3	2	3	2	3	3	1	—
	Szádeczky Kardos György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	—
45	Személyi Kálmán	1	1	2	3	2	3	3	2	1	3	2	1
	Sztaics László	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	—
	Takács Gedeon	1	2	3	3	2	3	2	3	3	3	1	—
	Tallián György	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—
	Tompa M. János	1	2	3	4	3	4	3	3	4	3	fm	—
50	Tordy László	1	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	—

V. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Varsányi Keresztély	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Vittinger István	1	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2	—
	Magántanulók:												
	Seydl Antal	—	1	2	3	1	3	2	2	2	2	—	—

Kimaradt: Kremnitzky Vilmos.

Beiratkozott: 53.

Bizonyítványt kapott: 52.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Szolomájer Tasziló.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Balázs József	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	—
	Barna Libor	2	2	2	3	3	2	2	2	2	3	2	2	—
	Bartha László	2	1	3	3	2	2	3	1	1	2	2	2	—
	Beckmann Ferenc	2	2	3	3	3	3	2	1	1	3	3	2	—
5	Bogdán Béla	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	1	—
	Boldini János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1
	Darabánt Zoltán	1	2	1	2	1	1	2	1	2	3	2	1	—
	Della-Donna Mihály	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Derecskey György	1	2	2	3	2	2	2	1	2	3	3	fm	2
10	Drozdik János	1	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	—
	Fekete Zsigmond	1	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	—
	Floxberger Károly	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1
	Hajdu József	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—
	Hajnal Alajos	1	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	—
15	Hanisch József	1	1	2	3	2	1	2	1	1	2	1	1	1
	Hegedüs Mátyás	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1	1	—
	Hoffstaedter Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Jancsó Mihály ism.	2	2	3	3	3	3	3	2	2	3	1	2	—
	Jiraszek Nándor	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2	fm	—
20	**Kanderka István**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
	Kanta Béla	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	—
	Kubik Arisztid	1	1	2	3	2	3	2	2	1	2	1	1	—
	Laczkó Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	fm	—
	Lakits Elemér	1	2	2	2	2	2	3	3	1	2	1	1	—
25	Lifka Róbert	2	1	3	2	3	2	2	2	2	2	2	1	—
	Luib Ákos	2	1	3	3	3	2	3	2	2	3	3	1	—
	Mikes István	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2
	Molnár Ernő	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—
	Nagy György	1	2	2	3	3	2	2	1	1	3	3	2	2
30	Nagy Valér	2	1	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2	—
	Németh György	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	—
	Németh Miklós	1	2	3	3	1	2	3	1	1	3	2	2	—
	Ocskay Rudolf	2	2	2	3	3	3	3	1	1	3	2	1	—
	Paulikovics Elemér	2	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	—
35	Rácz Gábor	1	1	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	—
	Rónay Aladár	1	1	2	3	2	2	2	2	1	3	2	fm	—
	Schmiedhoffer Gyula	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2	fm	—
	Schwáb Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Semlitsch Alajos	2	2	1	3	2	3	2	2	2	2	1	1	—
40	Silhavy József	2	2	2	3	3	2	2	1	2	2	2	2	2
	Silhavy Tibor	2	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2
	Sömjén György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—
	Stolnicky Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—
	Szabó György	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	—
45	Szabó Lóránt	1	1	2	3	2	1	2	1	1	3	2	2	—
	Szalády László	2	2	3	3	2	2	3	1	1	3	2	2	2
	Szinte Géza	1	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	—
	Tanos László	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	1	—
	Tomschey Ottó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
50	Ugron István	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—

VI. OSZTÁLY.

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Raiz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Varga László	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	—
	Vinkó Ferenc	2	1	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	—
	Voloncs István	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—
	Zólyomi István	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—
	Magántanulók:													
55	Baross Dénes	—	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	—	—
	Kozma Nándor*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Müllner József	—	3	3	3	3	1	3	4	4	3	2	—	—
	Zsótér Andor	—	1	2	2	2	2	2	2	1	3	3	—	—

Kimaradt: Kócsy Géza.

Meghalt: Fleischer Vilmos.

Beiratkozott: 60.

Bizonyítványt kapott: 57.

* Nem tett vizsgálatot.

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Szunyogh Xavér Ferenc dr.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás
	Ábrahám Károly	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	—
	Baletics Konstantin	2	1	2	2	3	2	1	2	2	2	3	3	—
	Balogh Ferenc	1	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	3	—
	Berzsenyi László	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	3	fm	—
5	Brückner József	1	1	2	2	1	3	1	2	2	2	3	3	—
	Czeha László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—
	Darabánt Géza	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	3	1	—
	Duchon László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Erdélyi Tibor	2	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	—
10	Fleischer Rezső	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	—
	Hackspacher András	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	3	—
	Halasy Géza	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—
	Helyes Lajos	2	2	2	3	3	4	2	2	3	3	2	2	—
	Károlyi Károly	2	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	—
15	**Kolbinger János**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3	—
	Kós Rudolf	1	1	1	2	3	3	2	2	2	2	1	2	—
	Kotaszek István	1	1	2	2	3	2	1	2	2	2	2	1	—
	Kuslits Ferenc	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	—
	Lippay István	1	1	2	3	3	2	3	2	2	3	2	1	—
20	Maronyák Sándor	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	—
	Mattyasovszky Tamás br.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	—
	Mlinkó Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—
	Nagy Ferenc	1	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	fm	—
	Novák Sándor	3	1	2	3	3	3	3	3	2	3	2	fm	—
25	**Olofsson Károly**	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	—
	Puskás Ferenc	1	1	1	2	3	3	2	2	2	3	2	3	—
	Rácz Gábor	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	fm	1
	Rónai Zoltán	2	2	2	3	3	2	2	2	1	3	3	2	—
	Ruzsbatzky Sándor	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	—
30	Sugár Gábor	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	—
	Szarvas Zoltán	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	fm	—
	Szenczy Vilmos	1	1	1	2	2	3	1	2	1	1	2	3	—
	Szepesi László	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	—
	Tabódy Pál	1	1	2	3	2	3	2	2	3	3	3	fm	—
35	Tatár József	3	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2	—
	Timár József	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	—
	Tormay Tamás	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	fm	—
	Weixelgärtner Egon	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	fm	—
	Wurmhörger Gyula	2	1	2	3	2	1	3	3	3	2	2	2	—
	Magántanulók:													
40	Barczy Zoltán	—	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	—	—
	Loschdorfer János	—	1	1	2	2	2	1	2	2	2	3	—	—
	Müller Endre	—	2	2	3	2	3	2	2	2	2	3	—	—

Kimaradtak: Piacsek József, Tóth Lajos.
Beiratkozott: 45.
Bizonyítványt kapott: 43.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Dobrovich Ágoston dr.**

Folyószám	A tanuló neve	Magaviselet	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcselet	Rajz	Testgyakorlás
	Babarczy Tibor br.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fm
	Bartucz Antal	1	1	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1
	Bohuniczky Barna	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	fm
	Brúzer József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Czeiszing László	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1
	Darabánt Endre	2	1	2	2	2	1	1	3	3	2	2	1
	Vitéz Denkey Ágoston	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1
	Doroghy Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fehér László	1	1	1	3	2	3	1	1	2	2	2	1
10	**Fejér György**	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	fm
	Fügi Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Füzesséry Andor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gáti Amadé	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
	Grob Gedeon	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	fm
15	Gundelfingen György	2	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Győrffy Gábor	2	1	2	2	3	2	2	2	3	3	3	1
	Halmi Miklós	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
	Holló János	1	1	2	2	3	2	1	3	3	2	1	1
	Horváth Imre	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	1
20	Kelemeny Alajos	1	1	1	2	2	1	1	2	3	1	2	1
	Keppler Antal	2	1	1	3	3	2	1	2	2	2	1	1
	Márton László	1	1	2	3	3	2	1	2	3	2	2	1
	Mártonffy Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Mikes Ferenc	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2	2	2
25	Milasóvszky Géza	1	2	2	3	3	2	2	2	2	3	2	fm
	Molnár László	1	1	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Nagy Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Neuhold Zoltán	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1
	Németh Imre	1	1	2	2	2	1	1	1	2	3	2	fm
30	**Oppelcz Károly**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Pocsnáry Tibor	1	2	2	3	3	3	2	3	3	1	1	1
	Popper Béla	1	1	2	2	3	2	2	2	3	2	2	1
	Prichystal József	1	1	1	3	2	3	1	1	1	2	1	2
	Sarkady László	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	3	1
35	Scheuling József	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1
	Seidenleder Lajos	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1
	Spannberger Gedeon	2	2	2	3	2	1	2	3	3	3	2	1
	Steer György	1	2	3	3	2	2	1	2	3	2	1	fm
	Stein László	2	1	2	2	2	2	1	2	3	3	2	fm
40	**Szarvas Béla**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szarvas József	1	2	2	3	3	2	2	2	3	2	3	fm
	Tanos Géza	1	1	2	2	3	2	1	2	2	2	1	1
	Tanos János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Vadkerty Lajos	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	1
45	Wachtler László	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	1
	Wlassics Pál	1	1	2	3	3	3	1	2	3	3	2	1
	Zádor Miklós	1	2	2	2	2	1	1	2	3	2	3	2
	Zólyomi Lajos	1	1	2	2	3	2	1	2	2	2	1	1

Beiratkozott: 48.
Bizonyítványt kapott: 48.

X.

Érettségi vizsgálat.

Az írásbeli érettségi vizsgálatokat május 17., 18. és 19-én tartottuk meg. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 48 tanuló. A tételek a következők voltak:

1. Magyar nyelv és irodalom: „Az ember tragédiája" és a kereszténység — és: Célszerűség a természetben.

Eredmény: 21 jeles, 18 jó, 9 elégséges.

2. Latin nyelv és irodalom: Cicero: Laelius de amicitia c. 4.

Eredmény: 31 jeles, 9 jó, 8 elégséges.

3. Német nyelv és irodalom: Kölcsey Ferenc: Az erény útja.

Eredmény: 17 jeles, 19 jó, 11 elégséges, 1 elégtelen.

Az érettségi vizsgálatoknak szóbeli része június 8—14-ig volt Madarász István dr., apát-prelátus, miniszteri tanácsos úr elnöklete alatt.

Az eredményt, az érettségi idejét tekintve, csak a következő értesítőben közölhetjük.

XI.

Statisztikai adatok.

A tanulók száma. A nyilvános tanulók száma október elsején 500 volt. Ezek osztályonkint a következőképpen oszlottak meg: I. o. 85, II. o. 81, III. o. 75, IV. o. 61, V. o. 53, VI. o. 56, VII. o. 41, VIII. o. 48.

Az osztályzatot nyert nyilvános tanulók száma június 15-én 486 volt. Ezek osztályonkint a következőképpen oszlottak meg: I. o. 80, II. o. 81, III. o. 71, IV. o. 61, V. o. 52, VI. o. 54, VII. o. 39, VIII. o. 48.

Tehát a nyilvános tanulók száma az iskolai év folyamán 14-gyel, azaz 2·2%-kal csökkent.

A tanulók vallása. Róm. kath. 504, gör. kath. 6. Százalékban: róm. kath. 98·82%, gör. kath. 1·18%.

A tanulók anyanyelve. Magyar: 489. Százalékban 100%.

A tanulók nyelvismerte. Csak magyarul beszél 375, németül is 114, franciául 19, angolul 5, tótul 2, románul 2, horvátul 1, törökül 1, eszperantóul 1. Százalékban: csak magyarul beszél 73%, németül 22%, angolul 1%, franciául 3%, tótul 0·3%, románul 0·3%, horvátul 0·2%, törökül 0·2%, eszperantóul 0·2%.

A tanulók szüleinek jelenlegi lakóhelye. Budapest 487. Elszaktoított terület 2. Százalékban: Budapesten 99·6%, elszakított területen 0·4%.

A tanulók szüleinek foglalkozása. Nagybirtokos, nagybérlő 9, középbirtokos, középbérlő 2, kisbirtokos, kisbérlő 8, gazdasági tisztviselő 4, egyéb gazdasági segédszemély 1, nagyiparos, bánya-nagyvállalkozó 7, kisiparos 25, ipari vagy bányászati tisztviselő 17, egyéb ipari vagy bányászati segédszemély 1, nagykereskedő 6, kiskereskedő 15, kereskedelmi tisztviselő 27, közlekedési tisztviselő 60, egyéb közlekedési segédszemély 15, köztisztviselő 127, tanár, tanító 31, más értelmiségi s ilyeneknél segéd, írnok, stb. 68, közhivatalban alkalmazott vagy másféle

értelmiségi altiszt vagy szolga 2, katonatiszt, csendőrtiszt 40, katonaaltiszt, csendőraltiszt 5, nyugdíjas köztisztviselő 17, egyéb nyugdíjas tisztviselő 9, nyugdíjas altiszt, szolga vagy munkás 6, egyéb foglalkozású 8, árvaházi, szeretetházi tanuló 1. Százalékokban: nagybirtokos, nagybérlő 1·8%, középbirtokos, középbérlő 0·4%, kisbirtokos, kisbérlő 1·6%, gazdasági tisztviselő 0·8%, egyéb gazdasági segédszemély 0·2%, nagyiparos, bánya-nagyvállalkozó 1·4% kisiparos 5%, ipari vagy bányászati tisztviselő 3·5%, egyéb ipari vagy bányászati segédszemély 0·2%, nagykereskedő 1·2%, kiskereskedő 3%, kereskedelmi tisztviselő 5·5%, közlekedési tisztviselő 12%, egyéb közlekedési segédszemély 1%, köztisztviselő 26%, tanár, tanító 6·3%, másféle értelmiségi és ilyeneknél segéd, írnok 14·1%, közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga 0·4%, katonatiszt, csendőrtiszt 8·2%, katonaaltiszt, csendőraltiszt 1%, nyugdíjas köztisztviselő 3·5%, egyéb nyugdíjas tisztviselő 1·8%, nyugdíjas altiszt, szolga vagy munkás 1·2%, egyéb és ismeretlen foglalkozású 1·6%, árvaházi és szeretetházi tanuló 0·2%.

A tanulók előmenetele. Jelesrendű 100, jórendű 177, elégségesrendű 191, egy tantárgyból elégtelen 31, két tantárgyból elégtelen 5, három vagy több tárgyból elégtelen 6. Százalékban: jelesrendű 20%, jórendű 36·3%, elégségesrendű 39·2%, egy tárgyból elégtelen 6·7%, két tárgyból elégtelen 1%, három vagy több tárgyból elégtelen 1·2%.

Az iskolai év elején és folyamán más iskolából jött tanulók száma, beleértve az első osztályos tanulókat is 109, azaz a tanulók 20%-a.

Magántanulók. Az év folyamán magánvizsgálatot tett 25 tanuló, megfelelt 23 tanuló, nem felelt meg 3 tanuló. Százalékban: megfelelt 88·5%, nem felelt 11·5%.

XII.

Tájékoztató az 1932—33. iskolai évre.

1. A jövő iskolai évre szóló beírások június 14-én és 15-én lesznek délelőtt 9 órától 1 óráig az igazgatói irodában és az osztálytermekben. Szeptember hó 6-án és 7-én a pótló felvételek és beírások lesznek ugyanazon helyen és időben. Az újonnan jelentkezők hozzák magukkal: 1. legutolsó iskolai bizonyítványukat, 2. születési anyakönyvi kivonatukat, 3. keresztlevelüket, 4. újraoltási bizonyítványukat, 5. a szülők egyházi házassági levelét, 6. orvosi bizonyítványt egészségi állapotukról. Akik már tanulói voltak az intézetnek, csak Tanulmányi Értesítőjüket hozzák el.

Az egész iskolai évre szóló összes iskolai díjak összege 120 pengő. Ebből a beiratáskor legalább 40 pengő fizetendő. A többi fizethető havi részletekben is.

Tekintve az iskola katolikus jellegét, elsősorban katolikus tanulókat veszünk fel.

A felvételre és beírásokra minden tanuló személyesen tartozik megjelenni szülője vagy gyámja kíséretében.

2. Két tárgyból megbukott tanulók javítóvizsgálati engedélyért a V. K. M. 29.145/1932—V. ü. o. sz. rendelete értelmében a tankerületi kir. főigazgatósághoz nem folyamodhatnak. Egyébként minden folyamodványra 2 pengős okmánybélyeget kell ragasztani. Az igazgatóhoz beadott folyamodványok kezelési díja 1 pengő, a főigazgatóhoz beadotté 2 pengő, a V. K. M.-hez beadotté 4 pengő. A felebbezés okmány- és kezelési díja az előbbiek kétszerese.

3. A pótló, felvételi, különbözeti, magán- és javítóvizsgálatok szeptember 5-én délelőtt 9 órakor kezdődnek. Jelentkezés az igazgatói irodában.

4. Szeptember 9-én Veni Sancte, 10-én az előadások kezdete.

5. Kérjük a szülőket, hogy gyermeküket csak abban az esetben hozzák iskolánkba, ha annak szellemével mindenben egyetértenek. Ha az iskola és a szülői ház közt világnézet dolgában szöges ellentét van, eredményes nevelés nem várható.

Az iskola fegyelmi szabályai a nagyszünetben is kötelezők.

6. A jövő évre szóló iskolai könyvek jegyzéke szeptemberben, a Szent István-Társulat könyvosztályában kapható.

7. A félinternátus díja étkezéssel 60 pengő, étkezés nélkül 35 pengő, beiratási díj 15 pengő.

8. Más intézetből helyszűke miatt nem veszünk át tanulókat. Az 1933—34. iskolai évre I. o. előjegyzéseket csak 1933. május 1—15-ig fogadunk el.

Budapest, 1932. június 12.

Mattyasovszky Kasszián dr.
igazgató.

Tartalom.

	Oldal
† Dr. Bárdos Remig	9
Tantervreformot Szent Erzsébet szellemében!	6
A félinternátusról	9
Ugy gondolkodjam, mint a gyermekek	16
A Kath. Bencés Diákok Egyesületének budapesti osztálya.	25
A második érettségi	43
I. Iskolánk multja	46
II. Iskolánk az 1931—32. évi iskolai évben	47
III. A tanári testület működési köre	56
IV. A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága	60
V. Tananyag	62
VI. Tankönyvek	63
VII. Könyvtárak és szertárak	64
VIII. Ifjúsági egyesületek	66
IX. Érdemsorozat	75
X. Érettségi vizsgálat	89
XI. Statisztikai adatok	89
XII. Tájékoztató az 1932—33. iskolai évre	90

